

Start CDL TRAINING

Become Professional Truck Driver

www.cdlstart.com
startcdl@gmail.com

(844) 227-2162

We speak Hindi and English



Singh Auto Group

3983 ST RD 38E
Lafayette, IN 47905
Ph: 765-607-1300
www.singhautosgroup.com



University Motors

3312 Klondike Rd, West Lafayette, IN 47906
Ph: 765-497-1100
ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਡੀ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ:
Jaspal S. Ghotra: 765-337-5151

Regal Jewels
2022 W. Devon Ave. Chicago
22kt Gold, & Diamonds
Best Jewelry Selection in the Midwest
SEE HOW YOU CAN SECURE YOUR FUTURE.
ਕਿਸ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁਣ
24KT GOLD
ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਾਇਦਿਓਇ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ
TALK TO OUR GOLD SPECIALIST
Rajveer Singh Gill
847-907-1525
www.RegalJewels.com
ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣੇ ਲੋਗ, ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਆਪਣੇ ਸਟੋਰ

Twenty-Third Year of Publication

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

Email: punjabtimes1@gmail.com

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 23, Issue 35, August 27, 2022

20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074

Ph: 847-359-0746, Fax: 847-705-9388

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਉਤੇ ਮੁੜ ਚੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਆਸ਼ੂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ; ਹੋਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਆਸਆਰਾਈਆਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਖਿਲਾਫ ਛੇਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਲਪੇਟੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅੱਧੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਬਨਿਟ ਆਉਂਦੀ ਜਾਪ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਟੈਂਡਰ ਘੁਟਾਲੇ 'ਚ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੇ ਹੁਣ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਭਾਰਤ ਭੁਸ਼ਣ ਆਸ਼ੂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫਤਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਾਲ ਰੋਡ 'ਤੇ ਇਕ ਸੈਲੂਨ 'ਚ ਹਜ਼ਾਮਤ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਖੁਰਾਕ ਤੋਂ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਹੋਏ ਘੁਟਾਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸੇਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸਮੇਤ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇਗਾ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੇ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹੇ ਠੋਕੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਖੱਲ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਭੱਜ ਨੱਠ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਲੇਬਰ, ਕਾਰਟੇਜ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਟੈਂਡਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਸਮੇਂ ਠੋਕੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਸਕੂਟਰਾਂ, ਮੋਟਰਸਾਈਕਲਾਂ, ਕਾਰਾਂ ਆਦਿ ਵਾਲੇ ਸਨ।

ਆਸ਼ੂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਧੜਕਣ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹਨ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਸਿਹਤ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਜੇਲ੍ਹ, ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਸਮੇਤ ਵਜ਼ੀਫਾ ਘੁਟਾਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਮਦਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਹੋਈਆਂ ਵਿੱਤੀ ਬੇਨੋਮੀਆਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ 'ਚ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਲੇਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ 30 ਦੇ ਕਰੀਬ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।



ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਉਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੁਦ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਸੌਂਪ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਪਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕਦਮ ਖਾਮੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ। ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦਾਬੇ ਪਿੱਛੋਂ ਕੁਝ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਇਕਦਮ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਾਅਦਾਖਿਲਾਫੀ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਰੋਹ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ ਵਿਖੇ ਮਹਾਪੰਚਾਇਤ ਕਰਕੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ ਘੇਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਮਹਾਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਸੱਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 60 ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਸਨ।

ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮੰਗਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀਆਂ ਤੇ ਵਾਅਦਾਖਿਲਾਫੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਪੀੜਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਟੈਨੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਕੇ ਤੁਰਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸਾਰੇ ਦਰਜ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ। ਕਿਸਾਨ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮਹਾਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਉਠਾਈ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੰਗਾਂ ਨਾ ਮੰਨੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮਹਾਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਂ ਉਕਤ ਨੌਂ ਮੰਗਾਂ ਵਾਲਾ ਪੱਤਰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ

ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ 6 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦ ਲਈ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਲਈ ਸਖਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਰੌਅ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਿਖੇ 75 ਘੰਟੇ ਦੇ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਣੇ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨ ਪੁੱਜੇ। ਇਸ ਧਰਨੇ ਦੌਰਾਨ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦੇਣ, ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਰਿਪੋਰਟ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਬਿਜਲੀ ਬਿਲ 2022 ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕਾਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ।



ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੰਦੋਲਨ ਖਤਮ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕਈ ਲਿਖਤੀ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜ ਦੇਣ ਲਈ ਕਮੇਟੀ, ਬਿਜਲੀ ਸੌਂਪ ਬਿੱਲ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਤੇ ਦਰਜ ਪਰਚੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਅਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੁਣ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਉਤੇ ਫਸਲ ਖਰੀਦ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)



Law Office of M Vivek Malik

Toll free no 866-424-4000

ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰੋ

Business immigration & worksite compliance
ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਵਰਕਸਾਈਟ ਕਮਪਲਾਇੰਸ
Family & general immigration
ਫੈਮਿਲੀ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ
Naturalization & citizenship
ਨੈਚੂਰਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ
Removal defense & waivers

ACCOMPLISHED
IMMIGRATION Attorneys
Help FAMILIES
REUNITE in the UNITED STATES
Our Global & Nationwide Services in the field of U.S. Immigration & Nationality law

Our offices

432 S. Emerson Ave, Suite 220, Greenwood, IN 46143
Ph: 317 560 4777
1067 N Mason Rd, Suite 4, St Louis, Missouri 63141
Ph: 314-416-8000
2440 W Shaw Ave, Suite 205, Fresno, California 93711
Ph: 559-578-4344

www.usa.immigrationlaw.com



ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੱਡੀਆਂ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟਰੱਕ, ਲਾਈਫ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

(ਸੈਲ): 718-757-7809

ਫੋਨ (ਦਫਤਰ): 718-262-9700

(ਫੈਕਸ): 516-439-5418

ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਸਬੰਧੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕਰੋ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ 'ਚ ਹਰ ਪਲ ਹਾਜ਼ਰ

120-20 101 Ave. S. Richmond Hill, New York 11419



XPRESSCARGO

Tel.: 317-426-5410

Ext. 2001 & 2403

100% ਓਨਰ ਆਪਰੇਟਰ ਕੰਪਨੀ

Pay Every Week

Pay Single 60 Cent + Team 70 Cent

100% OWNER OPERATOR COMPANY

**IN TO MI BACK TO IN OR IN TO OH TO LOUISVILLE
KY/BOWLING KY BACK TO IN (EVERYDAY HOME)**

**ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੱਕੇ ਰੀਫਰ ਅਤੇ ਡਰਾਈ ਵੈਨ ਦੇ ਲੋਡ
ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਡ Same Location ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।**

- ਫਿਊਲ ਐਡਵਾਂਸ ਤੇ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ
- ਸਾਰੇ ਲੰਪਰ ਫੀਸ ਕੰਪਨੀ ਪੇ ਕਰੇਗੀ ।
- ਟਰੱਕ ਦੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟ
- ਟਰੱਕ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਡੈਮੋਜ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ
- ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਟਰੇਲਰ ਰੈਂਟਲ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ
- ਟਾਇਰਾਂ ਅਤੇ Oil Change ਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਡਿਸਕਾਉਂਟ



ਅਸੀਂ ਵੇਅਰ ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਲੋਡ ਸਟੈਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

CA >> IN, OH, KY, PA, MD, VA
IN >> KS, TN, WI, MI, KY, IL, GA

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੱਕ ਪੱਕੇ ਲੋਡ ਹਨ

ਅਸੀਂ 2016 ਅਤੇ 2017 ਦੇ USED ਟਰੱਕ ਵੀ ਸੇਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

Hiring Owner Operators and Drivers

ਸਾਡੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕਮਰਸ਼ੀਲ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ।

2330 Enterprise Park Dr., Indianapolis, IN 46218

Online Application @ www.xpresscargoinc.com

**ਸਿੰਗਲ ਅਤੇ ਟੀਮ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਵੀਕਲੀ ਹੋਮ**

ਵੇਅਰ ਹਾਊਸ ਅਤੇ 24/7 ਘੰਟੇ ਰਿਪੋਅਰ ਸ਼ਾਪ ਖੁੱਲੀ ਹੈ

ਹੁਣ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦਾ ਨਾਮ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦਾ ਨਵਾਂ ਨਾਮ ਹੁਣ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚਾਲੇ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਚੌਟਾਲਾ ਨਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਚਰਚਾ ਹੋਈ।



ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਭੇਜਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਉੱਠ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਹਿਮਤੀ ਮੰਗੀ ਸੀ।

ਦੇਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਮੀਟਿੰਗ ਚੱਲਣ ਉਪਰੰਤ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹੁਣ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰਾਲੇ

ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤਾਂ ਮੋੜੇਗਾ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਦਾ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ

ਲੰਡਨ: ਯੂਪੀ ਦੇ ਮੰਦਰ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਕੀਤੇ ਪੱਥਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀ ਚੌਖਟ ਸਮੇਤ ਸੱਤ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਲਾ ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਗਲਾਸਗੋ (ਸਕਾਟਲੈਂਡ) ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ 'ਗਲਾਸਗੋ ਲਾਈਫ' ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਯੂਕੇ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸੁਜੀਤ ਘੋਸ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਲਵਿਨਗਰੇਵ ਆਰਟ ਗੈਲਰੀ ਤੋਂ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਸੱਤ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭਾਰਤ ਭੇਜਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਿੰਦ-ਫਾਰਸੀ ਤਲਵਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ 14ਵੀਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ 11ਵੀਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨਪੁਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਦੇ ਪੱਥਰ ਦੇ ਨੌਕਾਸ਼ੀਦਾਰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀ ਚੌਖਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 18 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਦੇ 18 ਸ਼ਹਿਰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 20 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਥੇ 2010 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2019 ਤੱਕ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ (ਪੀ.ਐਮ2.5) ਦਾ ਪੱਧਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 'ਪੀ.ਐਮ2.5' ਹਵਾ 'ਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਖੋਜ ਸੰਗਠਨ 'ਹੈਲਥ ਇਫੈਕਟਸ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ' ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਣਾਂ ਦਾ ਪੱਧਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ 2010-19 ਤੱਕ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਕਾਂ-ਪੀ.ਐਮ2.5 ਤੇ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਡਾਇਆਕਸਾਈਡ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਹਵਾ ਦੀ

ਕਾਂਗਰਸੀ ਹਕੂਮਤ ਦੌਰਾਨ ਖੇਤੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਘਪਲਾ ਉਜਾਗਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਹਕੂਮਤ ਦੌਰਾਨ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਵੰਡੀ ਖੇਤੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਘਪਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਤੋਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਫਾਈਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫਸਲੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੁਹਦ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਖੇਤੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਮੁੜ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਰਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਪੈਸਾ ਖੁਰਦ-ਖੁਰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਮੁਢਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ 150 ਕਰੋੜ ਦਾ ਘਪਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 2018-19 ਤੋਂ 2021-22 ਤੱਕ ਸੈਂਟਰਲ ਸੈਕਟਰ ਸਕੀਮ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਆਫ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਮੈਕੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਫਾਰ ਇਨ-ਸਿਟੂ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਆਫ ਕਰਾਪ

ਰੈਜੀਡਿਊ (ਸੀ.ਆਰ.ਐਮ.) ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ 2018-19 ਤੋਂ 2021-22 ਦੌਰਾਨ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ/ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਿਸਾਨ ਸਮੂਹਾਂ/ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ/ਐਫ.ਪੀ.ਓ. ਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਲ 90,422 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 83,986 ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਤੇ ਬਾਕੀ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਫੀਲਡ ਵਿੱਚੋਂ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਗੜਬੜ ਦੀ ਭਿਣਕ ਪਈ ਸੀ ਕਿ ਸਬਸਿਡੀ ਦੀ ਰਕਮ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਖੁਰਦ-ਖੁਰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਜਾਂਚ ਲਈ ਫਾਈਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਹੈ। ਮਹਿਕਮੇ

ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 16 ਅਗਸਤ 2022 ਤੱਕ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ 83,986 ਮਸ਼ੀਨਾਂ 'ਚੋਂ 79,295 ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜੋ ਕੁੱਲ ਦਾ 94.4 ਫੀਸਦ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੈਰੀਫਾਈ

ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ 11,275 ਮਸ਼ੀਨਾਂ (13ਗ) ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਵਿੱਚ ਤਾਂ 23 ਫੀਸਦ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਕੋਲ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਤੇ ਫ਼ਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਿੱਚ 16-16 ਫੀਸਦ ਤੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 13 ਫੀਸਦ ਕਿਸਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਹਨ। ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ 'ਚ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਡਰੋਂ ਰਾਸ਼ੀ ਮੁੜ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਸਬਸਿਡੀ ਖੁਰਦ-ਖੁਰਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਪਲਾ 125 ਤੋਂ 150 ਕਰੋੜ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।



ਖੇਡਾਂ 'ਚ ਮੋਹਰੀ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰੇਗੀ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ

ਮੁਹਾਲੀ: ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਹੋਅਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਖੇਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਓਲੰਪਿਕ ਡਵਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਓਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਓਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਖੇਡਾਂ ਲਈ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈੱਕ ਵੀ ਸੌਂਪਿਆ। ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨਵੀਂ ਖੇਡ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਲਈ ਨਕਦ ਇਨਾਮ, ਨੌਕਰੀ ਦੇਣੀ, ਛੁੱਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਖੇਡ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ 220 ਕੋਚਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।



ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਖੇਡ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਮੁੜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ 'ਖੇਡਾਂ ਵਤਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ' ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਖਿਡਾਰੀ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੇ। ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਮੀਤ ਹੋਅਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਚਾਂ ਦੀ ਪਿੰਡ, ਬਲਾਕ ਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਇਨਾਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਖੇਡ ਬਜਟ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਖੇਡਾਂ

ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕੌਮੀ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ ਉੱਤੇ ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੋਚਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੀ ਲਵੇਗਾ।

ਸਨਅਤੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ: ਅਰੋੜਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਡੇਰਾਬੱਸੀ ਦੇ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਣ ਵਾਸਤੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰੇਗੀ। ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁੱਛਾ ਭਵਨ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਸੱਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨਵੇਂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਤੋਂ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ



ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਮਰਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਸਨਅਤ ਤੇ ਵਣਜ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਵੀ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਵਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਪਰਲਜ਼ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਡੂੰਬੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਪਰਲਜ਼ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਡੂੰਬੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪਰਲਜ਼ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪਰਲਜ਼ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਘੋਖਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਲਜ਼ ਗਰੁੱਪ ਦੀਆਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਕੁੱਲ



43,822 ਸੰਪਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 1465 ਸੰਪਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਬਹੁ-ਕੀਮਤੀ ਹਨ। ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਗਠਿਤ ਲੋਚਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਮਗਰੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚੋਂ ਪਰਲਜ਼ ਗਰੁੱਪ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵੇਚ ਕੇ 1.97 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਈ ਹੈ।

Matrimonials

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Jatt Sikh family looking for a USA citizen equal qualification boy for their smart and beautiful girl, October 1990 born, 5' 4". B.Sc Nursing (NCLEX) NY RN passed. Presently working as RN in Government Health sector in Punjab. Family currently residing at Moga, Punjab and very soon moving to USA. Contact us at: 1 (414) 574-1313 USA or 91 9417931388 India 34-37

A Sikh Hundal family seeking a suitable, well educated, well settled boy from USA or Canada for their 32 years old, daughter, height 5-3", smart, well educated knowing both cultures very well. She did Bachelor of Dental Surgery, Master degree Epidemiology from UNSW Sydney, Australia, Currently working as a Research Fellow with Bill and Malinda Gates Foundation, in collaboration World Health Organization, Public Health Foundation. Previously in Australia worked as Health Officer. Father B.Tech. (GNE, Ludh. retired from Government job). Family currently residing in Chandigarh and owns rural and urban agriculture land. Contact us at: ranjitsingh56@yahoo.com or 1+905-866-6091 Canada 91+896-869-7166. 29-32

Jatt Sikh family looking for a Jatt Sikh match for their 34 years, 5' 4" daughter. Master of Business Administration, Marketing, Food media. Permanent Resident of Canada. Mother retired govt. Principal, Brother Sarpanch of village & now preparing for MLA Election, urban and rural property. Boy wanted from jatt sikh family only. Contact us at: +1 4373328422 or E-mail at: puneetasra17october@gmail.com 29-32

Looking for an educated Jatt Sikh Punjabi girl (willing to move in TX) for handsome Jatt Sikh boy 5'10" (32), US born and raised. Degree in BBA (IT), presently working, belongs to a educated family. Please contact and send bio-data at: srom2000@yahoo.com 27-30

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Jatt Sikh family looking for a Jatt Sikh match for their 1993 born, 5' 11", Canadian PR son. Currently working as a software engineer after completing his Masters in Electrical Engineering from university in USA (USA Green Card applied). Family is well educated and has urban and rural property (parents reside in Ludhiana). Please contact us at: +12488540003 or email: jpssandhu17@gmail.com 33-36

Suitable match for Sikh Rajput, clean shaved boy, 1989, 5'-3". MS from Boston. Senior Cybersecurity engineer in San Jose. Well- educated family with liberal values. Upper caste no bar. Please contact and send bio-data at: rajput.gagan255@gmail.com, Whatsapp no. 6506844709 32-33

Looking for a suitable match for our well educated Engineering and MBA and a professionally accomplished son 37, 5' 9". Working in US as a Manager with an IT consulting firm (MNC) based out of Chicago. Relocation to any state in the US possible. Please contact at Sandeep.ksb21@gmail.com or +1-630-464-9893. 31-34

Well settled Jatt Sikh family in USA looking for a suitable Sikh girl from USA for New Zealand citizen jatt sikh boy (currently in USA) 32 years, 5'9". Bachelor in business. Also have a business in USA. Please Call us at 856-693-5401 or email rajdeepmann4u@yahoo.com 31-34

Sikh Kamboj family, looking for a suitable match for their Oct 73, 5' 8" well educated, Electronics Engineer son working as a Director in the IT field. USA Citizen based in Bay Area, CA. Divorcee (issue less). Contact us at: +1 (510) 806-7385 29-32

ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਹਿਬਲ ਕਾਂਡ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ

ਫਰੀਦਕੋਟ: ਬਹਿਬਲ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਕੇ ਚਲਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉੱਠਾ ਚਿਰ ਬਹਿਬਲ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵੀ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਤੁਰੇਗੀ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਹਿਬਲ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਰਿੱਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਰਿੱਟ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਫਰੀਦਕੋਟ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਅਤੇ ਬਹਿਬਲ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇਕੋ ਦਿਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਅਜੇ ਤੱਕ ਚਲਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਪਿਛਲੀ ਤਰੀਕ ਉਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੂੰ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਸਟੇਟਸ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਸਟੇਟਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਦਾਲਤ



ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਹਿਬਲ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਅਦਾਲਤ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਜਦੋਂਕਿ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਉਤੇ ਨਵੀਂ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਐਲ.ਕੇ. ਯਾਦਵ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ 15 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਕਾਂਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ।

ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੁਅੱਤਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਪਾਲਕੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਧੂਹ-ਘਸੀਟ ਤੇ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਇਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਘਟਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਾਪਰੀ ਹੈ। ਵੀਡੀਓ ਵਾਇਰਲ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗਲਿਆਰਾ ਚੌਕੀ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂਘਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਾਲਕੀ

ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਵਾਨਗੀ ਵੇਲੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਥੇ ਤਾਇਨਾਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਜੰਗਲਾ ਟੱਪ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਉਥੋਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਸੀਟ ਕੇ ਜੰਗਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੀਡੀਓ ਵਾਇਰਲ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰਤ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।



ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੈਸੀਨੋ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਕੈਸੀਨੋ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦਾਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀਡੀਓ ਰਾਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਕੈਸੀਨੋ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਤੇ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਉਂਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਮਗਰੋਂ ਕੈਸੀਨੋ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਵੀਡੀਓ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕੈਸੀਨੋ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਕਿਰਪਾਨ ਮਾਮਲਾ: ਹਵਾਈ ਸਫਰ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਉਡਾਣਾਂ 'ਤੇ 6 ਇੰਚ (ਹੱਥੀ ਸਣੇ 9 ਇੰਚ) ਤੱਕ ਦੇ ਗਾਤਰੇ ਨਾਲ ਸਫਰ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿਵਲ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ (ਡੀ.ਜੀ.ਸੀ.ਏ) ਅਤੇ ਡੀਜੀ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਸਿਵਲ ਐਵੀਏਸ਼ਨ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ 15 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ।

ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਸਟਿਸ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਠ ਹਫਤਿਆਂ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਸ਼ ਵਿਭੋਰ ਸਿੰਘਲ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੇ 'ਵਿਹਾਰਕ ਹੱਲ' ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਗਠਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਹਵਾਈ ਸਫਰ ਦੌਰਾਨ ਜਿਹੜੀ ਕਿਰਪਾਨ/ਗਾਤਰਾ ਨਾਲ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇ ਉਹ 'ਢੁਕਵੇਂ' ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਤੇ ਤਿਆਰ' ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਲੇਡ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 4 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ।

LAW OFFICES OF
M VIVEK MALIK

Follow us on:
f t v i



ACCOMPLISHED IMMIGRATION Attorneys help FAMILIES REUNITE in the  **UNITED STATES**

Our Global & Nationwide Services in the field of U.S. Immigration & Nationality Law

Come talk to an experienced immigration attorney
Toll Free No. **866-424-4000**

OUR OFFICES

- 432 S Emerson Ave., Suite 220, Greenwood, IN 46143
Phone: 317.560.4777
- 1067 N Mason Rd., Suite 4, St Louis, Missouri 63141
Phone: 314.416.8000
- 2440 W Shaw Ave., Suite 205, Fresno, California 93711
Phone: 559.578.4344

www.usa-immigrationlaw.com

Languages SPOKEN Punjabi | Hindi | Urdu | Spanish & English

Business Immigration & Worksite Compliance
ਬਿਜਨੈਸ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਵਰਕਸਾਈਟ ਕਮਪਲਾਇਸ

Family & General Immigration
ਫੈਮਿਲੀ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ

Naturalization & Citizenship
ਨੈਚੁਰਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ

Removal Defense & Waivers
ਰੀਮੂਵਲ ਡਿਫੈਂਸੀ ਐਂਡ ਵੈਵਰਸ

AVEER TRAVEL SOLUTIONS LLC

ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

- US Passport Services
- Indian Passport Renewal
- US Citizenship Application
- Green Card Renewal
- OCI & Renunciation
- EAD Renewal
- Flight Tickets
- Visa Services
- Notary Services
- Power of Attorney
- Airport Pick-up & Drop-Off Services

Contact: Aman Kaur Ph: 847-338-2141
(Consular Expert with more than 10 years of experience)

E-mail: Aveertravel@gmail.com

ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

For Airport Drop-Off and Pickup Indy to Chicago Please Contact AVI at: 847-226-2323

We provide the service all over AMERICA. Located in INDIANAPOLIS (IN)

To Advertise with Punjab Times Call: 847-359-0746
Fax: 847-705-9388, e-mail: punjabtimes1@sbcglobal.net
Visit us on the web: www.punjabtimesusa.com

ਸੀ. ਡੀ. ਐੱਲ. ਸਟਾਰ ਲਰਨਿੰਗ ਸਕੂਲ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਨਵੇਂ ਕੈਰੀਅਰ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ? ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅੱਜ ਹੀ ਯੂ. ਐੱਸ. ਏ ਦੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਟਰੇਨਿੰਗ ਸਕੂਲ 'ਸੀ. ਡੀ. ਐੱਲ. ਸਟਾਰਟ' ਵਿਚ ਆਓ।

ਸੀ. ਡੀ. ਐੱਲ. ਸਟਾਰਟ ਟਰੇਨਿੰਗ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ:

- *ਵਧੀਆ ਤੇ ਮਦਦਗਾਰ ਸਟਾਫ, ਜੋ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਤੁਹਾਡਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗਾ।
- *ਹਰੇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- *ਸਿਖਲਾਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- *ਦੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਤਿਆਰੀ।
- *ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਹੋਸਟਲ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ।

ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼:

- *ਯੂ. ਐੱਸ. ਏ. ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ, ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ।
- *ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ (ਕਲਾਸ ਸੀ)
- *ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਰਡ (ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਡੀ. ਓ. ਟੀ. ਕਾਰਡ)
- *ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਪਰਮਿਟ (ਲਰਨਿੰਗ)

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ: ਕੋਵਿਡ ਮਹਾਮਾਰੀ ਮਗਰੋਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਭਾਲ 'ਚ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।



Start your secure future at www.cdlstart.com

ਸਿਖਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਸਟੇਜਾਂ:

- *ਪ੍ਰੀ-ਟਰਿੱਪ ਨਿਰੀਖਣ
- *ਬੈਕਿੰਗ
- *ਖੱਬੇ ਤੋਂ ਸੱਜੇ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਤੋਂ ਖੱਬੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਪਾਰਕਿੰਗ
- *ਐਲੇ ਡਾਕ ਪਾਰਕਿੰਗ (Alley Dock Parking)
- *ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਡਰਾਈਵਿੰਗ
- *ਪ੍ਰੀ-ਟੈਸਟ (ਇੰਟਰਨਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ)
- *ਡੀ. ਐੱਮ. ਵੀ. ਵਿਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਫਾਈਨਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ)

ਤਿੰਨ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ:

- *ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਗੇਅਰ ਬੱਕਸ
- *ਮੈਨੂਅਲ ਗੇਅਰ ਬੱਕਸ
- *ਘੰਟਾਬੱਧ ਕੋਰਸ

ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਿਖਲਾਈ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ।

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 1-844-227-2162 (ਸਵੇਰੇ 9 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ)
ਈ-ਮੇਲ: info@cdlstart.com / www.cdlstart.com

Punjab Times
Established in 2000
22nd Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388
Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

Founder Editor:
Amolak Singh Jammu
Astt. Editors:
Jaspreet Kaur
Amrit Pal Kaur

Our Columnists
Gurbakhsh Singh Bhandal
Baljit Basi
Buta Singh
Tarlochan Singh Dupalpur
Major Kular
California
Shiara Dhindsa
661-703-6664
New York
Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395
Circulation
Harbhajan Singh
917-856-5229
Photographer
Kamaljit Singh Virdi
Ph. 847-502-2703

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky, Kansas.

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 115 ਡਾਲਰ
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 475 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer
The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ ਬਾਈਕਾਟ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ.) 'ਤੇ ਬਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣ ਸਣੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਉਪ-ਸਮੂਹਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ (ਐਸ.ਕੇ.ਐਮ.) ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ।

ਸਾਬਕਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਕੱਤਰ ਸੰਜੈ ਅਗਰਵਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੀ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 'ਜ਼ੀਰੋ ਬਜਟ ਆਧਾਰਿਤ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ', ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਬਦਲ ਰਹੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਫਸਲੀ ਪੈਟਰਨ ਬਦਲਣ ਤੇ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਣੇ 26 ਮੈਂਬਰ ਹਨ

ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ (ਐਸ.ਕੇ.ਐਮ.) ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਲਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸੂਖਮ ਸਿੰਜਾਈ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਦੂਜਾ ਸਮੂਹ-ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਦੇ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਸੂਖਮ ਸਿੰਜਾਈ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਬਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਅਧਿਐਨ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸੂਖਮ ਸਿੰਜਾਈ ਸਰਕਾਰੀ ਸਬਸਿਡੀ ਨਾਲ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਿਵੇਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਤੀਜਾ ਸਮੂਹ- ਕੌਮੀ ਖੇਤੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੰਸਥਾ (ਮੈਨੇਜ) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਜੈਵਿਕ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਸਣੇ 'ਜ਼ੀਰੋ ਬਜਟ ਆਧਾਰਿਤ ਖੇਤੀ' ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਧਿਐਨ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਲਈ

ਸਹਿਮਤੀ ਬਣਾਏਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੌਥਾ ਸਮੂਹ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਖੋਜ ਕੌਂਸਲ (ਆਈ.ਸੀ.ਏ.ਆਰ.) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਸਥਿਤ ਸੈਂਟਰਲ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਫਾਰ ਡਰਾਈਲੈਂਡ ਐਗਰੀਕਲਚਰ (ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ.ਡੀ.ਏ.) ਅਤੇ ਨਾਗਪੁਰ ਸਥਿਤ ਮਿੱਟੀ ਸਰਵੇਖਣ ਤੇ ਜਮੀਨ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਲਈ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਸਬੰਧੀ ਕੌਮੀ ਬਿਊਰੋ (ਐਨ.ਬੀ.ਐਸ.ਐਲ.ਐਲ.ਯੂ.ਪੀ.) ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਫਸਲੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਤੇ ਫਸਲੀ ਪੈਟਰਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਚਾਰੋਂ ਸਮੂਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗੀ।"

ਲਾਪਤਾ ਸਰੂਪ: ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ

ਸੰਗਰੂਰ: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲਾਪਤਾ 328 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਇਨਸਾਫ ਲਈ ਸਿੱਖ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਕੋਠੀ ਅੱਗੇ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਗਾਇਆ ਪੱਕਾ ਮੋਰਚਾ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਧਰਨੇ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਭਾਜਪਾ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਨਵਤਾ ਸ਼ਰਧਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੰਗਤ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ ਉਹ ਇਨਸਾਫ ਖਾਤਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ।

ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਫਦ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਥੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇਕ ਵਫਦ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੰਜੋਲੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਰਾਜਪਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ ਪੁਰੋਹਿਤ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਤੁਰਤ ਰਿਹਾਈ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਰਾਜ ਭਵਨ ਵਿਚ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੰਜੋਲੀ ਨੇ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਖਾਵੇਂ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਹੋਈ ਤੇ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਜਲਦੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਗੇ। ਪੰਜੋਲੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਜਲਦੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਇਕੱਠਿਆਂ ਹੋ ਕੇ ਪਤਾਅ ਵਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਟਿਕੈਤ ਨੂੰ 'ਦੇ ਕੌਡੀ ਦਾ ਬੰਦਾ' ਆਖਿਆ

ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ: ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਹਿੰਸਾ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਕਬਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਾਰਨ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਨੂੰ 'ਦੇ ਕੌਡੀ ਦਾ ਬੰਦਾ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਭਾਸ਼ਨ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਵਾਇਰਲ ਵਿਚ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਫਰਜ਼ ਕਰੋ ਮੈਂ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਕਾਰ ਵਿਚ ਲਖਨਊ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਕੁੱਤੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਭੱਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਾਰ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੇ

ਹਨ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡਾ ਇਹ ਸੁਭਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿਆਂਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਸਮਰਥਨ ਕਾਰਨ ਭਰੋਸਾ ਹੈ।' ਲੋਕ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਲੋਕ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੇਵਕੂਫ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਭੇਡਲਭੁਸਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ, ਉਹ 'ਦੇ ਕੌਡੀ ਦਾ ਬੰਦਾ' ਹੈ।'

ਬਕਾਏ ਤਾਰਨ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕੇਗਾ ਪਾਵਰਕੌਮ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪਾਵਰਕੌਮ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਨਾ ਡਾਵਾਡੋਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਹੁਣ ਬਕਾਏ ਤਾਰਨ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਹਿਲੀ ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ 'ਜ਼ੀਰੋ ਬਿੱਲ' ਆਉਣੇ ਹਾਲੇ ਬਾਕੀ ਹਨ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਵਰਕੌਮ ਮਾਲੀ ਸਕੱਤਰ 'ਚ ਫਸ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਉਧਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਇੰਨਾ ਕੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਰਕੌਮ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਕਾਏ ਤਾਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਢਿੱਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਸਕੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਝਟਕਾ

(ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)
ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਧਾਰ ਲਈ ਹੈ। ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਨਾਜ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਤੱਕ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਖਿਲਾਫ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਸੇਕ ਪੁੱਜਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਚੰਨੀ ਦਾ ਭਾਣਜਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚੰਨੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੀ ਚਰਚੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਝਟਕਾ

ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੀਆਂ ਜੋ ਜਾਂਚ-ਪਤਾਲਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਤੂਫਾਨ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਂਚ-ਪਤਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਹੁਣ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਘਪਲੇ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਹੈਰਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਬਾਰੇ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰੀ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਗਾਤਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਜਿਣਸਾਂ ਦੀ ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਟੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤੋੜਿਆ-ਮਰੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਹੇਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁਣ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵੱਲੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਲਈ ਸਕੂਟਰਾਂ, ਮੋਟਰਸਾਈਕਲਾਂ ਤੇ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਭਰੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਣਸਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕੁਝ ਗੁਦਾਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਨਸਪ ਦੀ 3 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕਣਕ ਗਾਇਬ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਹੀ ਹਾਲ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ

ਆਈ 1100 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਰਕਮ ਦਾ ਹੋਇਆ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੀ ਹਾਲ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਘੁਟਾਲੇ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਧਰਮਸੇਤ ਉਤੇ ਉਦੋਂ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਵਜੋਂ ਆਈ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਕੱਤਰ ਪੱਧਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਵੇਰਵੇ ਸਹਿਤ ਇਕ ਪੱਤਰ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਨੋਮੀਆਂ ਦੇ ਪਰਤਾਂ ਮੁੜ ਖੁੱਲ੍ਹ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਨਮੋਸ਼ੀ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸਲਾਮ ਜਬਰੀ ਧਰਮ ਬਦਲੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ: ਜਥੇਦਾਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੂਬੇ ਖੈਬਰ ਪਖਤੁਨਵਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪੀਰ ਬਾਬਾ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਲੜਕੀ ਦੀਨਾ ਕੌਰ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਜਬਰੀ ਧਰਮ ਤਬਦੀਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲਾ ਕਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਿੱਖ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਾਰੀ ਵੀਡੀਓ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਨੋਕ ਉਤੇ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਧਰਮ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿਛਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਹਰ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਹੋਏ ਘਪਲਿਆਂ ਦੇ ਜੋ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਹੀ ਜਾਪਣ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਉਪਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਤੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਚ ਡੁੱਬੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਜਿਥੇ ਦਾਅ ਲੱਗਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਜ਼ੀਰਾਂ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਉਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਾਣੀ ਛੱਤਰੀ ਹੇਠ ਇਹ ਬਚੇ ਰਹੇ ਸਨ। 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤੈਹਾਂ ਨੂੰ ਫੇਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਤਹਿ-ਦਰ-ਤਹਿ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ, ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੀਜੇ ਘੁਟਾਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਵੀ ਇਹ ਤੈਹਾਂ ਮੁੱਕਣ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀਆਂ। ਕਈ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਉਤੇ ਮੁੜ ਚੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

(ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)
ਗਰੰਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਮੰਨਣ ਦੇ ਰੌਅ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਰਣਨੀਤੀ ਘੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਜੁਟ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

- | | | | |
|---------------------------|--------------------------|------------------------|-----------------------|
| (ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ | ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ | ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ | ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ |
| ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ | ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ | ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ | ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ |
| ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ | ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ | ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੋਰ | ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ |
| ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ | ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ | ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ | ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ |
| ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ | ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ | ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ | ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ |
| ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ | ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ | ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ | |

ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਅਕਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਵਲੋਂ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਪੰਨਵਾਦ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਅਕਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਲੰਬੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ‘ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ

ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਸੰਸਾਰੀ ਵਿਦਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਇਥੋਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਉੱਚ ਅਫਸਰ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਆਪਣੇ ਘਮੰਡ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਪਾਉਂਦਾ। ਬਾਬਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਰਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਦਮੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਉਮੈ ਨਿਕਲ ਜਾਏ ਤਾਂ ਉਹ ਉੱਤਮ ਇਨਸਾਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ

ਹੋਰ ਗਲਤ ਰਸਤਾ ਅਖਤਿਆਰ ਨਾ ਕਰ ਲੈਣ। ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ 1990 ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ, ਫਿਰ ਨੌਜਵਾਨ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਤੇ ਹੁਣ 12ਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਭੱਜਣ ਦੀ ਹੋਂਦ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ

ਤਾਂ ਇਕੱਲੀ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾਲ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਚੰਗੇ ਇੰਜਨੀਅਰ ਤੇ ਚੰਗੇ ਡਾਕਟਰ ਬਣ ਕੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸਾਬਕਾ ਆਈ ਸੀ. ਐਸ. ਸਕਾਲਰ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਜਦੋਂ

2800 ਸਪਾਂਸਰ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ 26000 ਹੋਰ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੈਬ, ਲਾਇਬਰੇਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਵਧੀਆ ਮਾਹੌਲ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਟਾਫ ਹੋਰ ਕਈ ਖਰਚੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਕੁਆਲਿਟੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਤੇਜੀ ਨਾਲ ਇਹ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਹ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਵੀਜ਼ਨ ਦਾ



ਘਰ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਪੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ, ਕਲਗੀਧਰ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਕਲਾਕੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਨਿਵਾਸੀ ਮੇਜਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਝੰਜ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੇਜਰ ਝੰਜ ਨੇ ਅਕਾਲ ਅਕੈਡਮੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤਕਰੀਬਨ 3 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ। ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਬਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ ਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਏ। ਉਹ 1991 ਤੋਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਬਾਬਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਤਾਂ ਹੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਉਹ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ। ਸਿੱਖ ਵੀ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਕੂਲ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਬੱਚਾ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿੱਖਿਆ ਜ਼ਰੂਰ ਲੈਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਇਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋਲ ਗਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਿਵੇਂ ਆਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਹਰ ਖੂਹ ‘ਤੇ ਬਾਲਟੀਆਂ ਖੜਕਣਗੀਆਂ ਭਾਵ ਹਰ ਕੋਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠ ਕੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਕਰੇਗਾ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਆਵੇਗੀ। ਅੱਜ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਸਕੂਲ, ਅਦਾਰੇ ਆਦਿ ਸਿਰਫ ਦੁਨਿਆਵੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। 4500 ਦੇ ਕਰੀਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਸਿਰਫ ਯੂ.ਐਸ. ਏ. ਵਿੱਚ

ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਇੰਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੁੱਠੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨਾ ਕੱਢ ਲੈਣ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮਾਨਵ ਕਲਿਆਣ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਣ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਿੱਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਉੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਵੀ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋ ਸਕੇ।

ਬਾਬਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਕ ਐਸਾ ਅਦਾਰਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗਿਆਨ ਤਾਂ ਆਏ ਪਰ ਬੱਚੇ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਵੀ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਰਹੇ। ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਸਤੂਆਣੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਉਹ ਆਪ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਗਏ ਪਰ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸੋਧ ਦੇਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਜ਼ਨ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਬੱਚੇ ਸੰਭਾਲਣੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇ, ਜਿਸਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਅਧਿਆਤਮਕਾ ਦੀ ਹੋਵੇ। ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਇਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗਿਆ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੇਵਾ ਬਿਨਾ ਨਿਮਰਤਾ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ। ਸਿਮਰਨ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਅਕਸਰ ਹਉਮੈ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵੇਦ ਪੜ੍ਹ ਲਏ, ਯੋਗ ਆਸਨ ਕਰ ਲਏ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ ਤੇ ਹੰਕਾਰ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਇਕੱਤ ਵਿੱਚ, ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਪੱਸਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਹਿਜ ਸੁਬਾਏ ਹਉਮੈ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਚੱਕਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ, ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਅਦਾਰੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰੀਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮਤਿ, ਪੰਜਾਬੀ, ਉੱਚ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦੇਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਯਹੂਦੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਤੁਸੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਹ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਹੀ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਯਹੂਦੀ ਸਮਾਜ ਨੇ ਕਿੰਨੀ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੇ ਉਸਾਰੂ ਕੌਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵੱਲ ਕਦਮ ਚੁੱਕੀਏ। ਕਿਤੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਘਾਟ ਕਰਕੇ ਇਹ ਬੱਚੇ ਨਸ਼ੇ ਜਾਂ

ਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤੀਸਰੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਇਸਾਈ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਘਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਅ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸਾਈ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਨਵੈਂਟ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਵੱਡਾ ਚੈਲੰਜ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਕ ਸਿੱਖ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਫੰਡ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਹੁਣ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚੋਂ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਬੱਚਾ ਸਾਡੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਸਕੂਲ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਜੇ ਦਸਵੇਂ ਕੱਢ ਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਦੂਸਰੀ ਸੇਵਾ ਤਨ ਦੀ ਵੀ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਆਈ.ਟੀ, ਹੈਲਥ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਹੋ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵੈਬਸਾਈਟ ਅਕਾਲ ਕਾਨੈਂਟ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਫੀਲਡ ਰਾਹੀਂ ਗਿਆਨ ਸਾਂਝਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਤੀਸਰੀ ਸੇਵਾ ਮਨ ਦੀ ਹੈ, ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸੇਵਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਵੀਜ਼ਨ ਸੀ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸ਼, ਜਾਤੀ ਬਿਨਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਨਾਸ਼ ਵੀ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਦੂਜੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ, ਇਰਾਕ ਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਸਭ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਜੰਗੀ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ। ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਹ ਬੱਚੇ ਤਿਆਰ ਕਰੀਏ ਜਿਹੜੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤਾਂ ਕਿ ਚੰਗੇ ਇਨਸਾਨ ਬਣ ਕੇ ਸਦੀਵੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯਾਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਬਾਬਾ ਇਕਬਾਲ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੈਰੀਅਰ ਸਟੱਡੀ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਅਮੀਰ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ ਪਰ ਜੇ ਨਰੋਏ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ

ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੰਤ ਜੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਕੈਂਬਰਿਜ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਉਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਏ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਣੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯਤਨ ਸਦਕਾ ਹੀ 1956 ਵਿੱਚ ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਪੁਗਟ ਹੋਏ। ਬਾਬਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹਿਮਾਚਲ ਵਿੱਚ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਨ, ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਤੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਮਾਂਡ ਸੰਭਾਲੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਬਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ 1986 ਵਿੱਚ 5 ਬਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੋਇਆ ਪਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਤਿੰਨ ਗੁਣ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਧੀਰਜਤਾ, ਗੰਭੀਰਤਾ, ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਹੀ ਅੱਜ 5 ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਰੂਲਰ ਏਰੀਏ ਵਿੱਚ 129 ਸਕੂਲ ਹਨ। ਅੱਜ ਸੀ.ਬੀ.ਐੱਸ.ਈ. ਵਿੱਚ ਬੜੂ ਸਹਿਬ ਦੇ ਬੱਚੇ ਟਾਪ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਕਾਲ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਈ.ਏ.ਐਸ, ਆਈ.ਪੀ ਐਸ ਤੇ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨਾਂ ‘ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਝੰਜ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ 1990 ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹਨ ਤੇ 1999 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਬਚੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਲੈ ਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਉਥੇ 14 ਸਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਥੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਅੱਜ 129 ਸਕੂਲ ਹਨ ਤੇ ਕਰੀਬ 3500 ਅਧਿਆਪਕ ਹਨ। ਨਸ਼ਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਫੂਡਾਊ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਮੈਨ ਐਂਪਾਵਰਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਧੀਨ ਲੇਡੀਜ਼ ਟੀਚਰਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ 70,000 ਬੱਚੇ ਹਨ ਤੇ ਇਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ‘ਤੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 500 ਡਾਲਰ ਖਰਚਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 28 ਬੱਚੇ ਅਸਿਟਡ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। 4000 ਬੱਚੇ ਹੋਰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ

ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਸੀ ‘‘ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਾਓ, ਪੰਜਾਬ ਬਚਾਓ’’। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਕੁਲ ਰਕਬਾ 46 ਲੱਖ ਸਕੁਏਅਰ ਫੁਟ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੇਜਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਝੰਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਝੰਜ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪਿਛਲੇ 35 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਕਲਗੀਧਰ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਹੋਂਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਪਰਮਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਰੋਪਾ ਭੇਟ ਕੀਤਾ।

ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੇ ਸਟੇਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਮਹਾਨ ਕੰਮ ਕੀਤੇ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਿਰਤ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਮਾਈਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਕੇ ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕੌਮ ਦਾ ਨਾਂ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਣ। ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਝੰਜ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਅਕੈਡਮੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੋਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਬਹੁਤ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਚ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪਲਾਨ ਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੈ ਅਜੇ ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਹੋਰ ਅਕੈਡਮੀਆਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਸਕਣ ਤੇ ਹੋਰ ਬੱਚੇ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣ। ਮੇਜਰ ਝੰਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਰੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਦੇਸ-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਚੀਆਂ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨਾਂ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਤਕਨੀਕੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ 1991 ਤੋਂ ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਡਾਕਟਰੀ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਹੁਣ ਸਦਾ ਲਈ ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਲਗੀਧਰ ਟਰੱਸਟ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜਾ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਚਾਨਣ ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਕੰਮ ਹੈ।

ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਭਰੋਸਾ ਉਠਿਆ

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ: ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ 2002 ਗੋਧਰਾ ਕਾਂਡ ਮਗਰੋਂ ਹੋਏ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਪੀੜ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡੇ 'ਤੇ ਹੰਢਾਉਣ ਵਾਲੀ ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਸੱਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਵਿਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਹੇ 11 ਮੁਜਰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਨਿਆਂ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਯਕੀਨ ਉੱਠ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਸੁੰਨ ਪੈ ਗਈ ਹੈ।



ਬਾਨੋ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ 'ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ' ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਚੋਣੇ ਰਹੇ ਕਿ ਦੰਗਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸੱਤ ਜੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਹੇ 11 ਮੁਜਰਮਾਂ ਨੂੰ, ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ

ਦਿੱਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਿਆਤੀ ਤਹਿਤ ਗੋਧਰਾ ਸਬ-ਜੇਲ 'ਚੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਲਕੀਸ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਦਮੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਤੇ ਨਿਆਂਗੀਣ ਫੈਸਲਾ' ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਉਹਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ

ਅਮਰੀਕੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਨਿੰਦਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਯੂ.ਐਸ.ਸੀ.ਆਈ.ਆਰ.ਐਫ.) ਨੇ ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 11 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ 'ਗ਼ੈਰਵਾਜ਼ਬ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪ ਚੇਅਰ ਅਬਰਾਹਮ ਕੂਪਰ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਰਿਹਾਈ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਹਿੰਸਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 'ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਛੋਟਾ' ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾ ਧੀ ਮੈਥੋਂ ਖੋਹ ਲਈ, ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਅਜੇ ਵੀ ਸੁੰਨ ਹਾਂ।' ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਉਹ ਇਹ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਲਈ ਨਿਆਂ ਇੰਜ ਕਿਵੇਂ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ ਦੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਸਿਸਟਮ 'ਤੇ ਯਕੀਨ

ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਆਪਣੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਜਿਊਣਾ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਜਰਮਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨੇ ਮੇਰਾ ਸਕੂਨ ਮੈਥੋਂ ਖੋਹ ਲਿਆ ਤੇ ਨਿਆਂ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਹੈ।' ਬਾਨੋ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੇਰਾ ਦੁੱਖ ਤੇ ਮੇਰਾ ਡੋਲਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮੇਰੇ ਇਕੱਲਿਆਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹਰ ਉਸ ਔਰਤ ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਨਿਆਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ।

ਤਾਏ ਨੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਧੱਕਾ ਦਿੱਤਾ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਥੋਂ ਦੀ ਅਬਦੁੱਲਾਪੁਰ ਬਸਤੀ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਅੱਠ ਸਾਲਾ ਬੱਚੇ ਸਹਿਜਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਸਿੱਧਵਾਂ ਨਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਸਹਿਜਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਤਾਏ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੀ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਧੱਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲਾਸ਼ ਬਰਾਮਦ ਮਗਰੋਂ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਖ਼ਾਣਾ ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦਰਜ ਕੇਸ 'ਚ ਕਤਲ ਦੀ ਧਾਰਾ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਜ਼ਮ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਪਤਤਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।



ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਾਲੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਉਸ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਕਾਫੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਸਾਲੀ ਦੋਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀਆਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕਾਫੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਤ ਕੱਢਦਿਆਂ ਘਰ ਵਾਲੀ ਤੇ ਸਾਲੀ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਿਜਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ 18 ਅਗਸਤ ਦੀ ਰਾਤ ਸਹਿਜਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਜਗਰਾਉਂ ਪੁਲ ਨੇੜੇ

ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਮਲ ਸ਼ੁਰੂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਅਮਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 20 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਮਲ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਚੋਣ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਹੁਸੂਦ ਮਿਸਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਤਰੀਕ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦੇਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 21 ਅਗਸਤ ਤੋਂ 20 ਸਤੰਬਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਸੀ. ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਛੇਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।



ਬਲਾਕ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦਕ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਂਜ ਮਿਸਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣ ਅਥਾਰਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਏ.ਐਚ.ਐਮ. ਸੀ. ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਅਹਿਮ ਚੋਣ ਦੌਰਾਨ ਵੋਟ ਪਾਉਣਗੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਆਖਰੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ 20 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਉਧਰ, ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਧੜੇ ਜੀ-23 ਵੱਲੋਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ

ਗੁਜਰਾਤ ਚੋਣਾਂ: 'ਆਪ' ਵੱਲੋਂ ਨੌਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ: ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਨੇ ਨੌਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਨੇ 10 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਲਹਾਲ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਐਲਾਨੇ ਹਨ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਟਿਲਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟ ਤੋਂ 'ਆਪ' ਨੇ ਰਾਜੂ ਕਰਪਾਡਾ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੂਰੇਂਦਰਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਹੈ। ਕਿਸਾਨੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਈ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਊਸ਼ ਪਰਮਾਰ ਨੂੰ ਮੰਗਰੋਲ ਸੀਟ ਤੋਂ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਵਾਧੂ ਸੀਟਾਂ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ

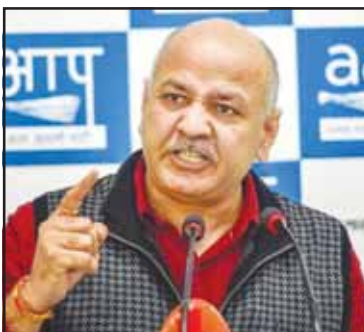
ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦੋਸ਼ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੇ ਉਚ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਅੰਡਰ ਗਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਪੋਸਟ ਗਰੈਜੂਏਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ 'ਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 25 ਫੀਸਦ ਵਾਧੂ ਸੀਟਾਂ ਰੱਖ ਸਕਣਗੇ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗ੍ਰਾਂਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ.) ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਭਾਰਤ 'ਚ ਦਾਖਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ. ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਵਾਧੂ ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਅਸੀਟਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਬੰਧਤ ਉਚ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਮੁਤਾਬਕ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ. ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਗਦੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਉੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਾਧੂ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਐਕਸਚੇਂਜ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ।

ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ: ਸਿਸੋਦੀਆ

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨਾਲ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਗੁਜਰਾਤ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਰੱਖੀ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਤੋਤਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਏ ਦੂਤ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਸਨ। 'ਆਪ' ਆਗੂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, 'ਦੂਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਇਹ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.-ਈ.ਡੀ. ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣਗੇ। ਦੂਜੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਪਾਰਟੀ ਤੋਤਾਂਗਾ ਤੇ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣਗੇ।' ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਿਆਸੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ



ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਮੇਰੇ ਸਿਆਸੀ ਗੁਰੂ ਹਨ ਤੇ ਮੈਂ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਸਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਸੀ.ਐਮ. ਜਾਂ ਪੀ.ਐਮ. ਬਣਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।' ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੇ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਲੱਗੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਝੂਠੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ

'ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰਾਂ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਲੋਕਾਂ' ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਝੁਕਣਗੇ। ਕਾਬਲੇਗੌਰ ਹੈ ਕਿ ਸਿਸੋਦੀਆ ਉਨ੍ਹਾਂ 15 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੇ ਐਂਟਿਟਿਜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਮੌਕੇ ਕਥਿਤ ਬੇਨੋਮੀਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਸੁਨੇਹਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ- ਆਪ ਛੱਡੋ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੋ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵਾਂਗੇ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਤੇ ਈ.ਡੀ. ਵੱਲੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣਗੇ।' ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਟਵੀਟ 'ਚ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਮਹਾਰਾਣਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਾ ਵੰਸ਼ਜ ਤੇ ਰਾਜਪੂਤ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਕਟਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ, ਪਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰਾਂ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਝੁਕਾਂਗਾ। ਮੇਰੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੇਸ ਝੂਠੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਰ ਲਵੋ।'

ਕੇਜਰੀਵਾਲ, ਸਿਸੋਦੀਆ ਤੇ ਯੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਮਾਣਹਾਨੀ ਮਾਮਲੇ 'ਚੋਂ ਬਰੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਇਥੋਂ ਦੀ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ, ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਤੇ ਯੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਨੂੰ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਤਿੰਨ ਆਗੂਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ।



ਸ਼ਾਹਦਰਾ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਰਕਰ ਰਹੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ 'ਆਪ' ਨੇ 2013 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਕੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ 'ਆਪ' ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 2013 'ਚ ਸ਼ਾਹਦਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ

ਸੀ ਪਰ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ 14 ਅਕਤੂਬਰ, 2013 ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਖਬਾਰਾਂ 'ਚ ਛਪੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਅਤੇ ਸਿਸੋਦੀਆ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਠੋਸ ਪਹੁੰਚਾਈ ਸੀ। ਰੋਜ਼ ਐਵੇਨਿਊ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਅਤੇ ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਹੋਣਗੇ ਬਹਾਲ



ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮਾਰਗਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਬੰਦ ਪਏ ਪਰਮਿਟ ਜਲਦ ਹੀ ਬਹਾਲ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਨਿੱਜੀ ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਉਣ ਨੂੰ ਹੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਹਲਕਾ ਅਜਨਾਲਾ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਪਿੰਡ ਗਾਲਿਬ ਵਿਚ ਨਿੱਜੀ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਆਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਸੂਬੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਰੂਟ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-

ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸਾਂ ਵਾਲੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀਆਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਹ ਕਾਮਾਂ ਹੀ ਪੱਕੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਭਾਗੀ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮ: 210 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰ ਫੜਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੇ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ 25 ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰਾਂ ਸਮੇਤ 135 ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਸਮੇਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਵਿਜੇ ਸਿੰਗਲਾ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬਰਖ਼ਾਸਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੰਤਰੀ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਧਰਮਸੇਤ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਜੇ ਪੋਪਲੀ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜੰਗਲਾਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਚੌਹਾਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਦੋ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੇ ਤੁਰਤ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿਰਫ ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ 8 ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣਿਆਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ (ਪੀ.ਐਸ.ਪੀ.ਸੀ.ਐਲ) ਦੇ ਦੋ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਤੇ



ਲੁਧਿਆਣਾ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ 14 ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 20 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ, ਚਾਰ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ, ਦੋ ਮਾਲ (ਚੈਨੀਊ) ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਮਨ ਬਾਲਾ

ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਸਮੇਤ ਛੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ 23 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਹੈਲਪਲਾਈਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਈਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਉਤੇ 61 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 40 ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਘੱਗਰ ਵਿਚ ਹੜ੍ਹ ਰੋਕਣ ਸਬੰਧੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਘੱਗਰ ਦਰਿਆ 'ਚ ਹੜ੍ਹ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਜਲ ਤੇ ਊਰਜਾ ਖੋਜ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਪੁਣੇ (ਸੀ. ਡਬਲਿਊ. ਪੀ. ਆਰ. ਐਸ.) ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ। ਦੋਵੇਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 25 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਘੱਗਰ ਦਰਿਆ 'ਚ ਆਉਂਦੇ ਹੜ੍ਹ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੁਣੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ



ਅਧਿਐਨ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਘੱਗਰ ਦਰਿਆ 'ਚ

ਆਉਂਦੇ ਹੜ੍ਹ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਪੀ.ਆਰ.ਐਸ. ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਮੈਥੇਮੈਟੀਕਲ ਮਾਡਲ ਸਟੈਂਡੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਭੋਜੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਘੱਗਰ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 12 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ 32ਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ 'ਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦਰਿਆ ਨੂੰ 60 ਤੋਂ 90 ਮੀਟਰ ਤੱਕ ਚੌੜਾ ਕੀਤਾ

ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਕੰਢਿਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ 2 ਮੀਟਰ ਤੱਕ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਕੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘੱਗਰ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਹਰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਰਿਪੋਰਟ ਕੇਂਦਰੀ ਜਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗੀ ਜੋ ਅੱਗੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੇਗਾ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 19 ਨਵੰਬਰ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ

ਪਟਿਆਲਾ: ਹਲਕਾ ਸਨੌਰ ਤੇ ਬਾਣਾ ਸਦਰ ਪਟਿਆਲਾ ਅਧੀਨ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਨੈਣਕਲਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਕਲੱਬ ਨੈਣਕਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਮਗਰੋਂ ਘਰ ਪਰਤ ਰਹੇ ਮਰਦਾਨ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪਿੰਡ ਦੇ ਪਾਟਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਜਖਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਜਦੋਂ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨੁਕੀਲੀ ਚੀਜ਼ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਖੂਨ ਨਿਕਲਣ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮਲੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ। ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਤੁਰਤ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਬਾਣਾ ਸਦਰ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਨੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਰੂਰਲ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਦੀ ਖਿਡਾਰੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਰਦਾਨ ਸਿੰਘ ਜਖਮੀ ਹੋਇਆ ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਚਾਕੂ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨੁਕੀਲੀ ਚੀਜ਼ ਵੱਜੀ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਖੂਨ ਨਿਕਲਣ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਰਦਾਨ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਜਾਂ ਰੰਜਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਲਾਅ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਾਅ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦਫਤਰ ਵਾਲੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 58 ਪੋਸਟਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲਾ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਲਾਅ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕੇਸ ਲੜਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਮੰਗੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੀਆਂ 12 ਅਸਾਮੀਆਂ (10 ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਦੋ ਦਿੱਲੀ), ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਅਸਾਮੀਆਂ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੀਆਂ 16 ਅਸਾਮੀਆਂ (14 ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੇ 2 ਦਿੱਲੀ), ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੀਆਂ 23 ਅਸਾਮੀਆਂ (22 ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ 1 ਦਿੱਲੀ) ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੀਆਂ

ਆਠ ਰਿਕਾਰਡ 2 ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰ 13 ਸਤੰਬਰ 2022 ਤੱਕ ਬਿਨੈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਲਾਅ ਅਫਸਰਾਂ ਵਰਗੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਪਰ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਏਗੀ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਯੂ-ਟਰਨ ਲੈਣਿਆਂ ਲਾਅ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਲੋਕ ਲਾਮਬੰਦੀ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਤੋਂ ਘਬਰਾ ਕੇ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਧੂਰਾ ਤੇ ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਚੋਰੀ ਛਿਪੇ ਪੀ.ਆਰ. ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਪੱਕੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਪੀ.ਆਰ. ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਫਸਰਾਂ ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪੈੜ ਨੱਪਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ 'ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ' ਹਨ, ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਇਸ ਦੀ ਸਨਾਖਤ ਕਰੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਸਿੰਗਲਾ ਨੂੰ ਬਰਖ਼ਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਲ 2006 'ਚ ਚੋਰੀ ਛਿਪੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪੀ.ਆਰ. ਲੈ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਮਗਰੋਂ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਨੇ ਪੀ.ਆਰ. ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਭੇਤ ਕੱਢਣ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ

ਗਲਤ ਢੰਗ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਭੇਤ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉੱਭਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਨੇ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਸਨਾਖਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਲੰਬੇ ਦਿਨੀਂ ਪਨਸਪ ਨੇ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਜਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਖੁਰਦ-ਬੁਰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸਭ ਕੁਝ ਵੇਚ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਈ ਚੋਲ ਮਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਗਬਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਚਲੇ ਗਏ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼ 1970 ਅਤੇ

ਕੇਂਦਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤੀ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜਾਂ



ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕ ਦੀ ਪੀ.ਆਰ. ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2006 ਵਿਚ ਪੀ.ਆਰ. ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ 'ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ' ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਿੱਛੇ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਵਰ੍ਹਾ 2002 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ ਅਨਪੈਡ ਲੀਵ (ਬਿਨਾਂ ਅਦਾਇਗੀ ਛੁੱਟੀ) ਲੈਣ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਮਗਰੋਂ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੋਤੀ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਬਹੁਤੇ ਤਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਪਰਤੇ। ਸਿੱਖਿਆ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਹੁਣ ਸਖਤੀ ਦਿਖਾਉਣੀ

ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਸ ਇੰਡੀਆ ਲੀਵ ਸਿਰਫ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਨੇ 15 ਮਈ, 2015 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਬੇ ਦੇ 130 ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਪੀ.ਆਰ. ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਹਨ। ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਕ ਤਤਕਾਲੀ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਦੋ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 170 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪੀ.ਆਰ. ਸੀ। ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਨੇ ਉਦੋਂ ਕਰੀਬ 800 ਮੁਲਜ਼ਮ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨਾਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ।

ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੂਹ ਧੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮੰਚ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਵਿਚ ਲਾਏ ਗਏ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਪੁੱਜੇ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੂਹ ਧੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਇਕ ਮੰਚ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤੀ ਲਈ ਚੰਗੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਬਤ ਹੋਣਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਥੇਬੰਦੀ ਕਈ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਲਈ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਆਈ ਖੜੋਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੰਗੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਆਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਿਚ ਅੱਜੀ ਫੀਸਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ



ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਵੀਹ ਫੀਸਦ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਾਹ ਦਸੇਰਾ ਬਣਨ।

ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਵਿਧਾਇਕ

ਕੈਨੇਡਾ: ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੋਲੀਆਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ



ਵੈਨਕੂਵਰ: ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਆਵਾਸ (ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ) ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਦੱਖਣ-ਏਸ਼ਿਆਈ ਬੋਲੀਆਂ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ- ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੇ ਫਰੈਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਮੈਂਡਰਿਨ (ਚੀਨੀ ਭਾਸ਼ਾ) ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹਨ। ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ (40 ਲੱਖ) ਤੋਂ ਟੱਪ ਕੇ 46 ਲੱਖ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮਈ 2016 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2021 ਤੱਕ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪੱਕੇ ਵਾਸੀ ਬਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਪੰਜਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਹੀ ਹਰ ਦਸਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਚੀਨ ਜਾਂ ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚੋਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮੈਂਡਰਿਨ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਨੌਰ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਠਾਣਮਾਜਰਾ 'ਤੇ ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ ਵਾਸੀ ਇਕ ਔਰਤ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਤੇ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਲੰਬੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਠਾਣਮਾਜਰਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਹੁਣ ਵੱਖ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ 14 ਅਗਸਤ 2021 ਵਿਚ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪੀੜਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਤਲਾਕ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ।

ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਮਗਰੋਂ ਪਠਾਣਮਾਜਰਾ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਤੋਂ ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧਮਕਾਉਣਾ ਤੇ ਕੁੱਟਮਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ 15 ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ ਆ ਕੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਧਮਕਾਇਆ ਸੀ। ਵਿਧਾਇਕ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ

ਪਠਾਣਮਾਜਰਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪਾਰਟੀ 'ਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ: ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ

ਪਟਿਆਲਾ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸਨੌਰ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਠਾਣਮਾਜਰਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਠਾਣਮਾਜਰਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪਠਾਣਮਾਜਰਾ ਨੇ ਉਕਤ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਧਮਕੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਨੌਰ ਹਲਕੇ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲੈਂਦਿਆਂ ਇਸ ਔਰਤ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ।

ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਕੌਮੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣ: ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ

ਸੂਨਗਰ: ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਐਂਡ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਪਹਿਲਗਾਮ (ਕਸ਼ਮੀਰ) ਵਿਖੇ ਤਿੰਨ ਰੋਜ਼ਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਉਤੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਭਾਈ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਭਾਈ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਸਮੇਤ ਸਮੂਹ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਕੈਂਪ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਸਾਰੂ ਦਿਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਨਮੱਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਸਿੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਕੌਮੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰਨ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਆਗੂ ਭਾਈ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ, ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਜੀਤ

ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖਾਤਮਾ ਵੇਲੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਗਈ।

ਪਟਿਆਲਾ 'ਚ ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰੀ ਝੰਡੀ



ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ 'ਪੰਜਾਬ ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ' ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ 'ਤੇ ਲਿਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਕ ਸਦੀ ਪੁਰਾਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਸਥਾਪਤ ਕਰਕੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਡਲ, ਤਸਵੀਰਾਂ,

ਨਕਸ਼ੇ, ਮਾਡਲਾਂ ਦੀ ਐਨੀਮੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ, ਪਾਇਲਟਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਤੇ ਉਪਕਰਨ ਵੀ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਵਿਚ ਦਿਖਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਵਿਚ ਰਸਾਲੇ, ਤਕਨੀਕੀ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ, ਤਸਵੀਰਾਂ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਪੁਰਾਲੇਖ ਵੀ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਜਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਤਕਨੀਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 350 ਏਕੜ ਥਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲਿਆ 'ਪਟਿਆਲਾ ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਕੰਪਲੈਕਸ' ਇਕ ਵਿਰਾਸਤੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜੋ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਵੀਜੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਇਥੇ ਸਥਿਤ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੀਜ਼ਾ ਦੀ ਉਡੀਕ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਵੀਜ਼ਾ ਉਡੀਕ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ 'ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ' ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਮਾਂ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਟਵੀਟ ਕਰਦਿਆਂ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਹਫਤੇ ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਡੀਕ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਈ

ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਉਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਤੰਬਰ-2022 ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀਜ਼ਾ 'ਤੇ ਵੀ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਡੀਕ ਦਾ ਸਮਾਂ

ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀਜੇ ਲਈ ਉਡੀਕ ਦਾ ਸਮਾਂ 12 ਹਫਤੇ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ 2022 ਵਿਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਉਡੀਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਜਿਹੜੇ

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਵੀਜ਼ਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਉਡੀਕ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕੈਨੇਡਾ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ/ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਰ ਕੇ ਉਪਲਬਧ ਬਦਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।'

ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ: ਧਾਮੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਬਿਲਕਿਸ਼ ਬਾਨੋ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਭੁਗਤਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਸਖਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਮਦਰਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਸਿੱਖ ਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਵੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ



ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਭ ਲਈ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ

ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੁੱਤਲੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਭਾਈ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ

ਬਿੱਟਾ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਵਿਰੋਧ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਕੁਲ ਹਿੰਦ ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਫਰੰਟ ਦੇ ਮੁਖੀ ਮਨਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟਾ ਨੇ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਸੌਦਾਗਰ ਆਖਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਜੋ ਅਤਿਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਵਿਅਕਤੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਕੀ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖ ਆਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਈ ਸਿੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸਮੇਤ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਕਈ ਸਿੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਤਾਇਨਾਤ ਰਹੇ ਹਨ।

ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਆਗੂ ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ

ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ 11 ਕੈਦੀ ਬੁਗਰਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲਾ ਵਤੀਰਾ ਅਪਣਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਲੜਕੀ ਦੇ ਅਗਵਾ ਤੇ ਜਬਰੀ ਨਿਕਾਹ ਖਿਲਾਫ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਖੈਬਰ ਪਖਤੂਨਖਵਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਪੀਰ ਬਾਬਾ ਵਿਚ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਜਬਰੀ ਨਿਕਾਹ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਖਿਲਾਫ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਪੀੜਤ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬੇਟੀ ਦੀਨਾ ਕੌਰ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।



ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਦੀਨ ਕੌਰ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਸ

ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਨੇ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਿਕਾਹ ਹੋ ਗਿਆ

ਇਸਲਾਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਦੀਨਾ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਸਲਾਮ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਦੀਨਾ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਖੁਦ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਐਮ.ਏ. ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਅਧਿਆਪਕਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਵੀਡੀਓ 'ਚ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਸਲਿਮ ਲੜਕੇ ਨਾਲ ਨਿਕਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖ, ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਹੋਰ ਫਿਰਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਬਰੀ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਨਿਕਾਹ ਕਰਨਾ ਆਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕਰ ਕੇ ਪੀ.ਐਮ.ਓ. ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ

ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਮਰੁਤਬਾ ਕੋਲ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਦੀਨ ਕੌਰ ਵਾਪਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਗਵਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੁਰੰਤ ਰੋਕੀਆਂ ਜਾਣ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਕਰੱਸਰ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਖਣਨ ਨੀਤੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ

ਰੂਪਨਗਰ: ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੂਪਨਗਰ ਦੇ ਸਟੋਨ ਕਰੱਸਰ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਨਵੀਂ ਕਰੱਸਰ ਨੀਤੀ 2022 ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਵਿਚ ਸੋਧਾਂ ਕਰ ਕੇ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਖਣਨ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।



ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਰਕਮ ਘਟਾਈ ਜਾਵੇ, ਕੰਡਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹਟਾ ਕੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲੀ ਜਾਵੇ, ਸਟੋਨ ਕਰੱਸਰ 'ਤੇ 500 ਮੀਟਰਕ ਟਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹਟਾਈ ਜਾਵੇ।

ਕਰੱਸਰ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਵੀਂ ਬਣਾਈ ਕਰੱਸਰ ਨੀਤੀ 2022 ਵਿਚ ਅੰਸ਼ਕ ਸੋਧਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੀ ਖਣਨ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਕਰੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਤਾ ਤੇ ਬਜਰੀ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਮਿਲ ਸਕਣ।

ਮੁਸੇਵਾਲਾ ਕੇਸ: ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਲਿਪਿਨ ਨਹਿਰਾ ਦਾ ਨਾਂ ਬੋਲਿਆ

ਮਾਨਸਾ: ਗਾਇਕ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਗੈਂਗਸਟਰ ਲਿਪਿਨ ਨਹਿਰਾ ਦਾ ਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਗੁਰਗ੍ਰਾਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਹਿਰਾ ਨੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਗੋਲਡੀ ਬਰਾਤ ਦਾ ਸ਼ਾਰਪ ਸੂਟਰਾਂ ਕਸ਼ਿਸ਼ ਉਰਫ ਕੁਲਦੀਪ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਮੁੰਡੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਛੇ ਸ਼ਾਰਪ ਸੂਟਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਦਾ ਮਾਨਸਾ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਜਵਾਹਰਕੇ ਵਿਚ 29 ਮਈ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਮਾਨਸਾ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਪਤਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਰਪ ਸੂਟਰ ਕਸ਼ਿਸ਼ ਉਰਫ ਕੁਲਦੀਪ ਨੇ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਨਹਿਰਾ ਦੇ ਗੋਲਡੀ ਬਰਾਤ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਲਿਪਿਨ ਨਹਿਰਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੀ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦੀਪਕ ਮੁੰਡੀ ਦੀ ਸਮੂਲੀਅਤ ਵੀ ਲਿਪਿਨ ਨਹਿਰਾ ਕਰਕੇ ਹੋਈ ਸੀ।

ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਦੇ ਕਤਲ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ

ਮਾਨਸਾ: ਮਰਹੂਮ ਗਾਇਕ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਦੇ ਕਤਲ ਕੇਸ ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਮਾਨਸਾ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਮਾਨਸਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਮਾਸਟਰਮਾਈਂਡ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਤੇ ਸ਼ਾਰਪ ਸੂਟਰਾਂ ਸਮੇਤ 15 ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 40 ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਵਜੋਂ ਕਈ ਬਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਫੁਟੇਜ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਨੂੰ ਮਾਨਸਾ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਜਵਾਹਰਕੇ ਵਿਚ 29 ਮਈ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਬਾਣਾ ਸਿਟੀ-1 ਵਿਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਨਸਾ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਗੈਂਗਸਟਰ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੱਗੂ ਭਗਵਾਨਪੁਰੀਆ,

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਮੋਹਣਾ ਰੱਲੀ, ਸੰਦੀਪ ਕੇਕੜਾ, ਦੀਪਕ ਟੀਠੂ, ਸਚਿਨ ਭਿਵਾਨੀ, ਕੇਸ਼ਵ ਬਰਿੰਡਾ ਸਮੇਤ ਸ਼ਾਰਪਸੂਟਰ ਅੰਕਿਤ ਸੇਰਸਾ, ਪ੍ਰਿਯਾਵਰਤ ਫੌਜੀ, ਕਸ਼ਿਸ਼ ਉਰਫ ਕੁਲਦੀਪ, ਜਗਰੂਪ ਰੂਪਾ ਅਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਮੰਨੂ ਨੂੰ ਮਾਸਟਰਮਾਈਂਡ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਰੂਪਾ ਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮੰਨੂ ਕੁੱਝਾ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵਾਰਦਾਤ ਵੇਲੇ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਬਾਰ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਮੂਸਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਡਾਕਟਰ, ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਟੀਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਾਰਦਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੁਕਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਨੇੜਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੱਚੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਦੇਵੇਗੀ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 36 ਹਜ਼ਾਰ ਕੱਚੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਛੇਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੈਬਨਿਟ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਅ ਰੱਖੇ।

ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਜੰਜੂਆ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੱਚੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਲਿਸੀ ਦਾ ਖਰੜਾ ਹੁਣ ਅੰਤਿਮ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਪਾਲਿਸੀ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰ

36 ਹਜ਼ਾਰ ਠੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਲਦੀ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਜੰਜੂਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੱਚੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪਾਲਿਸੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਕੱਚੇ

ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੱਚੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਜਾਂ ਗੈਰ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਣ। 2016 ਤੇ ਫਿਰ 2021 ਵਿਚ ਕੱਚੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ

ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿੱਲਾਂ 'ਤੇ ਸੁਆਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਹੁਣ ਪਾਲਿਸੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਅਲਟੀਮੇਟਮ

ਮਾਨਸਾ: ਮਰਹੂਮ ਗਾਇਕ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਦੇ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਭਾਵੇਂ 6 ਵਿਚੋਂ 5 ਸੂਟਰਾਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਇਨਸਾਫ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਲਕੌਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਮੋਹਲਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਇਨਸਾਫ ਖਾਤਰ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।



ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਤੇ ਗੋਲਡੀ ਬਰਾਤ ਲਈ ਗੈਂਗਸਟਰ ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਡੇ ਜਾਂ ਬਦਮਾਸ਼ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਿਹੋ-ਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਨਾਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਤਾ ਚਰਨ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ

ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਚੁੱਪ ਨਹੀਂ ਬੈਠਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮੋਮਬੱਤੀ ਮਾਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਮਾਤਾ ਚਰਨ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤ ਮਹਾਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਗੁਨਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਦੇ ਕਾਤਲ ਡਰਪੋਕ

ਗੈਂਗਸਟਰ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਖਿਲਾਫ ਨਵਾਂ ਕੇਸ ਦਰਜ

ਮੁਹਾਲੀ: ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਸ਼ੁਭਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਦੇ ਕਤਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਗੈਂਗਸਟਰ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਵਿਰੁੱਧ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਟੇਟ ਕਰਾਈਮ ਵਿੰਗ ਨੇ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਨਵਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲਾਰੈਂਸ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਕੇ ਭਰਾਵਾਂ ਸਚਿਨ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਅਤੇ ਅਨਮੋਲ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਅਲੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਬਣਾ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਦਾ ਦੌਸ਼ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਗੈਂਗਸਟਰ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਅਲੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ: ਚੀਮਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਗਾਇਕ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦੀ ਪਤਤਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਕਈ ਵੱਡੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਪਤਤਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਕਤਲ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂਕਿ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮੌਤ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਬਦ-ਦੁਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ

ਰੋਸ ਜਤਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਹ ਹਰ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਇਨਸਾਫ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਰਹੇਗੀ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 20 ਅਗਸਤ 2022

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਭਖਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ (ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਵਿਚ 75 ਘੰਟੇ ਦਾ ਧਰਨਾ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੰਯੁਕਤ ਮੋਰਚਾ (ਗੈਰ-ਰਾਜਨੀਤਕ) ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨੀ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਰੋਸ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਧਰਨੇ ਦੌਰਾਨ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦੇਣ, ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਰਿਪੋਰਟ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਬਿਜਲੀ ਸੋਧ ਬਿਲ-2022 ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕਾਂ ਮੰਗਾਂ ਉਭਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਲਖੀਮਪੁਰੀ ਖੀਰੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ ਧਰਨੇ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਗੰਭੀਰ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਰਮੇ ਦੀ ਫਸਲ ਸੁੱਕੀਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਫਸਲ ਤਬਾਹ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੰਢ ਰੋਗ (ਲੰਪੀ ਸਕਿਨ) ਦੇ ਵਾਇਰਸ ਕਾਰਨ ਗਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਕ ਹੋਰ ਵਾਇਰਸ ਕਾਰਨ ਸੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸੰਕਟ ਹੋਰ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਵਕਤ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਕਾਬਜ਼ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੁੱਖ ਯੋਜਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਖੋਹ ਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਹੀ ਇਹ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅੰਦੋਲਨ ਚਲਾਇਆ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਪਰ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਵੀ ਫੈਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨਾਲ ਜੁੜਦੇ ਗਏ, ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾਬੰਦੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਇਕ ਸਾਲ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਬਰੂਹਾਂ 'ਤੇ ਬੜਾ ਲੰਮਾ ਅਤੇ ਮਿਸਾਲੀ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਚੱਲਿਆ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣੇ ਪਏ।

ਉੱਝ ਤੱਥ ਇਹ ਵੀ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਠੱਪ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਹਰ ਖੇਤਰ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਾਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖੋਹਣ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਉਲੀਕ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕਰਕੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦਾ ਦਖਲ ਵਧਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਢਿੱਡ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਲੀਕ ਨਹੀਂ ਫੇਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੇਵੰਦਾ ਧੰਦਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਰਿਪੋਰਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਖੇਤੀ ਦਾ ਖਰਚਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੁੱਗਣੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਆਮਦਨ ਦੁੱਗਣੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਦੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਮੌਕੇ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਤੱਕ ਭੁੱਲ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਅੰਦੋਲਨ ਜਿੱਤ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਗਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਉੱਤੇ ਫਸਲ ਖਰੀਦ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਮੰਨਣ ਦੇ ਰੋਅ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਅੰਦੋਲਨ ਵਾਂਗ ਆਪਣੇ ਆਪਸੀ ਮਤਭੇਦ ਭੁਲਾ ਕੇ ਇਕ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਨਿਭਾਉਣ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ। ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਇਹ ਰਾਹ ਅਝਿੱਕਿਆਂ ਭਰਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਕਤ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚੜ੍ਹਤ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਭਰਵੀਂ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸੰਸਦੀ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਕਿੰਨੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਜਲੀ ਸੋਧ ਬਿਲ-2022 ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਲੈ ਆਈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਬੰਧਿਤ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਹ ਬਿਲ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਮੁਖਾਲਫਤ ਕਾਰਨ ਇਹ ਬਿਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਫਿਲਹਾਲ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਣਨੀਤੀ ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਘਵਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਬਿਜਲੀ ਬਿਲ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਤਾਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਹੀ ਪਵੇ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਵੀ ਮਨਵਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਏਕਾ ਕਰਕੇ ਘੋਲ ਅਗਾਂਹ ਵਧਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮਹੱਤਵ

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲੋਕ-ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾਏ ਸਨ ਪਰ ਉਸ ਵਕਤ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਲਿਖਤੀ-ਅਲਿਖਤੀ ਵਾਅਦੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਿਭਾਏ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ (ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ 75 ਘੰਟੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੋਸ ਵਿਖਾਵਾ ਜਥੇਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਧਿਰ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ ਵਿਖੇ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ ਕੀਤਾ। ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਰੜ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਚਰਚਾ ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਪੱਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।



ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਪੱਤੀ
ਈਮੇਲ: n4navkiran@gmail.com

ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ (ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਵਿਚ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ਾਲ ਇਕੱਠ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਮੁੜ ਉਭਾਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਦ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋਕ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਡੰਡੇ, ਗੋਲੀ ਤੋਂ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਮੁਹਿੰਮ ਰਾਹੀਂ ਦਬਾਉਣ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਮੁਲਕ ਭਰ ਵਿਚ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਬੇਪੀ ਹੋਈ

ਬੰਦ ਹਨ। ਜਦ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ 'ਯੋਜਨਾਬੱਧ' ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੇਸ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਨਾਲ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਿਸਾਨ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨੇ ਬਣਦੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਤਰਾਈ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਬੇਆਬਾਦ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਉਪਜਾਊ ਬਣਾਈਆਂ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ

ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਬਾਰੇ ਬਣਾਈ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਐਲਾਨਾ ਏਜੰਡਾ ਕਿਸਾਨ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੁੜ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣੇ ਬਣਦੇ ਸਨ। ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।



ਅਜੇ ਤੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 2021 ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਖਤਮ ਕਰਵਾਉਣ ਸਮੇਂ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਸਬੰਧਿਤ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬਿਜਲੀ ਸੋਧ ਬਿਲ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਇਸ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰੇ ਬਗੈਰ ਬਿਜਲੀ ਸੋਧ ਬਿਲ-2022 ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਾਲਾਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਬਿਲ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਿਜਲੀ ਸੋਧ ਬਿਲ ਜਿੱਥੇ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਲੈ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਇਹ ਮੁਲਕ ਦੇ ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚੇ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਦਿੱਲੀ ਮੋਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਨਾਲ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਖਾਨਾਪੁਰਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਕਿਸਾਨ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕਰਕੇ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਪੱਖੀ ਸੰਗਠਨਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੁਲਕ ਦੇ ਅੰਨ ਭੰਡਾਰ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਾ ਦੇਣਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗਿਣੀ ਮਿੱਥੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਬਿਲਕੁਲ ਦਰੁਸਤ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਤੁਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਵਾਉਣੀ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦ ਮੁਲਕ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਤੋਮਰ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਕੇ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪੱਲਾ ਝਾੜ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਤੁਕ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਬਣਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫਾਰਮੂਲੇ (ਸੀ-2+50 ਫੀਸਦ) ਨਾਲ ਸਾਰੀਆਂ ਫਸਲਾਂ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ

ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ- 'ਉੱਤਮ ਖੇਤੀ, ਮੱਧ ਵਧਾਰ, ਨਖਿਧ ਚਾਕਰੀ' ਪਰ ਅੱਜ ਦੀ ਤਲਖ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਘਾਟੇ ਵਾਲਾ ਧੰਦਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਫਸਲੀ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਨੀਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਮਾਡਲ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਮਾਡਲ ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਅੱਜ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਬੋਝ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਰਵਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਡੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ ਗਈ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਉਸ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਚੇਤਨਾ ਪੱਧਰ ਉੱਪਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਕਾਰਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸਿਫਤੀ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀਰੋ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਵਾਂਗ ਸਾਡੇ ਗੀਤ, ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਰੁਖ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਦੀ ਅਹਿਮ ਬੁਨਿਆਦ ਇਹ ਵੀ ਬਣੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਗੁਲਦਸਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੁੱਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਲੋਕਿਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਉਪਰੰਤ ਕੁਝ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਦੂਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ। ਕੁਝ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਮੁੜ ਇੱਕਜੁੱਟਤਾ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਈਆਂ ਪਰ ਕੁਝ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਜੇ ਵੀ ਅਲੱਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਾਂਗ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡੱਲੇਵਾਲ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦਾ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ (ਦਿੱਲੀ) ਵਿਚ ਇਕੱਠ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਸੁਹਿਰਦ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਇੱਕਜੁੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ -ਚਾਚਾ ਬੋਲਿਹਾਜ਼

ਫੇਸ-ਬੁੱਕੀ ਯਾਰੀ ਦਾ ਕੱਚ-ਸੱਚ

ਫੋਟੋ ਦੇਖ 'ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ' 'ਤੇ ਟੋਹਰ ਵਾਲੀ, 'ਘੋਟ' ਲਿਖ ਕੇ ਜਾਣ ਬਲਿਹਾਰ ਮਿੱਤਰ।
ਨੂੰਗੇ ਮਾਰ ਕੇ ਦੇ ਕੁ ਹੀ 'ਪੇਸਟਾਂ' 'ਤੇ, ਬਣਦੇ ਝੱਟ ਹੀ ਮਰਦ ਤੇ ਨਾਰ ਮਿੱਤਰ।
ਬਿਨਾਂ ਜਾਣ-ਪਹਿਚਾਣ ਦੇ ਕਰਨ ਸਿਫਤਾਂ, ਪਰਖਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਥੇ ਕਿਰਦਾਰ ਮਿੱਤਰ।
ਇੱਥੇ 'ਲਾਈਕ-ਕੁਮੈਂਟ' ਹੀ ਗਿਣਨ ਬਹੁਤੇ, ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਜੋ ਫਰਮਾਂ ਬਰਦਾਰ ਮਿੱਤਰ।
ਪ੍ਰੀਤ ਪਿੰਤਲ ਤੇ ਸੋਨਾ ਸੀ ਸਾਕ ਕਹਿੰਦੇ, ਬਦਲ ਗਿਆ ਪੁਰਾਣਾ ਵਿਹਾਰ ਮਿੱਤਰ।
ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬੋਲ-ਬਾਣੀ, 'ਫੇਸ-ਬੁੱਕ' 'ਤੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਮਿੱਤਰ!

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬੋਕਸੂਰ ਕਿਸਾਨ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ

ਨਾਰੀ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਹੋਕਰਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਮੁਜਰਮਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਮਾਇਨੇ

15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਦਿਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਨਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਨਾਰੀ ਸਨਮਾਨ ਉੱਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਕੇਸ ਦੇ 11 ਮੁਜਰਮਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਾ-ਵਿਰੋਧੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ.-ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਕਾਰ ਰਾਜਸੀ ਰੂਪ ਗੁਜਰਾਤ ਮਾਡਲ ਹੈ।

ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਕੇਸ ਫਰਵਰੀ-ਮਾਰਚ 2002 'ਚ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਹੋਏ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿਚਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਘਿਨਾਉਣਾ ਕਾਂਡ ਸੀ। 27 ਫਰਵਰੀ 2002 ਨੂੰ ਗੋਧਰਾ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉੱਪਰ ਰੁਕੀ ਸਾਬਰਮਤੀ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਦਾ ਡੱਬਾ ਅੱਗਜ਼ਨੀ ਦੀ ਲਪੇਟ 'ਚ ਆ ਗਿਆ। ਡੱਬੇ 'ਚ ਸਵਾਰ ਅਯੁੱਧਿਆ ਤੋਂ ਪਰਤ ਰਹੇ 59 ਕਾਰ ਸੇਵਕ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸਭ ਗਏ। ਇਹ ਅੱਗ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗੀ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ-ਬਜ਼ਰੰਗ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸ

ਐਤਕੀਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਕੇਸ ਦੇ 11 ਮੁਜਰਮਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਨਾਲ ਸਮੁੱਚਾ ਭਾਰਤ ਝੰਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਜਰਮਾਂ ਉਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰੇਆਮ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਸ ਕੇਸ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਵੀ ਸਿਆਸਤ ਬਾਰੇ ਤਫਸੀਲ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।



ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁਜਰਮਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਰ ਪਹਿਨਾਏ ਗਏ।

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ
ਫੋਨ: +91-94634-74342

ਦਾ ਦੋਸ਼ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਉੱਪਰ ਲਗਾ ਕੇ ਅਤੇ ਸੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁਪਤ-ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਕਰਕੇ ਗਿਣੀ-ਮਿੰਥੀ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਪੂਰੇ ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਸ਼ੁਰੂ ਦਿੱਤਾ। ਪਿੱਛੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਗੋਧਰਾ ਰੇਲ ਅੱਗਜ਼ਨੀ ਕਾਂਡ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਮੁਹਾਰਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਮੁਸਲਮਾਨ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ, ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿਣੀ-ਮਿੰਥੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਸੀ। 2000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੇਕਸੂਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ, ਔਰਤਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਕਰਕੀ ਨਾਲ ਵੱਢ-ਟੱਕ ਕੇ ਅਤੇ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੈਂਕੜੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢਿੱਡ ਪਾੜ ਕੇ ਭਰੂਣ ਤਿਸ਼ੂਲਾਂ 'ਤੇ ਟੰਗ ਕੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਏ ਗਏ। ਇਹ ਸਭ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਛੱਤਰਛਾਇਆ ਅਤੇ ਰਾਜਤੰਤਰ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਵਾਪਰਿਆ। ਮੌਕੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ 'ਸਿਟ' ਅੱਗੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤੱਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ-ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਆਹਲਾ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਕੱਢ ਲੈਣ ਦਿਓ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਇਉਂ ਭਗਵੇਂ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਨਰੋਦਾ ਪਾਟੀਆ, ਬੈਸਟ ਬੇਕਰੀ, ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਸਮੇਤ 300 ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਾਂਡਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਉਦੋਂ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ। ਗੋਧਰਾ ਕਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਉੱਪਰ ਵੀ ਕਾਤਲ ਹਜ਼ੂਮ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਬਿਲਕੀਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਤਾਰਾਂ ਮੈਂਬਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚ ਕੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ 'ਚ ਜਾ ਲੁਕੇ। ਉਥੇ ਉਸ ਦੀ ਨਣਾਨ ਨੇ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਜਣੇਪੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੈਕੇ ਆਈ ਹੋਈ ਸੀ। 28 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਲੁਕ ਕੇ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਟਰੱਕ 'ਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ 3 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਜੀਪਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਕਾਤਲ ਹਜ਼ੂਮ ਨੇ ਰੰਧੀਕਪੁਰ ਪਿੰਡ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਵਿਚ 12 ਜਣੇ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਨ। ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਦੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਸਾਲੇਹਾ ਨੂੰ ਪੱਥਰ 'ਤੇ ਪਟਕਾ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਜੋ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਗਰਭਵਤੀ ਸੀ, ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾੜ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਛੁਰਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਜਿਸਮ ਪੱਛ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਨਣਾਨ

ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਬਾਲਤੀ ਵੀ ਬੇਕਰਕੀ ਨਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਦੇ 14 ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਜਦੋਂ ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਆਈ ਤਾਂ ਉਹ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਨਗਨ ਲਗੂ-ਲਗੂਣ ਹਾਲਤ 'ਚ ਪਈ ਸੀ। ਕਾਤਲ ਉਸ ਨੂੰ ਮਰੀ ਹੋਈ ਸਮਝ ਕੇ ਛੱਡ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਉੱਬੇ ਖਿੱਲਰੇ ਲਗੂ ਭਿੱਜੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਨਗੋਜ ਕੱਜਿਆ ਅਤੇ ਗੁਫਾ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਲੁਕ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਹੁਕਮਰਾਨ ਧਿਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਡੀਕਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਕੇਸ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਰਜ਼ੇਈ ਦੇ ਦਬਾਓ ਹੇਠ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ। ਪੀੜਤ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ 'ਚ ਬਿਲਕੀਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕੇਸ ਗੁਜਰਾਤ ਤੋਂ ਮੁੰਬਈ ਤਬਦੀਲ ਕਰਵਾਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਜਰਮ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਗਵਾਹਾਂ ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਣ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਇਸ ਘਿਨਾਉਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬੈਸਟ ਬੇਕਰੀ ਕੇਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਔਰਤਾਂ ਸਭ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਅਜੋਕੇ ਨੀਰੋਆ ਨੇ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਲਿਆ ਅਤੇ 'ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸੋਚ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਜੁਰਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।'

ਲੰਮੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 21 ਜਨਵਰੀ 2008 ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 11 ਬਲਾਤਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਜਰਮ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੇਘਰ ਹੋ ਕੇ ਦਰ-ਦਰ ਭਟਕ ਰਹੀ ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਆਫ਼ਾ, ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਘਰ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਜਰਮਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਕੱਟਣੀ ਪਈ। 14 ਸਾਲ ਸਜ਼ਾ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਮੁਜਰਮ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਉੱਪਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਜ਼ਾ

ਵਰਗੇ 'ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟਾਂ' ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਗੁਲਬਰਗ ਸੁਸਾਇਟੀ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਜਕੀਆ ਜਾਫਰੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਰੱਦ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰਕੁਨ ਤੀਸਤਾ ਸੀਤਲਵਾਤ ਅਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਆਰ.ਬੀ. ਸ਼੍ਰੀਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਡੱਕਿਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਦੀ 17 ਸਾਲ ਲੰਮੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਮੁਜਰਮਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿੰਤ ਦੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਏ। ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਕੇਸ ਦੇ 11 ਮੁਜਰਮਾਂ ਦਾ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵੱਲੋਂ ਬਾਕਾਇਦਾ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਤਿਲਕ ਲਾ ਕੇ ਅਤੇ ਗਲਾਂ 'ਚ ਹਾਰ ਪਾ ਕੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿੰਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਚ ਮਿਠਾਈ ਵੰਡੀ ਗਈ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਡੀ.ਜੀ. ਵੰਜਾਰਾ ਦਾ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਹੀ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 2018 'ਚ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਜਯੰਤ ਸਿਨਹਾ ਵੱਲੋਂ ਝਾਰਖੰਡ ਵਿਚ 8 ਹਜ਼ੂਮੀ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਹਾਰ ਪਾ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਿਰਜ ਕੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਭਿਜਵਾਏ ਬੇਗੁਨਾਹ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਇਉਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਸੱਚ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਜੁਰਮਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੁਜਰਮ ਸਨ। ਇਹ ਝੂਠ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਸੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਰੇਲੀ ਵੱਲੋਂ ਤਾਂ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ 11 ਮੁਜਰਮ 'ਚੋਂ ਸੰਸਕਾਰ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਨ', ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਇਕ ਉਸ ਪੈਨਲ ਦਾ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ 11 ਮੁਜਰਮਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜੰਮੂ ਵਿਚ ਬੱਚੀ ਆਸਿਫਾ ਦੇ ਬਲਾਤਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਦੋ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤਿਰੰਗੇ ਝੰਡੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਯੋਗੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਵਾਮੀ ਚਿਨਮਿਆਨੰਦ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਹੈ। ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਬਾਨੀ ਵੀ.ਡੀ. ਸਾਵਰਕਰ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ 1966 'ਚ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖੀ ਮਰਾਠੀ ਕਿਤਾਬ 'ਹਿੰਦੂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਛੇ ਸ਼ਾਨਮੱਤੇ ਯੁਗ' ਵਿਚ ਮਰਾਠਾ ਰਾਜੇ ਸ਼ਿਵਾ ਜੀ ਦੀ ਇਸ ਲਈ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਲਿਆਣ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਵਾਬ ਦੀ ਨੂੰਹ ਜੋ ਲੜਾਈ 'ਚ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਆ ਗਈ ਸੀ, ਦਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਇੰਜ਼ ਕਰਕੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਾਵਰਕਰ ਨੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਸਿਆਸੀ ਹਥਿਆਰ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਿਆ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਹਿੰਦੂ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਸਦੀਆਂ 'ਚ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਬਦਲਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਲਈਆਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਪੱਤ ਕਰਕੇ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗ੍ਰੇਚਕ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਰੋਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਅਪਮਾਨਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਸਾਵਰਕਰ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ 'ਸ਼ਰਾਫਤ' ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਗੋਲਵਲਕਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਿਤਾਬ 'ਬੰਚ ਆਫ ਬਾਟ' ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ 'ਅੰਦਰੂਨੀ ਖਤਰਾ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਾਵਰਕਰ ਅਤੇ ਗੋਲਵਲਕਰ ਦੀਆਂ 'ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ' ਹਿੰਦੂਤਵ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਉੱਪਰ ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰਾਹ-ਦਰਸਾਵਾ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਰਤਾਂ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਖਿਆਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ, ਜ਼ਲੀਲ ਅਤੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਗ੍ਰੇਚਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ ਕਤਲੇਆਮ, ਮੁਜ਼ਫਰਨਗਰ ਹਿੰਸਾ ਆਦਿ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੂਤਵ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਨੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ। ਹਿੰਦੂਤਵ ਟਰੋਲ ਆਰਮੀ ਮੁਸਲਿਮ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਪਰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਅਤੇ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੋਕਾ ਹੱਥੋਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੰਦੇ। 'ਨਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ' ਬਾਰੇ ਭਾਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪਛਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੜਕਾਂ ਉੱਪਰ ਬੇਪੱਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਤਾਂ ਖੁਦ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਔਰਤ ਆਗੂ ਦੇ ਹਾਸੇ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣ 'ਚ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਮੋਜ਼ ਥਾਪਥਾ ਕੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਲਾਤਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 'ਸੰਸਕਾਰ' ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ' ਮੰਨ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 'ਹਿੰਦੂ ਨਾਇਕ' ਸਿਰਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਗਵਾਂ ਆਈ.ਟੀ. ਸੈੱਲ ਨਾਮਵਰ ਮੁਸਲਿਮ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਆਨਲਾਈਨ ਬੋਲੀ ਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਅਤੇ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੌਰਵ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ.-ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਕਾਂਡਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਹਜ਼ੂਮੀ ਕਤਲਾਂ, ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾੜ-ਫੂਕ ਵਰਗੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਜੁਰਮਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇ ਕੇ ਆਉਣਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਹੀ ਸਵਾਗਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵੀ ਸੁਨਹਿਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬਾਬੂ ਬਜ਼ਰੰਗੀ ਵਰਗੇ ਸੰਸਕਾਰੀ ਹਿੰਦੂ ਬੇਕਸੂਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਕਰਕੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਢਿੱਡ ਪਾੜ ਕੇ ਭਰੂਣਾਂ ਨੂੰ ਤਿਸ਼ੂਲਾਂ ਉੱਪਰ ਟੰਗਣ ਦੀ ਬਗਾਵਤੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਕੈਮਰਿਆਂ ਅੱਗੇ ਬੇਖੋਫ ਹੋ ਕੇ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਣਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੀਆਂ ਆਲੋਚਕ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਮਨਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਮਿਲਦਿਆਂ

ਸਾਡਾ ਬੀਤਿਆ ਹੋਇਆ ਕੱਲ੍ਹ ਹੀ ਸਾਡੇ ਅੱਜ ਦਾ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਬੀਤੇ ਨੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਅਜੋਕੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿਰਜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੇ ਬੀਤੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਮਨਵੀਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਦਰਅਸਲ ਆਪਣੇ ਬੀਤੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ੁਹ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਫੇਰੇ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਐਂਕਾਜ ਯਾਦ ਰਹਿੰਦੀ। ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਹੀ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਪਤੰਗ ਦੀ ਆਉੜੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੁਖ ਵਿੱਚ ਉਡਾਰੀਆਂ ਲਾਉਂਦਿਆਂ, ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ।

ਬੀਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਜ ਦੇ ਨਕਸ਼ ਤਾਂ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਨੇ ਪਰ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਿਆਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਡਾ ਅੱਜ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਤੇ ਵੱਡਾ ਸੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਬੀਤੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਵਾਹੀ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਖਾਂ ਪਾ ਕੇ ਦੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ੁਅਰਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਡਾ ਬੀਤਿਆ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਕਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਿਰਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਕਪੂਰਥਲਾ ਆਏ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਸਵੇਰ ਦੀ ਸੈਰ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਰਣਧੀਰ ਕਾਲਜ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੀ ਅਕੀਦਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਦੇ ਵਿਹੜੇ ਪੈਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਇਸ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਬਦਲਿਆ ਬਦਲਿਆ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਏ। ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਏ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਵਤਦਾ ਭੋਲਾ-ਭਾਲਾ ਪਿੰਡ ਦਾ ਜੁਆਕ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਲਈ ਸਨ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮੀਡੀਅਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਈ ਦਿਨ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਪੱਲੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਿਆ। ਕੋਈ ਕਿਆਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹੀ ਜੁਆਕ ਨੇ ਫਿਰ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਸਾਡੀ ਉਮਰ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਪੜ੍ਹਾਉਣੀ ਹੈ।

ਕਾਲਜ ਵਤਦਿਆਂ ਸਾਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਏ ਜੁਬਲੀ ਹਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਹੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੇ ਇਹ ਹਾਲ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਲਵਰ ਜੁਬਲੀ ਜਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਬਣਵਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬੜਾ ਡਰ ਲੱਗਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਇਸਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਮਤਿਹਾਨ ਤਾਂ ਇਮਤਿਹਾਨ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਲਾਜਵਾਬ ਸੁੰਦਰਤਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਇਉਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਫੁੱਲਿਆ ਨਹੀਂ ਸਮਾ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਆਗੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਹਿ ਕੇ ਡਿਗਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੀ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਵੱਡੇ ਰੁਤਬਿਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਬਣੇ।

ਯਾਦ ਆਇਆ ਫੀਸ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਲਾਈਨਾਂ। ਇੱਕ ਦੋ ਕਲਰਕ ਤਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਟੁੱਟ ਕੇ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਿਤਰਤ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਸੀ। ਜਦ ਮੈਂ ਇਸ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਲਰਕਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਧੀਆਂ ਝਿੜਕਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੀ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ ਝਿੜਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਮੁੱਢ ਕਿਆਸਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਦੀ ਲੰਘਣ ਦਾ ਜੇਰਾ ਕੋਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਕੇਰਾ ਸੀ ਦਬਦਬਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸ. ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਾਂ ਸ੍ਰੀ ਓਪੀ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਦਾ।

ਕਾਲਜ ਦਾ ਯੂ-ਬਲਾਕ ਆਪਣੀ ਪੁਰਾਣੀ ਰੰਗਤ ਨਾਲ ਹੁਣ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ-ਨਾਜ਼ਰ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਉਗੇ ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਬੂਟੇ 'ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬੋਢਿਕਰੇ ਦਿਨ, ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਬੀਤੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੰਦਗੀ। ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਉਹ ਦਿਨ

ਡਾ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਵਰਗੀ ਖੁਸ਼ਕੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਾਵਿਕ ਰਵਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸੱਚ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਇੰਨੇ ਸਹਿਜ ਭਾਅ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਬੜਾ ਸਿਆਣਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸੱਚ ਸੁਣਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਵਿਕ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਸ਼ਾਹ-ਅਸਵਾਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਅੰਤਰੀਵੀ ਨਾਦ ਬਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਫਰੋਲਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਪੂਰਥਲਾ ਗਏ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਰਣਧੀਰ ਕਾਲਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਥੇ ਬਿਤਾਏ ਪਲ ਮੁੜ ਯਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਜਿਹੜੇ ਕਦੇ ਪਰਤ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਇਸ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਵੀ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਵੀ। ਇਸਦੀ ਆਗੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਮਸਤਕ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਦਾ ਉਜਿਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਦੀ ਲਗਨ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਜੋ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਜੇ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੀ ਹਾਂ।

ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੀਕ ਤਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੈੱਸ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮੀਡੀਅਮ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਗਈ ਫਿਜ਼ਿਕਸ, ਕਮਿਸਟਰੀ ਜਾਂ ਹਿਸਾਬ ਬਿਲਕੁਲ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ। ਸਬਜੈਕਟ ਬਦਲ ਕੇ ਆਰਟਸ ਸਬਜੈਕਟ ਲੈ ਲਏ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਮਾਮਾ ਜੀ ਸ. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਘੁਰਕੀ ਕਾਰਨ ਫਿਰ ਸਾਇੰਸ ਸਬਜੈਕਟ ਲੈ ਲਏ। ਇਸ ਦੁੱਖਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੈੱਸ ਵਿੱਚੋਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਤੀਖਣਤਾ ਨਾਲ ਯਾਦ ਆਇਆ ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਦ ਮੈਂ ਪ੍ਰੈੱਸ ਵਿੱਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਕਾਲਜ ਦੀ ਇਹ ਪਿਰਤ ਸੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਬਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਰਅਸਲ ਰਣਧੀਰ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਹੀ ਐਸੀ ਸੀ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਸ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਮੈਰਿਟ ਬਹੁਤ ਉਚੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪ੍ਰੋ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾਖਲਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਮਾਮਾ ਜੀ ਨੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਪੱਡਾ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰੋ. ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਜੀ ਤੀਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁੰਡਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੈ। ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਾਖਲ ਕਰਵਾ ਦਿਓ। ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਪ੍ਰੋ. ਮੁਲਤਾਨੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪ੍ਰੋ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਮਨਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਮੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਬੀਐੱਸਸੀ ਮੈਰਿਟ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਪ੍ਰੋ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਮੁਲਤਾਨੀ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਵੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵੀ ਰਹੇ। ਬੜਾ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਸੀ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਗਿਰਦ 'ਤੇ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸਥਾਪਤ ਪਿਰਤ ਤੋੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿਰਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਨਾਜ਼ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਿਆਸਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਜਦ ਮੈਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿੱਚ ਉਸ ਪੇਂਡੂ ਜਵਾਬ ਦੀ ਕੀ ਮਨੋਦਿਸ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ? ਪਰ ਉਸਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਪਰਵਾਜ਼ ਮਿਲੀ ਜਦ ਰਣਧੀਰ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖਲਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਸਾਇੰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਨਾ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਆਰਟਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਬੀਏ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਵਾਂਗ ਔਖ-ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚਲੇ ਜਾਂਦਾ। ਮੇਰੇ ਮਾਪੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਨੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਉਂਦੇ। ਫਿਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕੀ ਰੂਪ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਇਹ ਸੋਚਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਕਮਿਸਟਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਸਾਂ।

ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁੱਲਵਾਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਅਸੀਮ ਭੰਡਾਰ ਵਾਲੀ ਕਾਲਜ ਦੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦੇ ਕੋਲ ਦੀ ਲੰਘਿਆ ਤਾਂ ਯਾਦ ਆਇਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਧੀਆ ਨੰਬਰਾਂ ਕਰਕੇ ਕਾਲਜ ਵਲੋਂ ਕੋਰਸ

ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਲੋਂ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਲਈ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਨੇ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਦੀਬਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਸਾਇੰਸ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਂ। ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦੇ ਕੋਲ ਬਣੀ ਸਟੇਜ ਦਾ ਜਾਹੋ-ਜਲਾਲ ਮੇਰੇ ਚੇਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਗੰਧਤ ਕਰ ਗਿਆ



ਜਦ ਤਰੇਤਾਜ਼ਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਲਈ ਇਸ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ਰਫ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ 'ਤੇ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ਿਆ ਸੀ।

ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਫਿਰਦਿਆਂ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਥੀਏਟਰ ਕੋਲ ਦੀ ਲੰਘੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦਿਨ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਵੇਂ ਸਾਖਸ਼ਾਤ ਹੋ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਬਹਿ ਕੇ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਯਾਦ ਆਏ ਮੇਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਜਮਾਤੀ, ਪਿਆਰੇ ਦਿਨ ਅਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੋ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਮਾਣਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਬਣੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਫ਼ਖ਼ਰ ਹੈ।

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਲੰਘਣ ਲੱਗਿਆਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਟਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਨਿਗਾਹ ਪਈ ਤਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੁਲਾਸ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਮੰਡ ਵਿੱਚ ਪਸੂ ਚਾਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਇਸ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਮੇਰੇ ਕਾਲਜ, ਮੇਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਕਰਮ ਹੈ ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਮੈਂ ਤੁੱਛ ਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਰਣਧੀਰ ਕਾਲਜ ਦੀ ਤਹਿਰੀਕ ਅਤੇ ਤਾਸੀਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪੇਂਡੂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮੁਢੀਕ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਕਾਲਜ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਇਸਦੀ ਫ਼ਿਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਦੇ ਚੋਗਿਰਦੇ ਅਤੇ ਆਬੋ-ਹਵਾ ਜਿਹੀ ਅਪਣਤ ਪਸਰੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਪਰ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਰਣਧੀਰ ਕਾਲਜ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਾਂਗ ਸਰਕਾਰੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਟਾਫ਼ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਬੇਧਿਆਨੀ ਕਾਰਨ ਇਸਦੀ ਦਿੱਖ

ਵਿੱਚ ਨਿਘਾਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹਿੰਗੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਬਾਸਕਟ ਬਾਲ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਨ ਜਦ ਕਿ ਇਹ ਗਰਾਊਂਡ ਤਾਂ ਨਿਰੋਲ ਬਾਸਕਟ ਬਾਲ ਲਈ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਪਾਰਕ ਦੀ ਨਿਅਾਰੀ ਦਿੱਖ ਵੀ ਆਪਣੀ ਖਸਤਾ

ਹਾਲਤ, ਸੁੱਕੇ ਘਾਹ ਅਤੇ ਵੈਰਾਨਗੀ ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੰਝੂ ਵਹਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਸਾਇੰਸ ਪਾਰਕ ਤਾਂ ਨਿਖਸਮਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸਾਇੰਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਛਾਂਦਾਰ ਰੁੱਖ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਜਿੱਥੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਰੁੱਖ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ 'ਚ ਲਗਵਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਕਸਰ ਹੀ ਘਾਹ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕੋਸੀ ਕੋਸੀ ਧੁੱਪ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਂਦੇ, ਸਾਇੰਸ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਟੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਇੱਕ ਚੀਸ ਮਨ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਧਰ ਜਾਂਦੀ ਏ ਕਿ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਪਰਤਣੇ ਉਹ ਦਿਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿੱਘੀਆਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਗੀ-ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਸੁਹਬਤ ਕਾਰਨ ਹੀ ਮੈਂ ਉਹ ਬਣ ਸਕਿਆ ਜੋ ਅੱਜ ਹਾਂ। ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪ੍ਰਤੀ ਚੇਤਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਨੇ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੀਆਂ ਪੈਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਜਣ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਅੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਜ਼ ਭਰਨ ਦਾ ਦਮਖੰਮ ਕਾਇਮ ਰਹੇ।

ਤੁਰਦੇ ਤੁਰਦੇ ਜਦ ਕਾਲਜ ਦੀ ਕੈਨਟੀਨ ਕੋਲ ਅੱਪੜਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਬ੍ਰੈਡ ਪਕੌੜੇ ਜਾਂ ਸਮੋਸੇ ਅਤੇ ਚਾਹ ਦਾ ਕੱਪ। ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਾਲਜ ਕੈਨਟੀਨ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਤਾਂ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਕੈਨਟੀਨ ਹੀ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀਆਂ ਦੋਸਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰੂਹਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਸਬੱਬ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਢਿਕਰੀ ਦਾ ਆਲਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਇਸਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਉਚੇ ਉਚੇ ਠਹਾਕੇ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰੀਆਂ ਚੋਭਾਂ ਅਤੇ ਗਾਲਾਂ ਦਾ ਮਿਲਗੋਬਾ ਇਸਦੀ ਫ਼ਿਜ਼ਾ ਨੂੰ ਆਨੰਦਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਇਸਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਮਹਿਫ਼ਲ ਲੱਗੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਚਾਹ ਦਾ ਚੱਕਰ ਨਿਰੰਤਰ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ

ਸੀ। ਹਰ ਵਿਹਲੇ ਪੀਰੀਅਡ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਾ ਨਿੱਤਨੇਮ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੈਨਟੀਨ ਦੀ ਮਹਿਫ਼ਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬੀਤੇ ਦੀਆਂ ਇਹ ਕੋਹੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਬੀਤੇ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਮਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬੀਤੇ ਵਿੱਚ ਪਰਤ ਜਾਈਏ ਪਰ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮਨ ਦੀ ਕੋਹੀ ਅਵਸਥਾ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰ ਕੇ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ। ਆਪਣੀ ਉਸ ਵਕਤੀ ਤਸਬੀਹ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਮਝ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸੁਖਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ। ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਪੁਰਾਤਨ ਜਗਾਹਾਂ, ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਅਦਾਅ ਕਰੀਏ। ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਹਲੀਮੀ ਦਾ ਨਾਦ ਗੂੰਝਦਾ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਅਕ ਕੇਂਦਰਾਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਵਿਸਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਖੁਦ ਹੀ ਲੋਕ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਸਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਰਣਧੀਰ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਸਾਡੀ ਇਹ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਸੀ ਆਪਣੇ ਉਸ ਗਿਆਨ-ਤੀਰਥ ਦੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤੇ ਅਰਾਧਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜਿਸਨੇ ਸਾਡੇ ਮੱਥਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਦਾ ਚਿਰਾਗ ਜਗਾਇਆ। ਸਾਨੂੰ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਲੜ ਲਾਇਆ। ਬੇਪਛਾਣ ਅਤੇ ਗੰਵਾਰ ਜਿਹੇ ਪੇਂਡੂਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਪਛਾਣ ਦਿਤੀ। ਸੱਚੀਂ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰਾ ਰਣਧੀਰ ਕਾਲਜ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਯਾਦ ਆਇਆ ਸੀ ਜਦ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਲਜ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਏ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖਲਾ ਸਦਕਾ ਹੀ ਮੈਂ ਸਾਇੰਸ ਪੜ੍ਹ ਸਕਿਆ। ਇਸਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੀ ਮੈਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋਇਆ। ਵਰਨਾ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਕੀ ਐਂਕਾਜ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦਾ।

ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਚੋਗਿਰਦੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ, ਇਸ ਦੇ ਕਮਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮੂਕ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਂਦੇ, ਇਸਦੇ ਚੋਗਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਬੀਤੇ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਮਖ਼ਲੂਕ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਵਿਆਉਂਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹਾਂ ਅਤੇ ਪਗਡੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੱਭਦਿਆਂ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਮੱਤਾਂ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਜੋ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾ ਬਣਨ ਦਾ ਖਾਬੋ-ਖਿਆਲ ਜ਼ਰੂਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਕਾਲਜ ਦੇ ਗੇਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਏ ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਦ ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਸਦਕਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ ਸਾਡੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਪਾਇਆ ਜਿਸਦੀ ਤਵੱਕੋਂ ਕਦੇ ਕਿਆਸਦੇ ਸਾਂ। ਇਸਦਾ ਸੱਚ ਸਾਡਾ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਹਾਸਲ ਸੀ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅਸੀਂ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਰ ਨੂੰ ਪਰਤਣ ਲੱਗਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਖੁਮਾਰੀ ਦੇ ਵਿਸਮਾਦ ਨੂੰ ਮਾਣ ਰਹੇ ਸਾਂ।

ਸ਼ਬਦ ਜੋਤ



ਡਾ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ
ਫੋਨ: 216-556-2080

ਸੀ। ਹਰ ਵਿਹਲੇ ਪੀਰੀਅਡ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਾ ਨਿੱਤਨੇਮ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੈਨਟੀਨ ਦੀ ਮਹਿਫ਼ਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਬੀਤੇ ਦੀਆਂ ਇਹ ਕੋਹੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਬੀਤੇ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਮਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬੀਤੇ ਵਿੱਚ ਪਰਤ ਜਾਈਏ ਪਰ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮਨ ਦੀ ਕੋਹੀ ਅਵਸਥਾ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰ ਕੇ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ। ਆਪਣੀ ਉਸ ਵਕਤੀ ਤਸਬੀਹ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਮਝ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸੁਖਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ। ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਪੁਰਾਤਨ ਜਗਾਹਾਂ, ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਅਦਾਅ ਕਰੀਏ। ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਹਲੀਮੀ ਦਾ ਨਾਦ ਗੂੰਝਦਾ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਅਕ ਕੇਂਦਰਾਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਵਿਸਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਖੁਦ ਹੀ ਲੋਕ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਸਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਰਣਧੀਰ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਸਾਡੀ ਇਹ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਸੀ ਆਪਣੇ ਉਸ ਗਿਆਨ-ਤੀਰਥ ਦੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤੇ ਅਰਾਧਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜਿਸਨੇ ਸਾਡੇ ਮੱਥਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਦਾ ਚਿਰਾਗ ਜਗਾਇਆ। ਸਾਨੂੰ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਲੜ ਲਾਇਆ। ਬੇਪਛਾਣ ਅਤੇ ਗੰਵਾਰ ਜਿਹੇ ਪੇਂਡੂਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਪਛਾਣ ਦਿਤੀ। ਸੱਚੀਂ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰਾ ਰਣਧੀਰ ਕਾਲਜ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਯਾਦ ਆਇਆ ਸੀ ਜਦ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਲਜ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਏ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖਲਾ ਸਦਕਾ ਹੀ ਮੈਂ ਸਾਇੰਸ ਪੜ੍ਹ ਸਕਿਆ। ਇਸਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੀ ਮੈਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋਇਆ। ਵਰਨਾ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਕੀ ਐਂਕਾਜ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦਾ।

ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਚੋਗਿਰਦੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ, ਇਸ ਦੇ ਕਮਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮੂਕ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਂਦੇ, ਇਸਦੇ ਚੋਗਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਬੀਤੇ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਮਖ਼ਲੂਕ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਵਿਆਉਂਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹਾਂ ਅਤੇ ਪਗਡੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੱਭਦਿਆਂ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਮੱਤਾਂ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਜੋ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾ ਬਣਨ ਦਾ ਖਾਬੋ-ਖਿਆਲ ਜ਼ਰੂਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਕਾਲਜ ਦੇ ਗੇਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਏ ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਦ ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਸਦਕਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ ਸਾਡੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਪਾਇਆ ਜਿਸਦੀ ਤਵੱਕੋਂ ਕਦੇ ਕਿਆਸਦੇ ਸਾਂ। ਇਸਦਾ ਸੱਚ ਸਾਡਾ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਹਾਸਲ ਸੀ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅਸੀਂ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਰ ਨੂੰ ਪਰਤਣ ਲੱਗਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਖੁਮਾਰੀ ਦੇ ਵਿਸਮਾਦ ਨੂੰ ਮਾਣ ਰਹੇ ਸਾਂ।

ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਮਿਡਵੈਸਟ)

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ-2022

ਰੌਸ਼ਨ ਪ੍ਰਿੰਸ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ



ਅਤੇ ਵਾਲੀਬਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲੇਬਰ ਡੇਅ ਵੀਕੈਂਡ
4 ਸਤੰਬਰ, 2022 ਐਤਵਾਰ

ਸਮਾਂ: ਸਵੇਰੇ 10 ਤੋਂ 6 ਵਜੇ ਤਕ **ਮੁਫਤ ਦਾਖਲਾ, ਖਾਣਾ, ਕਾਰ ਪਾਰਕਿੰਗ ਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ**



Executive Director of Event	Director of Event
ਅਮਰਜੀਤ ਚੀਫ਼ਸਾ	ਲਖਬੀਰ ਚੀਫ਼ਸਾ

ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੇ ਇਨਾਮ ਚੀਫ਼ਸਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਸਵਰਗੀ ਮਿਹਰ ਸਿੰਘ ਚੀਫ਼ਸਾ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ	ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ	ਚੇਅਰਮੈਨ
ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ	ਜੇ ਪੀ ਖਹਿਰਾ	ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂਂ

ਪ੍ਰਧਾਨ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ

ਐਮ ਆਰ ਦੂਬੇ

ਇੰਦਰ ਰਾਹੁਲ ਦੂਬੇ

ਗੈਸਟ ਆਫ ਆਨਰ

ਜਥੇਦਾਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂਂ

ਅਮਰ ਘੁਮਾਣ

ਹੈਰੀ ਘੁਮਾਣ

ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਧੰਮ

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧਰ

ਗੈਸਟ ਆਫ ਆਨਰ

ਰਵੀ ਹੰਡਰਾ

ਹੈਪੀ ਸਿੰਘ ਹੀਰ

ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀਵਾਲ

ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ

ਲਵ ਮਿਨਹਾਸ

ਗੁਰਨਰਨ ਸਹੋਤਾ

ਸੰਨੀ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ

ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ

ਜਥੇਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੁੱਢਾ ਦਲ, ਯੂ ਐੱਸ ਏ

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂਂ

ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂਂ

ਭੁਪਿੰਦਰ ਸੋਢੀ

ਜਸਵੀਰ ਜੱਸੀ

ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ

ਦੀਪਾ ਬੰਦੇਸ਼ਾ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ

ਅਮਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੰਦੇਸ਼ਾ

ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ

ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ

ਗੁਰਮੀਤ ਪਾਲੀਵਾਲ

ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਜੱਸੀ ਸਹੋਤਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਮਾਂਗਟ

ਜਸਰੂਪ ਸਿੰਘ

ਰਾਣਾ ਭੰਡਾਲ

ਰਾਜਾ ਤੱਲੁਣ

ਪਿੰਦਾ ਸੈਂਬੀ

ਅਮਰਜੀਤ ਬੰਦੇਸ਼ਾ

ਰਾਣਾ ਗਾਖਲ

ਅਮਰੀਕ ਗਾਖਲ

ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ

ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ

ਸੋਢੀ ਜੇਯੋ

ਜੰਗੀ ਬੋਲੀਨਾ

ਗੋਰੀ ਮਿਣਾਈਆਂ

For Further Info.: Ph: 920-460-1001, 847-561-7101, 630-523-3412, 815-546-0525, 847-544-1788, 708-612-7963, 847-338-3866, 847-477-1613, 630-947-3686, 847-271-7451, 847-778-7519, 608-566-6655

ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਮਿਡਵੈਸਟ)

ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ

ਸੈਮ ਖਟੜਾ ਜਿੰਦਰ ਪੰਜਲ ਲਖਵੀਰ ਜੌਹਲ ਗੁਰਮੀਤ ਬੱਬਰ
ਜੱਸੀ ਮਾਨ, ਗੋਪੀ ਦਰੜ, ਮੇਜਰ ਗਰੇਵਾਲ, ਅਮਰੀਕ ਗਰੇਵਾਲ

ਦੂਜਾ ਇਨਾਮ

ਰਣਦੀਪ ਰਿੰਕੂ ਪਰਮਿੰਦਰ ਗੋਲਡੀ ਹਰਜਿੰਦਰ ਜਿੰਦੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਟਿੱਕਾ
ਸਤਪਾਲ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸੱਤਾ ਮਿਆਣੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਘੱਗਰ ਜੱਗੀ ਘੋਤੜਾ

ਤੀਜਾ ਇਨਾਮ

ਡਾ. ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੰਦੇਸ਼ਾ
ਡਾ. ਮਨਅਮਰ ਸਿੰਘ ਬੰਦੇਸ਼ਾ
ਅਤੇ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੰਦੇਸ਼ਾ ਵਲੋਂ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਸ. ਅਮਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੰਦੇਸ਼ਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਤੀਜਾ ਇਨਾਮ

ਚੌਥਾ ਇਨਾਮ

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ

ਸਾਡੇ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਸਪਾਂਸਰ

ਸੰਦੀਪ ਜੈਂਟੀ ਕਾਬੁਲ ਗਿੱਲ ਕੀਪਾ ਟਾਂਡਾ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਬਲੂ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸੰਧੂ ਸੋਖਾ ਭੋਪਾਲ ਰਾਜਬੀਰ ਰਾਣਾ ਰਾਜਾ ਬਿੰਦ ਦਲਜੀਤ ਮੁਲਤਾਨੀ ਮੰਨਾ ਘੋਤੜਾ

ਪਲਾਟੀਨਮ ਸਪਾਂਸਰ

ਹਰਵਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ ਪ੍ਰਿਥਪਾਲ ਘੋਤੜਾ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਧਨੋਆ ਸਤਵੰਤ ਨਿੱਜਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਧੂ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਝੱਜ ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੱਖਰ ਹਰਵਿੰਦਰ ਕੰਗ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹੀ ਰਾਜਦੀਪ ਪੰਮਾ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰੋਤਾ

ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਹਿਰਾਜ ਰੁਪਿੰਦਰ ਅਰੋੜਾ ਦਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹਰਦਿੰਦਰਜੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ ਡਾ. ਪਾਲ ਬੰਦੇਸ਼ਾ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ
ਰਾਣਾ ਵਿਰਕ ਜਸਵੀਰ ਲਾਲੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਮਰਾ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨੰਦੜਾ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਸਿੰਦਾ ਚੀਮਾ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਧੂ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਭੂਰ

ਰਾਕੇਸ਼ ਰਿਹਾਨ
ਖਾਣੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੈਫੇ ਇੰਡੀਆ ਮਿਲਵਾਕੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

ਰੀਗਲ ਜਿਊਲਰਜ਼ ਵਲੋਂ ਬੈਸਟ ਜਾਫੀ ਤੇ ਰੇਡਰ ਨੂੰ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ

ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣੇ ਲੋਗੋ, ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਆਪਣੇ ਸਟੋਰ
MVP Award by
Regal Jewels
Since 1981
773-262-4377
www.RegalJewels.com
2625 W. Devon Ave. Chicago, IL 60659
MVP Stopper Winner 1 Tola Gold
MVP Raider Winner 1 Tola Gold
Regal Jewels Chicago
Rajveer Singh Gill
847-907-1525

ਕਬੱਡੀ ਕੁਮੈਂਟੇਟਰ

ਕਾਲਾ ਰਸ਼ੀਨ ਮੱਖਣ ਅਲੀ
ਅਮਰਜੀਤ ਢੀਂਡਸਾ ਤੇ ਲਖਬੀਰ ਢੀਂਡਸਾ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ
ਮੇਲਾ ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅਤੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

SERVING CHICAGOLAND & NORTHWEST SBURBS

ਵਾਜਬ ਰੇਟਾਂ 'ਤੇ ਘਰ ਖਰੀਦੋ ਤੇ ਵੇਚੋ

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਘਰ ਲਿਸਟ ਕਰਕੇ ਵੇਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਲਈ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਬੈਸਟ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ ਲਈ ਸੈਂਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ।

JESSE SINGH
Ph: 847-606-3664
E-Mail: J.SINGH@REMAX.COM,
WEBSITE: JSINGH.REMAX.COM
REMAX SHOWCASE, LONG GROVE, IL 60060

Sher-E-Punjab Soprts Club-Chicago (Midwest)

ਪਲਾਟੀਨਮ ਸਪਾਂਸਰ



ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌੜਾ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਹਰਵਿੰਦਰ ਲਾਲੀ ਸਿੱਧੂ ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਹਰਭਜਨ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਲੰਬੜਦਾਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ

ਗੋਲਡ ਸਪਾਂਸਰ



ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਹਰਮਨ ਧਾਮੀ ਨਵੀ ਧਾਮੀ ਸੁੱਖਾ ਬਲ ਬਡੀ ਢਿੱਲੋਂ ਚਰਨਜੀਤ ਕਾਹਲੋਂ ਬਲਵਿੰਦਰ ਖੱਖ



ਮੰਗਾ ਮੱਟੂ ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿੰਦਾ ਸਾਬੀ ਰੰਧਾਵਾ ਕਮਲਜੀਤ ਸਹੋਤਾ ਜਸਵੀਰ ਸੋਢੀ ਜਸਵੀਰ ਪੰਨੂ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਕੰਵਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕੇਪੀ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ



ਅਭੀ ਜੈਲਦਾਰ ਸਨੀ ਗਿੱਲ ਰਿਪਨ ਜੈਲਦਾਰ ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੀਟਾ ਸਹੋਤਾ ਗੁਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਬਸੰਤੀ ਅਮਰਦੀਪ ਡੀਨਾ ਗੁਰਮੀਤ ਅਰੋੜਾ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਜੱਸੀ ਪਾਲੀਵਾਲ ਰਿਪੀ ਖੱਟੜਾ ਧਰਮਿੰਦਰ ਖੱਟੜਾ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਬੁੱਧੂ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ



ਬੱਬੀ ਬਾਠ ਅਮਰਜੀਤ ਚੀਮਾ ਤਰਲੋਚਨ ਸੰਘਾ ਕੁਲਦੀਪ ਢੱਟ ਸੋਨੂੰ ਗਡਾਣੀ ਗੁਰਮੀਤ ਗਡਾਣੀ ਅਮਰਜੀਤ ਗਡਾਣੀ ਮਨਦੀਪ ਘੋਤੜਾ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਅਤੇ ਨਿੱਕ ਰਾਏ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂਂ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂਂ ਪ੍ਰਦੀਪ ਕਾਹਲੋਂ



ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਲੀਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੁੱਬੀ (ਸਲੇਮਪੁਰ) ਬਬਲੂ ਬੈਂਬਨ ਹਾਰਬਰ ਨਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੱਭਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਡੀ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੂਬੀ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਲੱਖਾ ਨਿਰਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਿਚੀ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਉਚਾ ਪਿੰਡ ਜਤਿੰਦਰ ਪਾਲ ਕਾਲਾ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਿੰਕੂ ਅਜੇਪਾਲ ਮੀਰਾਪੁਰ ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਿੰਕੂ



ਬਰੈਟੀ ਗਿੱਲ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਹਰਕੇਵਲ ਲਾਲੀ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਪੱਪੂ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ ਜਸਵਿੰਦਰ ਲੱਖਣ ਸੁੱਖੀ ਘੁਮਣ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਭਾ ਰਾਜਪੂਤ ਮਨਮੋਹਨ ਗਰੇਵਾਲ

Deepak & Nikita Chandani Ashok Chandani Pritam & Priya Chandani



N.P. Jewelers, Inc.

EXQUISITE 22KT GOLD, DIAMOND, POLKI & STUDED JEWELRY

(773) 508-GOLD(4653)

(312)-522-8685

Media

ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ



ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਮਿਡਵੈਸਟ)

ਸਾਡੇ ਸਪਾਂਸਰ

ਜਸਵਿੰਦਰ (ਜੱਸੀ) ਸੰਧੂ	ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ	ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਜ	ਬਾਬ ਹੁੰਦਲ	ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ	ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ	ਗੁਰਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤੂਰ	ਸਤੀਸ਼ ਭਾਰਦਵਾਜ	ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ	ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ	ਮਹਾਂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ	ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫਗੂੜਾ	ਕਮਲ ਸੰਘਾ	
ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ	ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	ਸੁਰਿੰਦਰ ਜੈਨ	ਤੇਜਵੀਰ ਸੰਧੂ	ਬਲਦੇਵ ਬਿੰਦ	ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	ਸੁਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ	ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਰੰਧਾਵਾ	ਇੰਦਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ	ਤਾਲੀ ਭੱਠਲ	ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	ਡਾ ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ	ਸਨੀ ਜੈਨ	ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਰਣਜੀਤ ਗਿੱਲ	ਰਾਣਾ ਸਿੰਧੂ	ਡਾ. ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	ਕੇ ਕੇ ਪੰਮਾ	ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ	ਵਰਿੰਦਰ ਨਾਗਰਾ	ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਧੂ	ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ	ਜਗਜੀਤ ਬਾਜਵਾ	ਰਘਵਿੰਦਰ ਮਾਹਲ	ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਵੀ	ਸਿਕੰਦਰ ਬਿੱਟੂ	ਸਤਵਿੰਦਰ ਸੱਤਾ	ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ
ਸਨੀ ਕੁਲਾਰ	ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਰਿਖੀਰਾਜ	ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟੀਟੂ	ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ	ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਮਿੱਟੂ	ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ	ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ	ਵਿਕਰਮ ਸੋਹੀ	ਪੰਮੀ ਗਰੇਵਾਲ	ਪਰਦੀਪ ਸਲਵਾਨ	ਸਵ. ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ			
ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	ਸੰਨੀ ਵਰਮਾ	ਰੌਸ਼ਨ ਲਾਲ ਤੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਆਇਓਵਾ	ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ	ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸ	ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ	ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਵਨ	ਸਾਬੀ ਨਿਮਾਜੀਪੁਰ	ਪਰਮਿੰਦਰ ਮੁਲਤਾਨੀ	ਬਲਿਹਾਰ ਦੁਲਈ	ਭਿੰਦਰ ਪੰਮਾ			
ਰੰਮੀ ਗਰੇਵਾਲ	ਲੱਖੀ ਔਜਲਾ	ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ	ਪੰਮਾ	ਹੋਬੀ ਗਰੇਵਾਲ	ਬਲਦੇਵ ਰਾਜੂ	ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ	ਜਗਜੀਤ ਢੀਂਡਸਾ						
ਗੁੱਲੂ ਵਿਰਕ	ਬਲਜੋਤ	ਜੱਗੂ ਸਰੋਤਾ	ਜੋਰਾ ਗਾਖਲ	ਕੁਲਵੀਰ ਹੋਠੀ	ਮਨਿੰਦਰ ਮੌਂਟੀ	ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ	ਪ੍ਰਿੰਸ ਸ਼ਰਮਾ	ਰਾਹੁਲ					



Lakhvir S Johal for Catering at your home or business or private location

ਮੇਲੇ ਦੇ HIGHLIGHTS

- * ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਮਿਲਵਾਕੀ ਵਿਚਕਾਰ 50 ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਪਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਰੱਸਾ ਖਿੱਚਣ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ।
- * ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਬੱਚੀਆਂ ਦੇ ਦੌੜ ਮੁਕਾਬਲੇ।
- * ਬੀਬੀਆਂ ਲਈ ਮਿਊਜ਼ੀਕਲ ਚੇਅਰ ਮੁਕਾਬਲੇ।

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਕੁਮੇਦਾਨ - ਹਸ਼ਰ ਤੀਕ ਯਾਦ ਰਹੇਗਾ ਤੇਰਾ ਇਸ਼ਕ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ

ਸੰਨ 2000 ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਮੈਂ* ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸਹਾਯਕ ਕਰਨ ਆਇਆ ਜਿੰਨ੍ਹੀ ਦਿਨੀਂ ਇੱਥੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦੇ ਰੰਗ ਅਚਾਨਕ ਬਦਲਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਮੇਰੇ ਕਰਮ ਫਰਮਾਂ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਵਾਲੇ ਸਰਬਜੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸ਼ਖਸ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਵਾਇਆ ਸੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਹੀ। ਦੂਜੀ ਮਿਲਣੀ ਸਮੇਂ ਸਾਇਦ ਹਮੀਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਨਾਲ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਹਕੀਕੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਬਾਇਸ ਬੋਟਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, 'ਯਾਰ, ਇਹ ਪੱਤੇ ਕਿਉਂ ਰੰਗ ਬਦਲ ਲੈਂਦੇ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਕੁਮੇਦਾਨ ਸੌ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਭੋਗ ਕੇ ਲੰਘੀ 18 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਇਸ ਫਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖ ਗਏ। ਨਾਮੀ ਰਿਪੋਰਟਰ ਐਸ ਪੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਸ ਸੱਚੇ ਸਪੂਤ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਦਿਲਚਸਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭੇਜੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਆ ਗਿਆ-ਸਭ ਕੋਰਾ ਬੁਠ ਹੈ, ਕੋਈ ਐਸਾ ਬਿੱਲ ਨਹੀਂ। ਸਾਰੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟ ਠੋਕ ਵਜਾ ਕੇ ਛਾਪਿਆ। ਇੱਕ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਸਾਡੀ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਇਹ 'ਬੁਠੀ ਅਤੇ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਖਬਰ' ਫਲਾਂ ਅਖਬਾਰ ਨੂੰ ਛਾਪੀ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖਬਰ ਛਾਪੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਛੱਡ The Northern India Canal and Drainage Act, 1873 ਦੀ ਫਰੋਲਾ-ਫਰਾਲੀ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਕੁਮੇਦਾਨ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੇ ਲਈ The Punjab Minor Canals Act, 1905 ਦਾ ਖਰੜਾ ਵੀ ਕੱਢੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, 'ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣਨੀ।' ਜੀਤ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਇਸੇ Drainage Act ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਛੇਤੀ ਸਮਝ ਗਏ, ਸਭ ਕੁੱਝ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਉ ਸੀ।

ਐਸ ਪੀ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 98158-08787

ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ?' ਮੈਂ ਹਾਲੇ ਜਵਾਨ ਸਾਂ, ਸੋਚਿਆ ਏਨੇ ਵੱਡੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਬੈਠ ਕੇ ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਧੀਆ ਮੌਕਾ ਹੈ। 'ਜੀ, ਇੱਝ ਸਮਝ ਲਵੋ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦਰਖਤ ਸੌ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, dormant ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦੇ base ਉੱਤੇ abscisic acid ਦੀ ਇੱਕ ਗੰਢ ਵੱਜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਅੱਗੋਂ ਭੋਜਨ ਪਾਣੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਲਾਲ, ਗੁਲਾਬੀ, ਫਿਰ ਪੀਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਝੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।' ਮੈਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਜਨਮ ਸਿੰਘ ਕੂਨਰ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਧੀਆ ਅਧਿਆਪਕ ਸਨ, ਸਾਨੂੰ ਠੀਕ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਸੀ।

ਕੱਚ ਕੇ ਨੋਟ ਕਰਨਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਉਚਾਰੀ ਗੱਲ ਦੀ ਵਜ਼ਾਹਤ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਵਾ ਲੈਣੀ, ਇਸੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇੱਝ ਵਿਚਰਦੇ ਕਿ ਜਿੰਨ੍ਹੀ ਦੇਰ ਤੁਸੀਂ ਕੋਲ ਬੈਠੋ, ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਰਹੋ।

ਅਸੀਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਫਰੋਲਾ-ਫਰਾਲੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਮੇਰੇ ਸਵਾਲ ਹੋਰ ਠੋਸ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਅੰਤ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਫੋਨ ਲੈਣੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਹਾਯਕ ਕੀਤੀ

ਜਿਸ ਹੱਦ ਤਕ ਮੈਂ ਸੱਚ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਖਬਰ ਰੋਕੀ ਜਾਵੇ। ਪਾਠਕਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, 'ਵੇਖ, ਤੂੰ ਏਨੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਏਨੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈਂ, ਖਬਰ ਤੇਰੀ ਪੁਖਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਤੇਰਾ ਕੁੱਝ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ?'



ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਉਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ, ਖਰੜ ਤਹਿਸੀਲ ਕਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲੋਂ ਖੁੱਸ ਰਹੀ ਸੀ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ, ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ, ਸੋਇਆਂ ਅਤੇ ਮਖਸੂਸ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਮਰਦਮ ਸ਼ੁਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਉਠੇ ਤਮਾਮ ਵਿਵਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਉਹ ਤਰੀਕਾਂ, ਅੰਕੜੇ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਮਕਤਲਾ ਦੀਆਂ ਗੂੰਝਲਾਂ ਇੱਝ ਬਿਆਨਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਰੱਬ ਨੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਰੂਹ ਨੂੰ ਚੁਣ ਉਹਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਕੀਪੀਡੀਆ ਫਿੱਟ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਹਾਯਕ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ-ਏ-ਉਸਮਾ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਕਰਦੇ ਕੁੱਝ ਸੀਨੀਅਰ ਸਹਾਯਕੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸਾਂ। ਉਹ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਮੁੱਖਮੰਤਰੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ Solicitor-General ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੋ ਵਾਰੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ Attorney General ਰਹਿ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਕੁੱਝ ਪੱਕ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕੁੱਝ ਤੰਦਾਂ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਕੁੱਝ ਹਰੌਸ ਹਾਲੇ ਪਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਘੰਟਿਆਂ ਬੱਧੀ ਮਿਲ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਜਦੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਪਰਤ ਦਰ ਪਰਤ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀ ਗਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਖਬਰ ਨੂੰ ਤਹਿਰੀਰੀ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਸੀ ਕਿ ਖਬਰ ਛਾਪਣ ਨਾਲ ਕਿੱਧਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ? ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਦਿਨ, ਬਲਕਿ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਦੋ ਦਿਨ, ਖਬਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਰੋਕ ਲਈ ਗਈ ਕਿਉਂਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋਖਲਾ ਖਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਹ ਤਾਂ ਅਜਬ ਦੁਬਿਧਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਹ ਸਭ ਮਸੌਦਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਾਂ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੈਂ 'Inidan Express' ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੰਪਾਦਕ ਵਿਪਿਨ ਪੱਬੀ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਖਬਰ ਦੇ skeletal framework ਬਾਰੇ ਆਗੂ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮੋੜ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਾਨਣਾ ਹੱਕ ਸੀ।

2004 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਪਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪਿੱਛਲੇ ਤਮਾਮ ਸਮਝੌਤੇ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਕੁਮੇਦਾਨ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਚੱਲਿਆ। ਇਹ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਬਾਰੇ ਹਾਲੇ ਇੱਕ ਵੀ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛਪੀ। ਉਧਰੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚਲੀ ਤਰੀਕ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਕੁੱਝ ਕਸ਼ੀਦਗੀ ਸੀ। ਕਿਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਕਿਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਆਰਡਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਕਿਹੜੇ ਅੰਕੜੇ ਪੁੱਛੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਦੇ ਬਾਰੇ ਤਹਿਰੀਰੀ ਹਵਾਲੇ ਮੰਗੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕੌਣ ਕਿਸ ਦੇ ਘਰ ਕਿਸ ਕਿਸ ਨਿਮਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਦੇਰ ਰਾਤ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਕੇ ਪਟਿਆਲੇ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਭ ਬੜੇ ਸ਼ੱਕ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਕੁੱਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲਿਸਟ ਆਈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗਵਾਈਆਂ ਸਨ। ਕੁਮੇਦਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿਣ ਜੇ ਉਹ ਇਹ ਚਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹ ਇਹ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਲਾਣੀ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਮੈਂ ਫਟਾਫਟ ਉਸੇ ਲਿਸਟ ਵਿਚੋਂ ਕੁੱਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮੰਗਵਾਈਆਂ। ਕੁੱਝ ਦਿਨ

ਸੀ, ਅਦਾਲਤ-ਏ-ਉਸਮਾ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਕਰਦੇ ਕੁੱਝ ਸੀਨੀਅਰ ਸਹਾਯਕੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸਾਂ। ਉਹ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਮੁੱਖਮੰਤਰੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ Solicitor-General ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੋ ਵਾਰੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ Attorney General ਰਹਿ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਕੁੱਝ ਪੱਕ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕੁੱਝ ਤੰਦਾਂ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਕੁੱਝ ਹਰੌਸ ਹਾਲੇ ਪਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਘੰਟਿਆਂ ਬੱਧੀ ਮਿਲ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਜਦੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਪਰਤ ਦਰ ਪਰਤ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀ ਗਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਖਬਰ ਨੂੰ ਤਹਿਰੀਰੀ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਸੀ ਕਿ ਖਬਰ ਛਾਪਣ ਨਾਲ ਕਿੱਧਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ? ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਦਿਨ, ਬਲਕਿ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਦੋ ਦਿਨ, ਖਬਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਰੋਕ ਲਈ ਗਈ ਕਿਉਂਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋਖਲਾ ਖਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

'ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ,' ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਵੀ ਆਪ ਦੱਸਿਆ। 'ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਇੱਝ ਹੀ ਰਿਪੋਰੀਅਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਲਾ ਪੈਂਤੜਾ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਉਤੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਦਲੀਲ ਦੇਂਦੇ?' ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਜੀ ਦੱਸੋ।' ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, 'ਨਹੀਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ।' ਆਪਣੀ ਪੁਗਾ ਕੇ ਰਹੇ। ਮੈਂ ਪੂਰਾ ਸਵਾਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੁੱਛਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸਰਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਹੁਣ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਖਬਰ ਛਪਣ ਲੱਗੀ। ਮਾਮਲਾ ਭੱਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਖਬਾਰ ਕੋਲ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਹੀ ਬਿੱਲ, ਉਹੀ ਮਨਜ਼ਾ, ਉਹੀ ਤਰੀਕ ਅਤੇ ਉਹੀ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਵਜੇ ਦਾ ਵਕਤ। 'ਬੁਠੀ ਅਤੇ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਖਬਰ' ਦਾ ਨਾਮ ਹੁਣ The Punjab Termination of Agreement Act, 2004 ਸੀ। ਹਫੜਾ ਭਰ ਛਪਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਮੇਰੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤ ਅਲੱਗ ਛਪੀ। ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਹੇ ਕਿ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬੋਲਚਾਲ ਵੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਪਿਨ ਪੱਬੀ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਛਪਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ੇਖਰ ਗੁਪਤਾ ਦੇ National Interest ਕਾਲਮ ਵਿਚ ਤੇਰਾ ਤਫਸੀਲੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੈਂ ਪੱਬੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਕੁਮੇਦਾਨ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਖੁਲ੍ਹਦਿਲੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਸਭ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। Pubby said, 'We should do a feature about him. Let's write about all his efforts. Showcase him on the front page!' ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕੁਮੇਦਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵੱਟ ਕੱਢ ਕੇ ਪਾਈ ਗੰਢ ਵਾਲੀ ਟਾਈ ਵਾਲੀ ਫੋਟੋ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮਜ਼ਮੂਨ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਛਾਪਿਆ ਤਾਂ ਦਿੱਲ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਹੋਈ। ਹੁਣ ਕਦੀ ਕਦੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਟੀਵੀ 'ਤੇ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਟਾਈ ਦੀ ਗੰਢ ਮਾਰਨੀ ਵੀ ਸਿੱਖ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਰਿਹਾ। ਬਾਕੀ ਸੁਹਿਰਦ ਸਹਾਯਕੀਆਂ ਵਾਂਗ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਸਿੱਖਿਆ, ਪਰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਉਹ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਰਹਿ ਰਹਿ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਇੱਤਹਾ ਵਾਲਾ ਉਹ ਫਿਕਰਾ ਬੜਾ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ- 'ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਠਾ ਲਟਕਾ ਕੇ ਉਪਰ ਗਰਮ-ਗਰਮ ਤੇਲ ਪਾ ਦੇਣਾ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਵੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਹਰਿਆਣਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਮਰਦਾ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਕੀਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਂਗਾ।'

'ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਇੱਝ ਹੀ ਰਿਪੋਰੀਅਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਲਾ ਪੈਂਤੜਾ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਉਤੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਦਲੀਲ ਦੇਂਦੇ?'

'ਦੇਖ ਐਸ ਪੀ ਸਿੰਘ ਕਾਕਾ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਤਾਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਠਾ ਲਟਕਾ ਕੇ ਉਪਰ ਗਰਮ-ਗਰਮ ਤੇਲ ਪਾ ਦੇਣਾ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਵੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਹਰਿਆਣਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਮਰਦਾ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਕੀਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਂਗਾ।'

ਖਬਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਹੋਰ ਰੋਕ ਲਈ ਗਈ। ਅੰਤ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਉਹ ਮੰਨੇ ਕਿ ਹੁਣ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਮੇਰੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਖਬਰ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ ਉਤੇ ਹੰਗਾਮਾਖੇਜ਼ ਖਬਰ ਛਪੀ-ਫਲਾਣੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਏਨੇ ਵਜੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੈਸ਼ਨ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਹ ਬਿੱਲ ਹੈ, ਬਿੱਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ਾ ਇਹ ਹੈ, ਇਸ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਿੱਲ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਿੱਲ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਇਹ ਹੈ, ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ... ਵਗੈਰਾ ਵਗੈਰਾ। ਸਰਕਾਰੇ-ਦਰਬਾਰੇ ਤਰਬੱਲੀ ਮੱਚ ਗਈ। ਕੁੱਝ ਹੀ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਕੁਮੇਦਾਨ, ਪੰਜਾਬ ਹਸ਼ਰ ਤੀਕ ਤੇਰਾ ਰਿਣੀ ਰਹੇਗਾ!

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਕੁਮੇਦਾਨ ਦਾ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਸੀ?

ਸ.ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਕੁਮੇਦਾਨ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਨਿਊਜ਼-18 ਚੈਨਲ ਦੇ ਰਿਪੋਰਟਰ ਨਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਰਿਫਰੈਂਡਮ-2020 ਬਾਰੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਸਨ। ਸ਼ ਕੁਮੇਦਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਬੜੇ ਧੜਲੇ ਨਾਲ ਰੱਖਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਹਨ।-ਸੰਪਾਦਕ

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਕੁਮੇਦਾਨ

ਹੋਰ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ, ਹੁਣੇ ਹੀ, ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਤੇ ਔਖਿਆਈਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹੱਲ ਕਰੇਗਾ। ਫਰਜ਼

ਕਰੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਹੁਣੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ' ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਭ ਗੱਲਬਾਤ ਬੰਦ, ਸਾਰੇ ਸਬੰਧ ਖਤਮ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਨੇਪਾਲ ਵਾਂਗ ਸਭ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਘਿਰਿਆ ਅਜਿਹਾ ਮੁਲਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੇਵਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਾਧਨ, ਸੜਕਾਂ, ਰੇਲ, ਟੈਲੀਫੋਨ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਵਾਈ ਸੰਪਰਕ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਰਡਰ ਸੀਲ, ਵੀਜ਼ਾ

ਸਿਸਟਮ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। **ਸੰਭਾਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ** ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਉਹ ਇਹ ਹੋਣਗੀਆਂ: **ਇਲਾਕਾਈ ਵੰਡ:** ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਜਿਲੇ ਤੇ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਲੰਧਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ, ਪਠਾਨਕੋਟ ਤੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਜਿਲੇ ਅਤੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਤੇ ਨੰਗਲ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦਾ ਪੰਜਾਬ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਹਿਰੀ

ਹੈਂਡਵਰਕਸ ਅਤੇ ਹਾਈਡਲ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹਨ, ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ। ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਹਰੀਕੋ ਹੈਂਡਵਰਕਸ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਕੋਈ ਹਾਈਡਲ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। **ਵੰਡ ਦਾ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਾ:** ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਦਸ ਲੱਖ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ, ਲੱਖਾਂ ਔਰਤਾਂ ਅਗਵਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨ

ਹੋਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਮਰਜ਼ੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਕੋਈ ਜਣਾ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੰਡ ਤੇ ਰਾਹਾਂ ਦਾ ਅੱਡ-ਅੱਡ ਹੋਣਾ ਹਿੰਸਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਬੋਤਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਹਿੰਸਕ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ? **ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ:** ਜੇ ਇਥੇ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ, 50 ਲੱਖ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰੱਜੇ ਪੁੱਜੇ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਬਾਹ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਭਾਰਤ 'ਚ ਛੱਡ ਕੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵੱਲ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਬਹੁਤੇ ਕੰਮਕਾਰੀ ਵਰਗ ਦੇ ਹਰੀਜਨ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਮੀਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੇ ਮਕਾਨਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ ਸੀ। **(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 21 'ਤੇ)**

ਧਰਮ, ਬੇਅਦਬੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਅ

ਭਖਦਾ ਮਸਲਾ

ਪਿਛੋਕੜ: ਇਸ ਚਰਚਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧ, ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਛਪੇ, ਸਲਮਾਨ ਰਸ਼ਦੀ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਸੈਤਾਨਿਕ ਵਰਸਜ' ਨਾਲ ਹੈ ਜੋ ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਿਕਿਆ। ਰਸ਼ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦਾ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ। ਸੰਨ 1988 ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ ਨਾਵਲ ਵਿਚਲੇ ਕਥਿਤ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵਜੋਂ, ਈਰਾਨ ਦੇ ਖੁਮੈਨੀ ਨੇ ਫਤਵਾ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਸ਼ਦੀ ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨਾਵਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਾਈ ਗਈ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਨਾਵਲਕਾਰ ਸਲਮਾਨ ਰਸ਼ਦੀ ਉਤੇ, ਲਿਬਨਾਨ ਮੂਲ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲੇ ਨੇ 'ਬੇਅਦਬੀ' ਅਤੇ 'ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਵਿਚਲੇ ਰੱਦੇ ਬਾਰੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਭਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੀ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਸੀਮ ਹੈ? ਕੀ ਇਸ ਉਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ? ਜਾਂ ਫਤਵਿਆਂ, ਮਤਿਆਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਇਸ 'ਤੇ ਰੋਕਾਂ ਲਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਕਈ ਸੁਆਲ ਹਨ, ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਚਰਚਾ 'ਚ ਹਨ।

ਅਵਤਾਰ ਗੋਂਦਾਰਾ
559-375-2589

ਵੱਲੋਂ ਰੋਸ ਮੁਜਾਹਰੇ ਹੋਏ, ਰਸ਼ਦੀ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਸਾੜੇ ਗਏ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦਸਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਈਰਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੇਸ਼ਕ ਫਤਵਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ, ਪਰ ਧਾਰਮਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੇਠ ਕੱਟਣ ਉਪਰੰਤ, ਰਸ਼ਦੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਮ ਵਾਂਗ ਰਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵਾਅਕੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਰਸ਼ਦੀ ਨੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਖੇ, ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਨ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹਮਲਾਵਰ ਨੇ, ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਰਸ਼ਦੀ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਜਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰ ਪਿਰ ਨੂੰ, ਲੇਖਕ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ।

ਆਜ਼ਾਦੀ-ਪੱਖੀਆਂ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੇਰੋਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਜੋ ਜੀਅ ਕਰੇ, ਉਹ ਕਰੇ, ਲਿਖੇ। ਇਕ ਫਿਰਕੇ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਖਿਲਾਫ ਭੜਕਾਵੇ, ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਦੀ ਮੀਨ ਮੇਖ ਕਢੇ, ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਤੇ ਸ਼ਖਸੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਵੇ, ਹਿੰਸਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੇ ਜਾਂ ਵੋਟਾਂ ਰਾਹੀਂ। ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਰੁਪਾਂਤਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਤੱਕ ਰਹਿੰਦੇ ਆ, ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਅਮਰੀਕੀ ਮਾਡਲ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ, 'ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 'ਕੁਫਰ' ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਹੀ ਹਾਲ ਮਾਣਗਾਨੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਕੇਸ ਸਿਰੇ ਲਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਾਈ ਧਰਮ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਧਰਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਇਸਾਈ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟੈਂਟ ਲਹਿਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਹੀ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਰੂੜੀਆਂ ਨੂੰ ਰੂੜੀ ਵਾਂਗ ਪਿੰਝਿਆ। ਬਾਕੀ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ 'ਅੱਗ ਦਾ ਇਹ ਦਰਿਆ' ਹਾਲੇ ਤਰਨਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਮਾਡਲ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਧੀਨ 'ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਅਸੀਮ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਉਪਰ ਕਈ ਰੋਕਾਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਣ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ 'ਕੁਫਰ' ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਕੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੇ ਨਹੁੰ ਹੋਰ ਵੀ ਤਿੱਖੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨ, ਪੱਤਰਕਾਰ, ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਕੁੰਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਕੇ, ਫਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 'ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਦਖਲ ਉਸ ਦੀ ਮੱਦਦ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਹੁਤਦਾ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਕਹੀ ਹੋਈ ਕੋਈ ਗੱਲ, ਕਦੋਂ 'ਕੁਫਰ' ਬਣ ਜਾਵੇ ਜਾਂ 'ਦੋਸ਼-ਯੂਹ', ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਬੜਾ ਟੇਢਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। 'ਰੋਕ' ਦਾ ਤਾਰਕਿਕ ਆਧਾਰ ਕੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਰਾਇ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਨਾਂ ਹੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਇਕਸੁਰ ਹਨ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਰੋਕ ਵਾਜਬ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀ ਨਹੀਂ। ਲੈ-ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ, ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਿਹੜੀ ਕਿਤਾਬ ਬੰਦ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਕਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਜੇਲ ਭੇਜਣਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੇ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, 'ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਉਪਰ ਰੋਕਾਂ ਨਾਲ,

ਸੰਵਾਦ ਅਤੇ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਘੇਰਾ ਸੁੰਗੜ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ। ਮੁਲਕ ਦੇ ਬੜਬੋਲੇ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ (ਓਲਟਿਏ) ਦਾ ਨੁਮਾਇਆ ਰੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪਿਛੱਖਿਚੂ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ, ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ, ਮਾਹਿਰ



ਸਲਮਾਨ ਰਸ਼ਦੀ

ਕਿਹੜੀ ਪਹੁੰਚ ਜਿਆਦਾ ਸਾਰਥਕ ਅਤੇ ਨਿਆਈਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਭਰਵੇਂ ਬਹਿਸ-ਮੁਹਾਬਸੇ ਦੀ ਅਣਸਰਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਨਹੀਂ ਵੱਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।
ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ: ਹਰ ਮੁਲਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੁੱਲੀ, ਗੁੱਲੀ ਅਤੇ ਜੁੱਲੀ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਵਧੀਆ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਅਨਿਆਂਕਾਰੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। 'ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਕਰਮੀ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਅਤੇ ਲਾਈਲੋਗਰਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਗੂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਰਸ਼ਦੀ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀੜ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਸੀ। ਜਿੰਨਾਂ ਨੇ ਨਾਂ ਵਿਵਾਦਮਈ ਨਾਵਲ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਗਲਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਬੰਦੇ, ਬੰਦੇ ਘੱਟ, ਪੁਰਜਾ ਜਿਆਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜਸੇਵੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਜ ਇਹ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਜੇ ਨੂੰ ਬੰਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਿਵੇਂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇ? ਜੇ

ਨਜ਼ਰੀਆ: ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਦੋ ਪਿਰਾਂ ਆਹਮੇ-ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾਈ 'ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ' ਦੇ ਕਿੰਤੂਰਹਿਤ ਹੋਣ ਅਤੇ 'ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਦੇ ਹਰ ਵਰਤਾਰੇ ਉਤੇ ਕਿੰਤੂ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਪਈ ਹੈ। ਧਰਮੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਉੱਤੇ ਕਿੰਤੂ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਕਿੰਤੂ ਨਾਮੁਆਫੀਯੋਗ ਗੁਨਾਹ ਹੈ। ਕਿੰਤੂਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਾਦ ਵਿਚ ਕਿੰਤੂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਜੇ ਉਹ ਹਰ ਵਰਤਾਰੇ ਉਤੇ ਸੁਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਗੱਲ ਨਿਖਰੂ ਕਿਵੇਂ, ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਕੀ ਤੁਕ। ਬੰਦੇ ਅਤੇ ਬਾਂਦਰ ਵਿਚ ਇਹੀ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦਾ ਸੁਆਲ ਕਰਦੇ, ਬਾਂਦਰ ਨਹੀਂ। ਨਜ਼ਰੀਏ ਪੱਖੋਂ, ਸਲਮਾਨ ਰਸ਼ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਧਰਮ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਮਸਲਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਆਸਥਾ ਹੈ। ਧਰਮੀ ਦੇ ਆਸਥਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੱਕ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਿੰਤੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਨੂੰ ਵੀ 'ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤਾਂ ਹੀ ਹੱਕੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਦੇ 'ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਉਸ ਦੇ ਸੁਆਲ ਕਰਨ, ਕਿੰਤੂ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਰਸ਼ਦੀ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਉਂ ਹੀ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ, ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਆਸੀ/ਸਮਾਜਿਕ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਸੁਆਲ ਦੀ ਮਾਰ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਜਨਤਕ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਨਹੀਂ, ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੋ ਜਾਂ ਬਹੁਤੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸੰਵਾਦ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨੇ ਖੜਾ ਹੋਣਾ। ਸੁਆਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ, ਜਿੱਥੇ ਸੰਵਾਦ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਜੇ ਸੁਆਲ ਅਤੇ ਕਿੰਤੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?
ਦੋ ਪਹੁੰਚਾਂ: 'ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਦਾ ਮਸਲਾ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ, ਬਹੁਪੱਖੀ ਹੈ।

ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਬਿਮਲਾ ਤੇ ਰਮੇਸ਼ (ਪਤੀ-ਪਤਨੀ) ਨੇ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨਵਾਂ ਬੈਗ ਕੱਢਿਆ ਤੇ ਉਸ 'ਚੋਂ ਸ਼ਗਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲਿਫਾਫੇ ਕੱਢ ਬੈਠ 'ਤੇ ਵੇਰੀ ਕਰ ਲਏ ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਸੇਨੂੰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਆਏ ਸ਼ਗਨ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰ ਸਕਣ।
ਮੁਹੰਮਦ ਅੱਬਾਸ ਧਾਲੀਵਾਲ ਫੋਨ: 98552-59650

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿਚ ਆਏ ਸ਼ਗਨ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਇਕ ਕਾਪੀ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਪੰਜ ਸੌ ਦਾ ਸ਼ਗਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਪੇਜ ਲਾਇਆ ਤੇ ਪੰਜ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਗਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਦੂਜਾ ਪੇਜ ਲਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜ ਸੌ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਕਾਪੀ ਦੇ ਅਖੀਰ 'ਚ ਇਕ ਅਲੱਗ ਪੇਜ ਲਾਇਆ। ਲਿਫਾਫਿਆਂ 'ਚ ਆਏ ਸ਼ਗਨ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕਾਪੀ 'ਤੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਤੋਂ

ਕਸਵੱਟੀ
ਬਾਅਦ ਬਿਮਲਾ ਤੇ ਰਮੇਸ਼ ਸ਼ਗਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤਕ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਿਲਣ ਜੁਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਏ ਸ਼ਗਨ ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਮੀਣਮੇਖ ਕੱਢਦੇ ਰਹੇ।
ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬਿਮਲਾ ਰਮੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੁੰਦਿਆਂ, 'ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਿੱਟ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਰੱਖਣੀ ਏ, ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਪੰਜ ਸੌ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸ਼ਗਨ ਪਾ ਕੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਉੱਕਾ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਆਪ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।'
ਰਮੇਸ਼ 'ਤੇਰਾ ਮਤਲਬ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਵਰਤ ਵਾਰਾ ਈ ਖਤਮ ਕਰ ਦਈਏ।' 'ਹਾਂ' ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸਮਝਿਆ ਤੁਸੀਂ, ਬਿਮਲਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁੱਤਤਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, 'ਰਾਜਪੁਰਾ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਹੀ ਵੇਖ ਲੇ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਕਰਮੀ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਅਤੇ ਲਾਈਲੋਗਰਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਗੂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਰਸ਼ਦੀ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀੜ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਸੀ। ਜਿੰਨਾਂ ਨੇ ਨਾਂ ਵਿਵਾਦਮਈ ਨਾਵਲ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਗਲਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਬੰਦੇ, ਬੰਦੇ ਘੱਟ, ਪੁਰਜਾ ਜਿਆਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜਸੇਵੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਜ ਇਹ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਜੇ ਨੂੰ ਬੰਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਿਵੇਂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇ? ਜੇ

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ

ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹ 'ਚ ਪੂਰੇ ਗਿਆਰਾਂ ਸੌ ਪਾ ਕੇ ਆਈ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿਫਾਫੇ 'ਚੋਂ ਆ ਤਿੰਨ ਸੌ ਈ ਨਿਕਲਿਆ ਏ ਬਸ!'
ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ " ਉਹ ਨਾਲੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਾਲੇ ਅਰੋੜਾ ਜੀ ਹੀ ਵੇਖ ਲਓ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਇਕੱਲਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਸ਼ਗਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਵਾ ਪੰਜ ਸੌ ਪਾ ਕੇ ਆਇਆ ਸਾਂ, ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਸੇਨੂੰ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਆਇਆ ਤੇ ਖੂਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਖਾ ਕੇ ਗਿਆ, ਪਰ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਵਲ ਚਾਰ ਸੌ ਈ ਨਿਕਲੇ ਹਨ।'
ਫਿਰ ਬਿਮਲਾ ਨੇ ਰਮੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, 'ਮਿੱਟ ਦੇ ਪਾਪਾ ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸੱਦਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ..ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਲੋਕ ਵਰਤਣ ਦੇ ਲਾਇਕ ਹੀ ਨਹੀਂ...।'

ਹਮਲਾਵਰ ਨੂੰ ਦੇਖੀਏ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਦੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬੜਾ ਮਾਅਰਕਾ ਮਾਰਿਆ। ਪਰ ਜੇ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਹੋਈ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਨਾਵਲ ਦੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਹੀ ਸਫੇ ਪੜ੍ਹੇ ਸੀ। ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੀ ਸੁਣ ਲਓ। ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੈਗੰਬਰ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਦੁਵਰਕੀ ਕਰਕੇ ਦੰਗਾ-ਫਸਾਦ ਹੋਏ ਸਨ। ਕੁਫਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਲੇਖਕ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤਾਂ ਨਾ ਹੋਈ, ਪਰ ਲੇਖਕ ਦਾ ਇਲਮਦੀਨ ਨਾਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਉਪਰੰਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਈਲੀਟ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਨਾਲ 'ਕੁਫਰ' ਵਿਰੋਧੀ ਦਫਾ 295 ਏ ਬਣਾਇਆ, ਜੋ ਨਿਰਵਿਘਨ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਤਲ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਕਬਾਲ ਨੇ ਮਰਸੀਆ ਲਿਖਿਆ। ਸੁਣੀਏ, ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਕਾਤਲ ਦੀ ਸਮਾਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਪੂਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਕੇ ਹੀ ਗਾਂਧੀ, ਗੋਡਸੇ ਹਥੋਂ ਕਤਲ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਇਕ ਪਿਰ ਲਈ ਮਹਾਨ 'ਦੇਸ਼-ਭਗਤ' ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਇਕੱਲੇ 'ਪ੍ਰਗਟਾਅ' ਦਾ ਹੀ ਰੋਲ ਨਹੀਂ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ 'ਗ੍ਰਹਿਣ' ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਵਿਅਕਤ ਉੱਚੀ ਕੁਝ ਹੋਣੇ, ਜੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਮੇਂ, ਸਹੀ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾਧੂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਬੜਬੋਲੇ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਸੇ ਜਾਂਦੇ ਗਲਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਭੋਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਰਗਲਾਏ ਜਾਣਾ ਤਹਿ ਹੈ।

ਯੂ ਐਨ ਓ ਦਾ ਅਹਿਦ:
ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਆਵਾਜ਼: ਮਤਾ ਨੰ 11
'ਅਸੀਂ ਅਹਿਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਮਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਸਥਾ ਬਾਰੇ, ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ, ਕਦੇ ਦਬਾਵਾਂਗੇ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ ਉਹ ਕੁਫਰ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਹੀ ਗਲਾ ਨਹੀਂ ਘੁਟਦੇ, ਉਹ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਾਰਥਿਕ ਸੰਵਾਦ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕਦੇ ਹਨ।'

ਕਾਰਜ: ਯੂ ਐਨ ਓ ਦਾ ਮਤਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੀਆਂ, ਇਸ ਦੀ ਨਿਕਟ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ। ਉੱਝ ਵੀ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੁਫਰ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਦਾ ਮਸਲਾ ਉਠਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਰਾਜ ਪਿਰ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਪੁਲਿਸ, ਜੱਜ ਬਣਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਖਿੱਤੇ ਜਾਤ ਬਰਾਦਰੀਆਂ ਵਿਚ ਪਾਟੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ 'ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਦਾ ਮਸਲਾ ਸਮਾਜਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਜਿਠਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ:

- ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਪਾਰਟੀਆਂ/ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚ 'ਕੁਫਰ' ਜਾਂ 'ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ' ਸੰਬੰਧੀ ਆਮ ਰਾਇ ਬਣਾਉਣੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾਗਰਤੀ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਬੜਬੋਲੇ ਵਰਗ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਕਾਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਰੈਸ਼ਨਲ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਸੰਚਾਰ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨਾ। ਯੂਰਪ ਦੀ 'ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਲਹਿਰ' ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਦੇਸੀ ਰੂਪ ਚਿਤਵਣਾ ਤੇ ਚਲਾਉਣਾ।
- ਇਕੱਲੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਥਾਂ, ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਇੱਕ ਪਾਸੜ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਆਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਪਏ ਸੁਆਲਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ। ਸਿਰਫ ਸਰੋਤੇ ਬਣਨ ਦੀ ਥਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚਵਾਨ ਬਣਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ।
- ਸਹੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ, ਗਲਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਸੁੰਗੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ, ਗਲਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੇ ਫੈਲਣਾ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ ਤੇ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਬਣਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਭਰਮਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸੇ ਮੋਦੀਕੇ

ਮੋਦੀ ਭਗਤ ਸ਼ੇਖਰ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਇੰਟਰਨੈਟ ਅਖਬਾਰ 'ਦ ਪਰਿਟ' ਵਿਚ ਉਨਤੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਛਪੀ ਇਕ ਲਿਖਤ (5 ਅਗਸਤ) ਵਿਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਇਸ ਲਈ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਰਵੀਨ ਸਾਹਨੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਆਖਰੀ ਜੰਗ' (The Last War) ਨੂੰ 'ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ' ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਫੌਜੀ ਤਿਆਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਚੀਨ ਨਾਲ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਜੰਗ 10 ਦਿਨ ਵਿਚ ਹਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।



ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: +91-98156-98451

ਚੀਨ, ਲੱਦਾਖ ਅਤੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪਰਦੇਸ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਤਕ ਆਪਣਾ ਇਲਾਕਾ ਵਾਲੀ ਜੰਗ 10 ਦਿਨ ਵਿਚ ਹਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੀਨ, ਲੱਦਾਖ ਅਤੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪਰਦੇਸ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਤਕ ਆਪਣਾ ਇਲਾਕਾ ਵਾਲੀ ਜੰਗ 10 ਦਿਨ ਵਿਚ ਹਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੀਨ, ਲੱਦਾਖ ਅਤੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪਰਦੇਸ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਤਕ ਆਪਣਾ ਇਲਾਕਾ ਵਾਲੀ ਜੰਗ 10 ਦਿਨ ਵਿਚ ਹਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਹਿੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਠੋਸ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਜਿਵੇਂ ਅਨੇਕ ਪੱਧਰਾਂ ਉੱਤੇ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਤਿਆਰੀ ਪੱਖੋਂ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਜਿਵੇਂ ਮੋਦੀਆਂ ਨੇ ਫੌਜ ਦਾ ਭਗਵਾੰਕਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੇ ਫੌਜ ਦੀ ਜੰਗੀ ਸਮੱਰਥਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਾਲੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਅਗਨੀਵੀਰ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਫੌਜ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਾਂਟ ਫਾਂਟ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਲੜਾਕੂ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੋਦੀ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਉੱਤੇ ਲਿਖੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਇਸ ਕਥਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਨਮਾਨੀਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ "ਤੁਸੀਂ ਕਿਤਾਬ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵੋ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੋ ਪਰ ਉਥਲਾਂ-ਪੁਥਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪਰਵੀਨ ਸਾਹਨੀ ਦਾ ਇਹ ਭਰਵਾਂ ਅਤੇ ਝੰਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪੜਚੋਲ ਬੜੀ ਮੌਕੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਹੈ।"

ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲੇਖਕ ਕਿਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਾਹਨੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਾਲ 2014 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਗੂ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਟਾਹਰਾਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਮੋਦੀ-ਰਾਜ ਦੀ ਜੋ ਹਕੀਕਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕੀ, ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ਿਆਈ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਜੋ ਹਾਲ ਹੈ, ਉਹ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ। ਸ. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਇਹੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਜੰਗੀ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਚੀਨ ਇਸ ਜੰਗ ਲਈ ਡੋਕਟਰਿਨ ਸੰਕਟ (2017) ਤੋਂ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਹਨੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਚੀਨ ਜੰਗ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਸਾਈਬਰ ਸਪੇਸ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਜਾਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਚੀਨ ਇਹ ਜੰਗ ਰੋਬੋਟਾਂ (ਮਨੁੱਖੀ ਮਸ਼ੀਨਾਂ) ਨਾਲ ਲੜੇਗਾ। ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਲੜੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਚੀਨ ਨੇ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਰੱਖੀ ਹੈ।

ਲਿਖਤ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਚੀਨ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹੋਏ ਯੁੱਧਨੀਤਕ ਗੱਠਜੋੜ ਬਾਰੇ ਵੀ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਹਨੀ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ : "2014 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਮਾਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਲਮੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗ ਦੀ ਹੱਦ ਤਕ ਜਾ ਕੇ ਇਕ ਨੁਕਾਤੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਬਣੇ ਮਨੋਰੋਗੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਯੁੱਧਨੀਤਕ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਨੂੰ ਲਕਵਾ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੀ ਲਕੀਰ ਮਿਟ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਰਲ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਕ ਨਵੇਂ ਸਾਂਝੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਹਨ।"

ਦਰਅਸਲ ਮੋਦੀਆਂ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨੀਚ ਹਿੰਦੁਤਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਿਆਣੇ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਨੀਗੋਈਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬੇੜਾ ਗਰਕ ਕਰੇਗੀ। ਪਰ ਮੋਦੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਹਵਸ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ

ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਦਾਅ ਉੱਤੇ ਲਾਅ ਦਿੱਤਾ। ਐਵੇਂ ਸੁਣੀਆਂ-ਸੁਣਾਈਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਉਹ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ ਬਣਨ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 140 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੋਣੀ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾਤ



ਕਰਦਿਆਂ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੇਕ ਸੋਚ ਕਰ ਲਏ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋਕ ਦੋਖੀ ਨੀਤੀਆਂ ਬਦਲਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ।

‘ਦ ਪ੍ਰਿੰਟ’ ਵਿਚ ਹੀ ਸ਼ੁਭਮ ਬੱਤਰਾ ਦੀ ਛਪੀ ਇਕ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਵਧਾਰ ਸਕੱਤਰ ਬੀ.ਵੀ.ਆਰ. ਸੁਭਰਾਮਨੀਅਮ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਗੰਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਸੜ ਜਾਵੇਗੀ। ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਗੁੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਦਾ ਸਾਈਕਲ ਉਦਯੋਗ, ਹੋਜ਼ਰੀ ਉਦਯੋਗ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਕੋਈ ਦਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਟਾਕਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਨਾਜ: ਪੰਜਾਬ ਬਾਕੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਹਰ ਸਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਭੰਡਾਰ ਵਿਚ ਕਰੀਬ 3 ਕਰੋੜ ਟੰਨ ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਕੋਈ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਅਨਾਜ ਵੇਚਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਾਣਾ ਨਹੀਂ ਉਗੇਗਾ।

ਹੈ ਕਿ ਜੁਲਾਈ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਪਾਰ ਘਾਟਾ 31.02 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। 2022-23 ਦੇ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਲੀ ਘਾਟਾ ਵਧਿਆ, ਫਿਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘਟੀ ਤੇ ਹੁਣ ਵਪਾਰ ਘਾਟਾ ਵਧ ਕੇ 31.02 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ 26.18 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਸੀ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਸੇ ਮਹੀਨੇ ਇਹ ਘਾਟਾ 10 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਸੀ। ਸਾਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਇਹ ਘਾਟਾ 100 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ 42 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਘਟੀ ਕੀਮਤ ਇਸ ਵਪਾਰ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਲਮੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਮੰਦਵਾੜਾ ਛਾਇਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਰਾਮਦਾਂ ਘਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦਰਾਮਦਾਂ ਉਸੇ ਹੀ ਦਰ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਸਾਹਮਣੇ ਵਧ ਰਹੀ ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਕੇ ਮੋਦੀਕੇ ਅਜੇ ਤਕ ਇਹ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲਾ ਪੱਛਮੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨਿਘਾਰ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਦੇ ਦਿਨ ਮੁੱਕ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਮੋਦੀਕੇ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਭਰਮ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਚੀਨ ਨੂੰ ਚਿੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਫੌਜੀ ਮਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਐਨ ਸਾਹਮਣੇ ਰੂਸ ਤੇ ਚੀਨ ਅੰਦਰ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ 'ਸਟੇਟ ਬਿਓਰੋਕਰੈਟਿਕ ਕੈਪੀਟਲਿਜ਼ਮ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਗੱਠਜੋੜ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਆਧਾਰਿਤ ਪੱਛਮੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਪਛਾੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੋਦੀਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਅਭਾਨੀ-ਅੰਬਾਨੀ ਵਰਗੇ ਨਿੱਜੀ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੌਂਪ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਭਰਮ ਪਾਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਹੁਦੇ ਉੱਤੇ ਬੈਠਾ ਨਰੇੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜੰਗੀ ਮੁਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਫੌਜੀ ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੀ ਇਕ ਫਸਲ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਪਾਣੀ, ਨਾ ਟਰੈਕਟਰ, ਨਾ ਟਿਊਬਵੈਲ, ਨਾ ਡੀਜ਼ਲ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਮਾਯੋਪੁਰ ਹੈਂਡਵਰਕਸ, ਨੰਗਲ, ਪੱਗ ਆਦਿ ਤੋਂ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ; ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪਰੈਲ 1948 ਨੂੰ ਅੱਪਰ ਬਾਰੀ ਦੁਆਬਾ ਅਤੇ ਦਿਪਾਲਪੁਰ ਨਹਿਰਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਜਲ ਸਪਲਾਈ: ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਦਿਹਾਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿਸਟਮ ਚੌਪਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਖੂਹ ਅਤੇ ਨਲਕੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਥਲ ਬਹੁਤ ਥੱਲੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੇਕਾਰ ਹੋਏ ਪਏ ਹਨ। ਨਹਿਰਾਂ ਸੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ। ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ

ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਾਂਗ ਸੁਰਲੀਆਂ ਛੱਡ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ, "ਜੰਗ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਹਥਿਆਰ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਕਦੇ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਹਥਿਆਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚੇ, ਉਹ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਲਦਾਖ ਵਿਚੋਂ ਚੀਨੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਚੀਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਫੌਜੀ ਵਫਦਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਫੌਜੀ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ, "ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਦਾਖ ਗੱਲਬਾਤ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਨ ਨਵੀਂ ਯਥਾ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਰਬ ਪਾਰਟੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਦੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੋਈ ਘੁਸਪੈਠ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਫੌਜੀ ਵਫਦਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ 208 ਘੰਟੇ ਲੰਬੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਿਉਂ ਚੱਲੀ? ਮੋਦੀ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਬੋਲੇ ਇਕ ਬੁਠ ਨੇ ਚੀਨ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਯਥਾ ਸਥਿਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਲੜਾਈ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਵਰਗ ਮੀਲ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਾਬਜ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਵੀਨ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਕਿਸੇ ਮੰਦ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ ਬਲਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਚੀਨ ਦੀ ਫੌਜੀ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਚੀਨ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸੁਲਾਹ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਤਿੰਨੇ ਦੇਸ਼ ਰਲ ਕੇ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਅਮਨ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਮਾਰੋਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ। ਜਿਹੜਾ ਬੇਬਹਾ ਧਨ ਫੌਜਾਂ ਉੱਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੇਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖਰਚਿਆ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ ਤੇ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਬਣਨ ਦਾ ਭਰਮ ਪਾਲ ਰਹੇ ਮੋਦੀਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਜੰਗ ਵੱਲ ਧੱਕ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਵੀਨ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਆਖਰੀ ਜੰਗ' ਦਾ ਅੰਤ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, "ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਇਕ ਹੀ ਚੰਗੀ ਯੁੱਧਨੀਤੀ ਬਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਅਮਨ ਬਹਾਲ ਕਰੇ, ਰੂਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੀਨ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਵਧਾਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੀਆਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਤੇ ਸੀਮਤਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਸਿਰਫ ਇਹੋ ਇਕ ਯੁੱਧਨੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਰੱਖੇਗੀ।"

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਕੁਮੇਦਾਨ ਦਾ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਸੀ?

(ਸਫਾ 19 ਦਾ ਬਾਕੀ)
ਇੱਥੇ ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੈਂਕੜੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਛੱਡ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਾਂ।

ਭਾਰਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੈਨਾ, ਏਅਰਫੋਰਸ, ਕੇਂਦਰੀ ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਕੇਂਦਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਜਾਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮਿਲਟਰੀ ਸਟੋਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਰੀਬ 1% ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਹਲਵਾਰਾ ਦਾ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਹੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਹਾਈਡਲ ਬਿਜਲੀ: ਭਾਖੜਾ, ਪੱਗ, ਦੇਹਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਨਗਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੋਣਗੇ। ਇਲਾਕਾਈ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਬੀਨ ਡੈਮ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਾਈਡਲ ਚੈਨਲ, ਕੋਟਲਾ, ਗੰਗੂਵਾਲ, ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਵੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਬਰਮਲ ਬਿਜਲੀ: ਸਾਰੇ ਬਰਮਲ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਕੋਲੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਲੇ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੇ ਸਾਰੇ ਬਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਕੋਲੇ ਦੀ ਉਪਲਬਧੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਨਤੀਜਾ: ਟਿਊਬਵੈਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਨਾਕਾਮ; ਨਾ ਘਰਾਂ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਾ ਪੱਖੇ, ਨਾ ਏਅਰਕੰਡੀਸ਼ਨਰ, ਨਾ ਫਰਿਜ, ਨਾ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਬਿਜਲੀ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਨਿਰਮਾਣ ਰੁਕ ਜਾਣਗੇ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਉਦਯੋਗ: ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਡੀਜ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਰੇ ਨਿਰਮਾਣ ਰੁਕ ਜਾਣਗੇ। ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲੇ ਜਣਗੇ। ਸ਼ੂਗਰ ਮਿੱਲਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਗੀਆਂ।

ਗੰਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਸੜ ਜਾਵੇਗੀ। ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਗੁੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਦਾ ਸਾਈਕਲ ਉਦਯੋਗ, ਹੋਜ਼ਰੀ ਉਦਯੋਗ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਕੋਈ ਦਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਟਾਕਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿੰਜਾਈ: ਸਿੰਜਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਬੀਜੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਸੁੱਕੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਨਾ ਕਿਸੇ ਨਵੀਂ

ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਟਿਊਬਵੈਲ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਥਲ ਬਹੁਤ ਹੇਠਾਂ ਚਲੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀ ਖੂਹ ਜਾਂ ਨਲਕਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ।

ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਬਲਵੰਡ-ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀਏ

ਬਲਵੰਡ ਅਤੇ ਸੱਤੇ ਦੀ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੰਨਾ 966 'ਤੇ ਰਾਗ ਰਾਮਕਲੀ ਵਿੱਚ 'ਰਾਮਕਲੀ ਕੀ ਵਾਰ ਰਾਇ ਬਲਵੰਡ ਤਬਾ ਸਤੈ ਡੂਮਿ ਆਖੀ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਦਰਜ ਹੈ। ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਬਲਵੰਡ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀਏ ਸੀ ਜੋ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਕੁੱਝ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜ ਸਨ। ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਨੇ 'ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼' ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਬਲਵੰਡ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ, ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ



ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਰਬਾਬੀ, ਜੋ ਸੱਤੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਲਵੰਡ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਭਾਈ ਲਿਖੇ ਹਨ, 'ਯਥਾ: ਹੁਤੇ ਡੂਮ ਬਲਵੰਡ ਮਹਾਨਾ। ਸੱਤਾ ਤਿਸ ਕੋ ਅਨੁਜ ਸਜਾਨਾ,' (ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦੀ 3, ਬੀਵੈਦੇ ॥)'

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ, ਕੈਨੇਡਾ

ਅੰਕ 43) ਪਰ ਬਾਵਾ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੱਲਾ ਕ੍ਰਿਤ 'ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼,' ਜੋ ਸੰਮਤ 1857 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੱਤੇ ਨੂੰ ਬਲਵੰਡ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਪਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਯਥਾ: 'ਬਲਵੰਡ ਪੁਤ੍ਰ ਸੱਤਾ ਤਹਿ ਆਇ। ਆਨ ਹਜ਼ੂਰ ਰਬਾਬ ਵਜਾਇ।'

'ਵਾਰ' ਗਾਇਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਧਾ ਹੈ ਜੋ ਜੋਧਿਆਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਦਰਪਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਵਿੱਚ 'ਵਾਰ' ਲਫਜ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਾਂਗ ਲਫਜ਼ 'ਵਾਰ' ਭੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਟਿਕਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ...ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ 'ਵਾਰ' ਉਸ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਆਖੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸੂਰਮੇ ਦੇ ਰਣ-ਭੂਮੀ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਵਿਖਾਏ ਸੂਰਮਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਰਤਵ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। 'ਵਾਰ' ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਇਆ, ਜੀਵਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਉੱਘੀ ਝਾਕੀ ਵਿਖਾਈਦੀ ਹੈ। 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ 'ਵਾਰਾਂ' ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਜੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਇਨਸਾਨੀ ਕੌਰ-ਵੰਞ ਸੁਣਨ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਸ ਰੁਚੀ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਤੇ ਖ਼ਲਕਤਿ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵੱਲ ਪਰਤਣ ਲਈ ਤਿੰਨ 'ਵਾਰਾਂ' ਲਿਖੀਆਂ, ਜੋ ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਾਗ ਮਲਾਰ, ਮਾਝ ਅਤੇ ਆਸਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ।' ਸੱਤੇ ਅਤੇ ਬਲਵੰਡ ਦੀ 'ਵਾਰ' ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਗੁਰੂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਜੋ 'ਵਾਰਾਂ' ਲਿਖੀਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭੀ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਆਤਮ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਇੱਕੋ ਝਾਕੀ ਵਿਖਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੀ ਸੱਤੇ ਬਲਵੰਡ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਭੀ ਕੋਈ ਇਕੋ ਹੀ ਕੇਂਦਰੀ ਮਜ਼ਮੂਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਵਾਰ' ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ? ਇਸ ਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ 8 ਪਉੜੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਚੌਥੀ ਪਉੜੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵੇਖੋ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਚਲਾਏ ਨਵੇਂ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਸੱਤਾ ਬੜਾ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਲੋਕ ਅਚਰਜ ਹੋ ਕੇ ਆਖਦੇ ਹਨ 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਗਤ ਦੇ ਨਾਥ ਨੇ ਹੱਦ ਦਾ ਉੱਚਾ ਬਚਨ ਬੋਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਵਲੋਂ ਹੀ ਗੰਗਾ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਹੈ?'

ਹੋਰਿਓਂ ਗੰਗ ਵਾਹੀਐ ਦੁਨਿਆਈ ਆਖੈ ਕਿ ਕਿਉਨੁ ॥ ਨਾਨਕ ਈਸਰਿ ਜਗਨਾਥਿ ਉਚਹਦੀ ਵੈਣੁ ਵਿਰਿਕਿਉਨੁ ॥ ਉਹ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਾਬਾ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਛਤਰ ਧਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਭਾ ਅਸਮਾਨ ਤੱਕ ਅਪੜਾ ਦਿੱਤੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਬਾਬਾ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚ ਇਉਂ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 'ਆਪੇ' ਬਾਬਾ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਵਾਂ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ-

ਲਹਣੇ ਧਰਿਉਨੁ ਛਤ੍ਰ ਸਿਰਿ ਅਸਮਾਨਿ ਕਿਆਤਾ ਛਿਕਿਉਨੁ ॥ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ਜੋਤਿ ਮਾਹਿ ਆਪੁ ਆਪੈ ਸੇਤੀ ਮਿਕਿਉਨੁ ॥

ਬਲਵੰਡ ਨੇ ਭੀ ਪਹਿਲੀ ਪਉੜੀ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਨਵੀਂ ਮਰਿਯਾਦਾ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਧਰਮ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਰਾਜ ਚਲਾਇਆ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਸੇਵਕ ਬਾਬਾ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਰਗਾ ਬਣਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਚੇਲੇ ਅੱਗੇ ਮੋਢਾ ਟੇਕਿਆ ਹੈ। ਨਾਨਕਿ ਰਾਜੁ ਚਲਾਇਆ ਸਚੁ ਕੌਟ ਸਤਾਣੀ ਨੀਵ ਚੈ ॥ ਗੁਰਿ ਚੇਲੇ ਰਹਿਰਾਸਿ ਕੀਈ ਨਾਨਕਿ ਸਲਾਮਤਿ

ਬੀਵੈਦੇ ॥" ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਬਾਣੀ ਦੇ 'ਵਾਰ' ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇੱਕੋ ਹੀ ਲਿਖਾਰੀ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਰਚਨਾ ਦੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਲੇਖਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਉਪਰਲੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਦੋ ਨਾਮ ਹਨ-ਬਲਵੰਡ ਅਤੇ ਸੱਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠਿਆਂ ਰਲ ਕੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ 'ਵਾਰ' 'ਆਖੀ' ਸੀ, ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਇਸ 'ਵਾਰ' ਦੀਆਂ 8 ਪਉੜੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀਆਂ 3 ਪਉੜੀਆਂ ਦਾ ਕਰਤਾ ਬਲਵੰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਅਖੀਰਲੀਆਂ 5 ਪਉੜੀਆਂ ਦਾ ਕਰਤਾ ਸੱਤਾ ਹੈ।" ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਕਥਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਬਲਵੰਡ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਪਹਿਲੀ ਪਉੜੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੱਤੇ ਵੱਲੋਂ ਚਉਥੀ ਪਉੜੀ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਿਫਤਿ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

'ਵਾਰ' ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਲਵੰਡ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ, ਕਾਦਰ ਆਪ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਵਧਾਵੇ, ਨਾਮਣਾ ਉੱਚਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਲਈ ਜਾਂ ਮਾਪਣ ਲਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਜਦੋਂ ਆਪ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ ਵਡਿਆਈ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ

ਹੁਕਮ ਕਿਵੇਂ ਜੋਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਹ ਕੌਣ ਵਿਚਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਦੀ ਉੱਚੀ ਵਡਿਆਈ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰ ਸਕੇ। ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਨੇ ਏਨਾ ਉੱਚਾ ਰੁਤਬਾ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਦਾ ਮਾਪ ਤੋਲ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਸਤਿ ਆਦਿ ਦੈਵੀ/ਰੱਬੀ ਗੁਣ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੰਘਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਇਮ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਹੋਣ ਅਰਥਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਹੀ ਸਾਂਝ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉੱਚੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੱਚ-ਰੂਪ ਕਿਲਾ ਬਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਪੱਕੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖ ਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਚਲਾਇਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਭਾਈ ਲਹਿਣੇ, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਛੱਤ ਧਰਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਕਰ ਕੇ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਈ ਗਿਆਨ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ, ਜੋਰ ਨਾਲ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਪਹਿਲਾ ਜੀਵਨ ਕੱਢ ਕੇ ਨਵੀਂ ਆਤਮਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਖਸ਼ੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਅੱਗੇ ਮੋਢਾ ਟੇਕਿਆ। ਆਪਣੇ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਤਿਲਕ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ:

ਨਾਉ ਕਰਤਾ ਕਾਦਰੁ ਕਰੇ ਕਿਉ ਬੋਲੁ ਹੋਵੈ ਜੋਖੀਵੈਦੈ ॥ ਦੇ ਗੁਣਾ ਸਤਿ ਭੈਣ ਭਰਵ ਹੈ ਪਾਰੋਗਤਿ ਦਾਨੁ ਪੜੀਵੈਦੈ ॥
—
ਸਹਿ ਟਿਕਾ ਦਿਤੇਸੁ ਜੀਵੈਦੈ ॥ 1 ॥ ਦੂਸਰੀ ਪਉੜੀ ਵਿੱਚ ਬਲਵੰਡ ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਥਾਂ ਹੁਣ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੀ ਦੋਹੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਈ ਹੈ; ਭਾਵ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਦੀ ਧੁੰਮ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਈ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦਾ ਤਿਲਕ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਵੱਜੋਂ ਸਾਜਿਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਈ। ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਵੀ ਉਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਜੋਤਿ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਗੁਰੂ ਜੁਗਤਿ ਵੀ ਉਹੀ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਹੀ ਬਦਲਿਆ ਹੈ। ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ (ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿੱਚ) ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰੱਬੀ ਛਤਰ ਝੁਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੀ ਹੱਟੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਨਾਮ-ਪਦਾਰਥ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਲਈ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਉਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਪਾਲਣਾ ਯੋਗ ਦੀ ਕਮਾਈ ਅਲੁਣੀ ਸਿਲ ਚੱਟਣ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਦਿਨ ਰਾਤ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਨਾਮ-ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਲੰਗਰ ਵਰਤਾ ਰਹੇ ਹਨ ਭਾਵ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੋਟ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ, ਨਾਮ-ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇਹ ਲੰਗਰ ਆਪ ਵੀ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਰਤਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਮ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਦਿਨ ਰਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਸਾਂ ਤੋਂ ਨੂਰ ਝਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਸਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਜਨਮ ਜਨਮ ਦੀ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੈਲ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜੋ ਵੀ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣਿਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਵੱਲ ਪਿੱਠ ਦੇ ਕੇ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਦਿਲ ਖੋਟਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜੋ ਲੋਕ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਆਕੀ ਹੋਏ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਲੋਕ ਛੱਟ ਦਾ ਭਾਰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਆਖੀ, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹੀ ਟਿਕਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਹਾਰਿਆ ਅਤੇ ਕੌਣ ਜਿੱਤਿਆ? ਭਾਵ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੌਣ ਹਾਰਿਆ ਅਤੇ ਕੌਣ ਜਿੱਤਿਆ; ਪੁੱਤਰ ਹਾਰੇ ਅਤੇ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਜਿੱਤੇ:
ਲਹਣੇ ਦੀ ਫੇਰਾਈਐ ਨਾਨਕਾ ਦੋਹੀ ਖਟੀਐ ॥



ਜੋਤਿ ਓਹਾ ਜੁਗਤਿ ਸਾਇ ਸਹਿ ਕਾਇਆ ਫੇਰਿ ਪਲਟੀਐ ॥

—
ਕਉਣੁ ਹਾਰੇ ਕਿਨਿ ਉਵਟੀਐ ॥ 2 ॥

ਜਿਸ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਉਹ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੋ ਗਏ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਨਿਮਰਤਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਘਾਲ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਗੁਰੂ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਏ। ਜਿਵਾਂਗ (ਮੁੰਜੀ) ਅਤੇ ਸਾਲੀ (ਚਾਵਲਾਂ) ਵਿੱਚੋਂ ਸੋਸਟ ਕੌਣ ਹੈ? ਮੁੰਜੀ ਹੀ ਚੰਗੀ ਹੈ ਜੋ ਨੀਵੇਂ ਥਾਂ ਰਹਿ ਕੇ ਪਲਦੀ ਹੈ ਭਾਵ ਜੋ ਨਿਮਰਤਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹੀ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਧਰਮ ਦਾ ਦੇਵਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੋਈਆਂ ਸੁਣ ਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੋ ਬਚਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹੋ ਸੱਚਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਗੱਲ ਤੁਰਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੀ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਨਿਸਚੇ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੋਹੀ, ਉਸ ਐਲਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੈਕੜੇ ਸਿੱਖਾਂ-ਸੇਵਕਾਂ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਹੁਣ ਕਾਇਆ ਪਲਟ ਕੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੁਰਗੱਦੀ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਦਾ ਹੁਣ ਵਿਸਥਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਮੌਲ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਤਮਾ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ; ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਸਕਲੇ ਨਾਲ ਮਲ ਕੇ ਸਾਰਾ ਜੰਗਲ ਉਤਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਰਾਹੀਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਮੈਲ ਧੋਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ)। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਦਰ ਦਾ ਦਰਵੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਦਾ ਸੁਆਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਵਦਗਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਦਿਆਂ ਸੱਚੇ ਨਾਮ ਦੀ ਲਾਲੀ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ; ਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਖੜੇ 'ਤੇ ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ ਦਾ ਨੂਰ ਹੈ। ਬਲਵੰਡ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਖੀਵੀ ਜੀ ਵੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਨੇਕ ਹਨ। ਸੰਗਤਿ ਦੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਦੀ ਛਾਂ ਬਹੁਤ ਸੰਘਣੀ ਹੈ, ਸੰਗਤਿ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਆਸਰਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਲੰਗਰ, ਨਾਮ ਦੀ ਦੌਲਤ ਦਾ ਲੰਗਰ ਵੰਡ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਜੀ ਨੇ ਪਰਸ਼ਾਦ ਦਾ ਲੰਗਰ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘਿਉ ਵਾਲੀ ਖੀਰ ਵੰਡੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰ 'ਤੇ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਖਿੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਗੁਰੂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਖ ਮੋਤਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਪੀਲੇ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਨੇ ਜਦੋਂ ਮਰਦਾਂ ਵਾਲੀ ਘਾਲ ਘਾਲੀ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਦਰ 'ਤੇ ਕਬੂਲ ਹੋਏ। ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਜੀ ਦਾ ਉਹ ਪਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਭਾਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ:

ਜਿਨਿ ਕੀਤੀ ਸੇ ਮੰਨਣਾ ਕੇ ਸਾਲੁ ਜਿਵਾਹੇ ਸਾਲੀ ॥ ਧਰਮਰਾਇ ਹੈ ਦੇਵਤਾ ਲੈ ਗਲਾ ਕਰੇ ਦਲਾਲੀ ॥
—
ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਸਹੁ ਸੋਇ ਜਿਨਿ ਗੋਇ ਉਨਾਲੀ ॥ 3 ॥ "ਬਲਵੰਡ ਖੀਵੀ ਨੇਕ ਜਨ" ਇਥੇ ਬਲਵੰਡ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਿੰਨ ਪਉੜੀਆਂ ਰਾਇ ਬਲਵੰਡ ਨੇ ਆਖੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀਆਂ ਪੰਜ ਪਉੜੀਆਂ

ਸੱਤੇ ਦੀ ਰਚਨਾ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੱਤੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਗੱਦੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਗਤ ਦੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਹੱਦ ਦਾ ਉੱਚਾ ਬੋਲ ਬੋਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਹੀ ਗੰਗਾ ਵਾਹ ਦਿੱਤੀ, ਇਹ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਉਚੀ ਸੁਰਤਿ ਨੂੰ ਮਧਾਣੀ ਬਣਾ ਕੇ, ਮਨ ਰੂਪ ਬਾਸਕ ਨਾਗ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਰਿਤਕਣਾ ਪਾਇਆ ਹੈ ਭਾਵ ਮਨ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ-ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਰਿਤਕ ਕੇ ਰੱਬੀ-ਗੁਣ ਰੂਪ ਚੰਦਾਂ ਰਤਨ ਕੱਢੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਸੁਹਣਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਐਸੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿਖਾਈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦਾ ਮਨ ਜਿੱਤ ਕੇ ਏਨੀ ਉਚੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਪਰਖਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਛਤਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਭਾ ਅਸਮਾਨ ਤੱਕ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਆਤਮਾ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲ ਕੇ ਇੱਕਮਿਕ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸਾਵਾਂ ਕਰ ਲਿਆ। ਸਾਰੀ ਸੰਗਤਿ ਵੇਖੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਜੋ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ-ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪਰਖ-ਪੜਚੋਲ ਕਰ ਕੇ ਜਦੋਂ ਸੁਧਾਈ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਗੁਰਗੱਦੀ ਲਈ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ:

ਹੋਰਿਓਂ ਗੰਗ ਵਾਹੀਐ ਦੁਨਿਆਈ ਆਖੈ ਕਿ ਕਿਉਨੁ ॥ ਨਾਨਕ ਈਸਰਿ ਜਗਨਾਥਿ ਉਚਹਦੀ ਵੈਣੁ ਵਿਰਿਕਿਉਨੁ ॥

—
ਜਾਂ ਸੁਧੋਸੁ ਤਾਂ ਲਹਣਾ ਟਿਕਿਉਨੁ ॥ 4 ॥

ਸੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਫੇਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ (ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ) ਨੇ ਆ ਕੇ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰੋਣਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਅਰਥਾਤ ਉਹ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਛੱਡ ਕੇ ਖਡੂਰ ਆ ਗਏ। ਸੱਤਾ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਸੰਸਾਰ ਬਹੁਤ ਗੁਰੂ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਜਪ, ਤਪ, ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਹਲੀਮੀ ਆਦਿ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣ ਹਨ। ਲਾਲਚ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਬੂਰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਦੀ ਵਰਧਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਉਤੇ ਨੂਰ ਚਮਕਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਉਹ ਸੀਤਲ ਸਮੁੰਦਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਥਾਹ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਨੌਂ ਨਿਧ (ਨੌਂ ਖਜਾਨੇ) ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਨੇੜੇ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਰਥਾਤ ਨੇੜੇ ਦੀ ਹੀ ਸੁਝਦੀ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਦੂਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲਾ ਵੀ ਸਭ ਕੁੱਝ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਫੇਰੂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਆ ਕੇ ਖਡੂਰ ਦੀ ਰੋਣਕ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ:

ਫੇਰਿ ਵਸਾਇਆ ਫੇਰੁਆਇ ਸਤਿਗੁਰਿ ਖਾਡੂਰੁ ॥ ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਨਾਲਿ ਤਪੁ ਹੋਰੁ ਮੁਖ ਗੁਰੂਰੁ ॥

—
ਫੇਰਿ ਵਸਾਇਆ ਫੇਰੁਆਇ ਸਤਿਗੁਰਿ ਖਾਡੂਰੁ ॥ 5 ॥ ਛੇਵੀਂ ਪਉੜੀ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ, ਤੀਸਰੀ ਨਾਨਕ ਜੋਤਿ ਦੇ ਗੁਰਗੱਦੀ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦਾ ਤਿਲਕ ਉਹੀ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਦਾ ਤਖਤ ਵੀ ਉਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਰਬਾਰ ਹੈ। ਪਿਉ (ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ) ਅਤੇ ਦਾਦੇ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ) ਵਾਂਗ ਹੀ ਪੋਤਰਾ ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਭੀ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਆ ਗੁਰੂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉਤੇ ਭੀ ਉਹੀ ਨੂਰ ਚਮਕ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਨੇ ਭੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਰੂਪ ਨਾਗ ਨੂੰ ਨੇੜੀ ਬਣਾ ਕੇ, ਉੱਚੀ ਸੁਰਤਿ-ਰੂਪ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਨੂੰ ਮਧਾਣੀ ਬਣਾ ਕੇ ਗੁਰ-ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਰਿਤਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਰਿਤਕ ਕੇ ਰੱਬੀ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੰਦਾਂ ਰਤਨ ਕੱਢੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਦਾ ਚਾਨਣ ਵੰਡਿਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਨੇ ਸਹਿਜ-ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਘੋੜਾ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਉਤੇ ਜਤ ਦੀ ਕਾਠੀ ਪਾਈ ਹੈ ਜੋ ਵਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਸੁੱਚੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦਾ ਕਮਾਨ ਕਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਦਾ ਤੀਰ ਫੜਿਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਘੁੱਪ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਗੁਸਤ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਰਾਹੀਂ ਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਵਾਲਾ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹ ਪਿਆ; ਜਿਸ ਨੇ ਸੱਤ ਨਾਲ ਹੀ ਖੋਤੀ ਜਮਾਈ ਅਤੇ ਸਤ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਦੇ ਲੰਗਰਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਉ, ਮੈਦਾ ਅਤੇ ਖੰਡ ਵਰਗੇ ਵਧੀਆ ਪਦਾਰਥ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਵਸਾ ਲਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਚਹੁ ਕੁੰਡਾਂ ਦੀ ਸੋਝੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜਿਸ ਉਤੇ ਵੀ ਮਿਹਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਰਾਹਦਾਰੀ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਆਵਾਗਵਣ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦਾ ਚੱਕ੍ਰ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੱਤੇ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਵਕਤ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਮਾਰ ਵਿਚੋਂ ਉਭਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਉਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕਤਾ ਕੋਵਿਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਮੁਕਾਮ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ। ਸਰਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੇ ਉਪਰ ਜਾਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ, ਅਰਥਾਤ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਕਾਰਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੋਮਾਂਤਰੀ ਹਨ। ਕੋਮਾਂਤਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ (2021-22) ਦੌਰਾਨ ਆਰਥਿਕਤਾ 6.2% ਸਾਲਾਨਾ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਣ ਦੀ ਦਰ ਇਸ ਸਮੇਂ 7% ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।



ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁੱਲ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 7% ਤੋਂ ਵੱਧ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 75 ਰੁਪਏ ਦਾ

ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਫੋਨ: +91-98550-82857

ਡਾਲਰ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇੱਕ ਡਾਲਰ 80 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਮ ਖਪਤ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਰਸੋਈ ਗੈਸ, ਡੀਜ਼ਲ, ਪੈਟਰੋਲ, ਦਾਲਾਂ, ਤੇਲ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਜਿਊਟਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤੂਆਂ 'ਤੇ ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ. ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ 45 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤਾਂ 2017-18 ਵਿਚ ਹੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਰ 6.5% ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੋਵਿਡ ਸਮੇਂ 2020-21 ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦਰ 22-23% ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ।

ਸਰਕਾਰੀ ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਫਰਵਰੀ 2022 ਵਿਚ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ 8% ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖਾਲੀ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਦਰ ਦਰ ਨੌਕਰਾਂ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਵਗੇਰਾ ਘੱਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁਲਕ ਦੀ 68.8% ਆਬਾਦੀ ਕੋਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਖਰਚਣ ਲਈ ਵੀ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ

ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਰੋੜਪਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਵੱਧ ਰਹੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਬੇੜੇ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਸਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਆਮਦਨ ਦਾ 73% ਹਿੱਸਾ 10% ਉਚ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਕਤ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦਾ 40% ਹਿੱਸਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਲੇ 20% ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਬੱਸ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਲਾਚਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਅ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਢਾਂਚਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤਾਕਤ ਦਾ ਬੇੜੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ 1990-91 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਅਮੀਰਾਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਵਿਚ ਪਾੜਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵਧਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁਲਕ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਆਣ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਮੁਲਕ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀ, ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਗਣਤੰਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਉਪਰ ਉਸਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਬਣਾਉਣੇ ਹਨ। ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ, ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇਣ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੋਂਬੀ ਮਿਲਖ (ਐਸਟੇਟ) ਦਾ ਦਰਜਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁਲਕ ਦੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਬਹੁ-ਪਾਰਟੀ ਸਿਸਟਮ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ/ਜਮਾਤ ਨਾਲ



ਅਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਖਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਿਸ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਬਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਨਾਲ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹੋਏ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸਿਰਜੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਘੜਨੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਲੰਮੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ 26 ਜਨਵਰੀ 1950 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਐਸੇ ਰੁਝਾਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਾਸਾ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ 1975-77 ਦੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕ ਮਨਸੂਖ ਕਰਕੇ ਇਕ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਇਸ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ 1977 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਰਾਰੀ ਹਾਰ ਦੇ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਉਘਾਤਨ ਵਾਸਤੇ ਨਵੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੇ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਐਸੇ ਰੁਝਾਨ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਖਤਰੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਖਾਸੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂ

ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹਾਕਮ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਰੇਆਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 370 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੋਧ ਐਕਟ ਬਣਾਉਣ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਮਕਸਦ ਕੇਵਲ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨ

ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ 'ਤੇ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਦੀਆਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਦੇ ਨੰਬਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸਾਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਦੂਜੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸਹਿਮ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉਪਰ ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ 2020 ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਕਿਸਾਨ ਔਦੋਲਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਬਿਜਲੀ ਸੋਧ ਬਿਲ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ. ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਨੂੰ ਡੂੰਘੀ ਠੋਸ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਕਾਸੇ ਦੇ ਉਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਿਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਗੋਆ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰਹਿਤ ਸਿਆਸੀ ਸਿਸਟਮ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰਹਿਤ ਜਮਹੂਰੀਅਤ, ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨਹੀਂ ਕਿਆਸੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਰੋਕੂ ਐਕਟ (ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ.) ਦੀਆਂ ਸਖਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਗਾ ਕੇ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ

ਰਹੀਆਂ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸੀ.ਏ.ਏ. ਵਿਰੋਧੀ ਔਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦੇ ਐਨਫੋਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਦਲਬਦਲੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਪੱਖੀ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਡਰਾ ਕੇ ਅਤੇ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੂਜਰਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਧਿਆਨ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਵਲ ਲਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੱਧ ਰਹੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਅਬਾਹ ਵਾਧਾ, ਆਰਥਿਕ-ਸਮਾਜਿਕ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਪਾੜਾ, ਵੱਧ ਰਹੀ ਗਰੀਬੀ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ, ਗਵਾਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵਿਗੜਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਤੇ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਸਮਾਨਤਾ ਵਧਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵਲੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਆਫ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਉਹ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ 75 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸੂਝਵਾਨ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਤਵੱਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਦਬਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਨ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਵਿਰੋਧਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਸਾਂਝੇ ਮੁਹਾਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਮੁੱਚੇ ਮੁਲਕ ਅੰਦਰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਅਤੇ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਦੇਸ਼ ਸਾਹਮਣੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਕੇ ਸਮਝਣ, ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)
ਆਪ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਅਵਤਾਰ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਉਹ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਹੈ ਜੋ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਝੱਖੜ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਡੋਲਦਾ, ਅਡੋਲ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਾਣੀ-ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਪੀੜ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਸੱਤਾ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਤੇਰੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਕਥਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਤੂੰ ਸਮਝ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਆਤਮਕ ਬੁਲੰਦੀਆ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਸੱਤੇ ਨੂੰ ਤੂੰ ਜੋ ਵੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਂ ਉਹੀ ਚੰਗੀ ਹੈ: ਸੇ ਟਿਕਾ ਸੇ ਬੈਹਣਾ ਸੋਈ ਦੀਬਾਣੁ ॥ ਪਿਯੂ ਦਾਦੇ ਜੇਵਿਹਾ ਪੋਤਾ ਪਰਵਾਣੁ ॥ ਜਿਨਿ ਬਾਸਕੁ ਨੇੜੈ ਘਤਿਆ ਕਰਿ ਨੇਹੀ ਤਾਣੁ ॥ ਜਿਨਿ ਸਮੁੰਦੁ ਵਿਰੋਲਿਆ ਕਰਿ ਮੇਰੁ ਮਧਾਣੁ ॥

ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਕਰਮਾਤ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਕਿ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਵਿਚ ਟਿਕਾਇਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਜੋਤਿ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਵਿਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਨੂੰ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਦਾ ਸਰੂਪ ਜਾਣ ਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਰੂਪ ਮੰਨ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਝੁਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੱਤਾ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਤੂੰ ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਤੈਨੂੰ ਤੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤੂੰ ਬੇਅੰਤ ਹੈ, ਅਬਾਹ ਸਮੁੰਦਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਰਪਾਰ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਤੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਸਾਰ-ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੰਘਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਲੋਭ, ਮੋਹ, ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਵਿਕਾਰ ਤੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ ਹਨ; ਭਾਵ ਜਿਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਪਾਸੋਂ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਜੋਤਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸੱਤਾ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਧਾ ਪਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਸਦਕੇ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਤੇ ਤੇਰਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਤੇਰੀ ਸੰਗਤਿ ਸਦੀਵੀ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਹੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵੀ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ, ਲਹਿਣਾ (ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ) ਵੀ ਤੂੰ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਵੀ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਸੱਤੇ ਨੇ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਰੱਬੀ ਜੋਤਿ ਹੋਣ ਦੇ ਤੱਥ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੱਤੇ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ-ਦੀਦਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਸਕੂਨ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਟਿਕ ਗਿਆ ਹੈ। ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰੂ ਜਿਨਿ ਸਿਰਿਆ ਤਿਨੈ ਸਵਾਰਿਆ ॥ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਕਰਮਾਤਿ ਆਪੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰੈ ਧਾਰਿਆ ॥ ਨਾਨਕ ਤੂ ਲਹਣਾ ਤੂਹੈ ਗੁਰੂ ਅਮਰੁ ਤੂ ਵੀਚਾਰਿਆ ॥ ਗੁਰੂ ਡਿਠਾ ਤਾਂ ਮਨੁ ਸਾਧਾਰਿਆ ॥ 7 ॥ ਸੱਤਾ ਆਖਰੀ ਅਤੇ ਅਠਵੀਂ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰੇ ਗੁਰੂ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ) ਆਪਣੇ ਚਹੁਆਂ ਜਾਮਿਆਂ ਵਿਚ, ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਰੋਸ਼ਨ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ (ਪੰਚਾਇਣ) ਆਪ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰੂ ਰੱਬ ਦਾ ਹੀ ਸਰੂਪ ਹਨ। ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਇਸ

ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਜਾਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਸਾਜਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪ ਹੀ ਗੁਰੂ ਆ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਆਸਰਾ ਬਣ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਟਿਕਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਭਾਵ ਇਸ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਦਾ ਹੀ ਪਰਗਟ ਰੂਪ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਆਂ ਵਿਚ ਉਸੇ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਦੀ ਜੋਤਿ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋਤਿ-ਸਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਆਸਰਾ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਆਪ ਹੀ ਪੱਟੀ ਹੈ, ਆਪ ਹੀ ਕਲਮ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪ ਹੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂ -ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਪੱਟੀ 'ਤੇ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਜੀਵ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਜਾ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਆਪਣੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਸਦਾ ਨਵਾਂ-ਨਰੋਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਿਰੰਜਣ ਅਤੇ ਨਿਰਲੇਪ ਹੈ। ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਤਖਤ ਦੇ ਉਤੇ ਹੁਣ ਪੰਜਵੀਂ ਨਾਨਕ ਜੋਤਿ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਚੰਦੇਆ ਚਮਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਹੁਣ ਹਰ ਥਾਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਦਾ ਤੇਜ-ਪ੍ਰਤਾਪ ਪਸਾਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੂਰਜ ਦੇ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੂਰਜ ਦੇ ਛਿਪਣ ਤੱਕ, ਚਾਰੇ ਚੱਕਾਂ ਵਿਚ, ਹਰ ਪਾਸੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਚਾਨਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖ, ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਕੇ ਚੱਲੇ ਹਨ, ਉਹ ਮਰ ਗਏ ਹਨ, ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਵਿਗੁਣੇ ਹੋ ਕੇ ਜਿਉਂ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਦਿਨ ਦੂਣੀ ਅਤੇ ਰਾਤ ਚੌਗੁਣੀ ਹੋ ਕੇ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੱਚੀ ਸੁਗਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਚਾਰੇ ਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਰੱਬੀ ਜੋਤਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰੋਸ਼ਨ ਹੋਏ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਹੋਇਆ: ਚਾਰੇ ਜਾਗੇ ਚਹੁ ਜੁਗੀ ਪੰਚਾਇਣੁ ਆਪੇ ਹੋਆ ॥ ਆਪੀਨੈ ਆਪੁ ਸਾਜਿਓਨੁ ਆਪੇ ਹੀ ਬੰਮਿ ਖਲੋਆ ॥ ਦੂਣੀ ਚਉਣੀ ਕਰਮਾਤਿ ਸਚੇ ਕਾ ਸਚਾ ਢੋਆ ॥ ਚਾਰੇ ਜਾਗੇ ਚਹੁ ਜੁਗੀ ਪੰਚਾਇਣੁ ਆਪੇ ਹੋਆ ॥ 8 ॥ ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਲਵੰਡ ਅਤੇ ਸੱਤੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਾਰ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਗੁਰੂ ਜੁਗਤਿ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਅਤੇ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਯੋਗਤਾ-ਮੂਲਕ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬਾ-ਖੂਬੀ ਬਿਆਨਿਆ ਹੈ।



Sher-E-Punjab

Sports & Cultural Society Cincinnati (OHIO)



**Sher-E-Punjab
Khed Mela XI**
August 27th, 2022

(Saturday, 8am-6pm)
Royal Blue Event Center
6459 Manchester Rd, Middletown, OH 45005

Open Invitation
To All



Kabaddi Match's

In Loving Memory



Sidhu Moose Wala Sandeep Nangal Ambian Deep Sidhu

Royal Blue Event Center
6459 Manchester Rd, Middletown, OH 45005
Royalblueeventcenter.com
Amrik Tiwana 513-410-4101 Gurpreet Gill 513-510-1913
Charanjit Brar 317-903-7400 Surjeet Mavi 513-616-4530

Sports, Entertainment and a lot more
Sports: Athletics Games for Men, Women & Kids
Races, Three Leg Race, Shot Put, Tug of War & Other Activities. **Kids Attraction:** Inflatable Bounce Houses and Board Games and much more.
No alcohol allowed. Drug Free Games.

Women's Kabaddi Show Match
Women's Kabaddi Team Sponsor by Grewal Brothers.

KAL GROUP **KABADDI KABADDI KABADDI**
1st Prize Sponsor
info@kalgroupp.com 800.385.8006
KAL Freight KAL Tires KALWAY KALPartz KVL Tires

Lucky Draw
1st Prize Motorcycle
2nd Prize Laptop
Entry fee \$100

Live Concert
Anchor: Anmol Mavi
KHED MELA XI
Ravi Pal, Kulwinder Billa, Shivjot, Nimma Dallewal

LDI Development Group
Montu Bedi 513-748-5126

Volleyball Show Match (Over 60 Years)
Soccer & Cricket Matches Timing
August 26 and 27, 2022 (8am to 6pm)

Prizes	Volleyball	1st Prize \$5100	2nd Prize \$3100
Kabaddi	1st Prize \$5100	2nd Prize \$4100	Kids Game (Cash Prizes)
1st Prize \$21,000	2nd Prize \$4100	Soccer	1st Prize \$100
2nd Prize \$19,000	Shoot Volleyball	1st Prize \$4100	2nd Prize \$50
3rd Prize \$17,000	1st Prize \$4100	2nd Prize \$3100	Participant \$20
4th Prize \$15,000	2nd Prize \$3100	Shoot Volleyball	1st Prize \$4100
	Cricket		

HACKNEY
Since 1891

Khan SIGNS & AWNINGS

Tibbi

GEMINI JEWELERS
4836 Business Center Way
Cincinnati, OH 45246
Showroom: 513-874-8303 Factory: 513-783-8888
www.geminijewelers.com

SATYA WHOLESALE
CONVENIENCE STORE CASH & CARRY

Volleyball: 1st & 2nd Prize Sponsors
PRESTIGE FREIGHT
NEW DIRECTION IN FREIGHT
NOW HIRING
COMPANY DRIVERS & OWNER OPERATORS
Kuldeep Whiskey MOGA DHALIWAL 937-216-9390

Cricket: 1st & 2nd Prize Sponsors
Ravi Ghotra Iqbal Singh
(Mr. Singh Transport)

Shoot Volleyball 1st Prize Sponsor
Jivan Waraich Sehaj Sidhu

FOR ALL YOUR REAL ESTATE NEEDS
Pooja Mehta 814.460.7036

KK Distributors
4240 E. 86th St
Middletown, OH 45042
(513) 629-5557 (513) 848-6646
www.thekkgrocery.com

Kabaddi Contact:
Surjeet S. Mavi 513-616-4530
Amrik S. Tiwana 513-410-4101
Happy Matot 513-484-7879
Palwinder Dhillon 718-578-5372
Volleyball Contact:
Happy Mundi 513-816-2636
Nirpaul Sandhu 513-550-6140

Event Contacts:
Gurpreet Gill 513-510-1913
Shoot Volleyball Contact:
Hardeep Saran 937-545-1960
Surinder Cheema 513-324-9043
Kuldeep Deol 937-604-7317
Cricket Contact:

Iqbal Sabi 513-516-6527
Simranjit Malhi 513-212-1893
Narinder Tatla 937-581-5005
Ravi Ghotra 917-244-2098
Soccer Contact:
Goldy Mundi 732-208-2216
Parmjit Garcha 228-263-2222
Aman Rawal 513-658-9415

HARJAS
Photography & Cinematography
The Authentic INDIAN grocery store in OH
India Bazar
Open 7 Days
4870 Union center
Pavilion Dr, West Chester, Ohio
513 889 4672

SAGAR THAKKAR
514-815-8711

INDIAN RESTAURANT
ਮਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ
Ph: 317-786-1022 317-702-4547
4605 South Harding St., Indianapolis, IN 46217

Harry Ghoman Ph: 615-416-4714
Amarbir Ghoman Ph: 317-600-9820

INVOICE FACTORING SERVICES
SINGH FINANCING
(832) 604-6905
www.singhfinancing.com

President of Sher-e-Punjab



Charanjit Singh Brar

Chief Guest (Salhan Family)



Jathedar Tara Singh Salhan Baldev Singh Salhan Gurmit Singh Salhan Sarabjit Singh Salhan

Grand Sponsor (Ghoman Brothers)



Harry Ghoman & Amarbir Ghoman Harvinder Walia Founder President

Guest of Honor



Lakhbir Dhindsa Ajit Atwal Cleveland, OH

Platinum Sponsors



Surjeet S. Mavi Amrik Tiwana Harinder Kang Jaswant S Jassi Gurminder Sandhu Palwinder Dhillon Amarjit Aggarwal Gurpreet Gill Pritampaul Singh Jaspreet Singh Attorney At Law



Surmukh Singh Kang Happy Matot Narinder Pal Tatla Happy Mundi Sukhdev Singh Garcha Vineet Gupta Pamma Dhillwan Neetu Garcha Onkar Singh Jalalpur Lakhvir Johal

Diamond Sponsors



Late Bahadur Singh Mundi Balbir Bath Gurmail Singh Fagura Pushpinder Bhatti Sukhminder Pandher Jas (Amber India) Manpreet (Happy Tibbi) Dhaminder Singh Kavita Goyal Devinder Singh Khalon Sonu Sirhand Cleveland, Ohio Inderjit Begowal Surinder Cheema Gurnek Singh Indian Fusion Restaurant Parampal Singh Nangal Hardeep Tiwana Balbir Grewal

Gold Sponsors



Dalbir Gill Agyapal Singh Bath Simranjit Malhi Simranjit Gill Rajinder Multani Dr. Rajesh Kalyan Rawal Singh Jasbir Singh Dipty Jatinder Bhatti Nippy Tawana Makhan Baksha S. Uppal Malkit Ghotra Prithpal Pal Khull Nater Bhangu Kuldeep Deol Sukha Mundi Madan Kalle & Harbhajan Samra Gurjinder Mundi Hardip Nijjar Amandeep Dhesi Cleveland



Rajan Lakhvir Sam Sehdev Singh Moreb (Raj) Subwant Garwinder Deol Jagir Guraya Singh Gill Dharni Kang Raju Gurbir Madhap Singh Sidhu Dhillion Tiwana Cherry Singh Singh SP Singh Benipal Singh Nagra Gijran Tother Tother Parmar Brothers Village Baddon Parminder Sarbjit Singh 5911

Guests



Amarjit Dhindsa Didar Dhanoa Gurwinder Babbu Sarbjit Sidhu Rimpdy Khatra Dharminder Khatra Kuldeep Lang Pyara S. Bhatti Gurmit Bath Mandip Bhura Nidhan Matot Darshan Darar Varinder Sahi Happy Heer Harjinder Khaira Jaskarn Dhallwal



Purvinder Auja Ranjit Kathon Babbi Mianni Rajan Sidhu Vikas Madam Pappi Badasha Jagir Sabji Mandi Amandeep Ubhi Edmonton Channa Shergill Edminton Kuldeep Wraich Happy Raj Bhuinder Sodhi Jass Thandi Deepa Gakha Kamal Gakhal Manveer Gakhal Neetan Malhotra

For More Information, Please contact at: Sherepunjabsociety@gmail.com

Charanjit S. Brar Ph: 317-903-7400 Surjeet S. Mavi Ph: 513-616-4530

Entry, Food & Parking Free

Design by Kuljeet Dyalpuri

ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ‘ਤੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ-5

ਜ਼ਬਾਨਬੰਦੀ ਲਈ ਹਰ ਗੀਲਾ-ਵਸੀਲਾ

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸ਼ਾਹਿਦ ਤਾਂਤਰੇ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਧਮਕਾਉਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ‘ਕਾਰਵਾਂ’ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸਤਾਰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀ ਸਟੇਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜ਼ਬਾਨਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਰੋਂਗਟੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੇਸ਼ ਹੈ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਕਿਸ਼ਤ।

ਛੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲਤਾਈ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ‘ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ’ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਣਾ ਅਕਸਰ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਦੋ ਬੰਦੂਕਾਂ ‘ਚ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਲਾਸ਼ਕਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਾਗ਼ੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ। 1990ਵਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ‘ਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਬਗ਼ਾਵਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ‘ਤੇ ‘ਖਾਤਕੂ’ (ਮਿਲੀਟੈਂਟ) ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਵਕਤ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਦਬਾਓ ਸੀ, ਇਕ ਪਾਸੇ ਉਹ ਮੁਜਾਹਿਦ ਕਹਾਉਣ ਦੀ



ਸ਼ਾਹਿਦ ਤਾਂਤਰੇ

ਅਨੁਵਾਦ: ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ

ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਕਹਿਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਸ਼ਬਦ ‘ਖਾਤਕੂ’ ਚੁਣਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਤੀਹ ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖ ਰਹੇ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਰਾਜ਼ੀ ਸਨ। ਹੁਣ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਾਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।”

‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸੰਪਾਦਕ ਸੁਜਾਤ ਬੁਖਾਰੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ (ਉਸ ਨੂੰ 2018 ‘ਚ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ) ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖਤਰੇ ‘ਚ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ। ਨਵੀਂ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਸਾਨੂੰ ਖਤਰੇ ‘ਚ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਰੀਝਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਕ ਆਦਮੀ ਲਈ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਦੂਜੇ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਪਰਵਾਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।”

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਾਮਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਰੱਦੋਬਦਲ ਨੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ‘ਚੋਂ ਕਢਵਾਉਣ ‘ਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਲੀਹ ‘ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। 15 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੰਨੇ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸੱਜਾਦ ਕੁਲੀਆਰੀ ਨੇ ‘ਆਰ.ਕੇ. ਲੋਆਊਟ ਐਂਡ ਐਡੀਟਰ’ ਨਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਫ਼੍ਰੰਟਸਐਪ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ, “ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਂ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਸਾਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਲਿਖਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ... ਮੈਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਿਤ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੇ ਹੋਏ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ... ਧੰਨਵਾਦ।”

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੰਪਾਦਕ ਹਨ। ਮੇਸੇਜ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਲੀਆਰੀ ਨੇ ਗਰੁੱਪ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਅਤੇ ਕੁਲੀਆਰੀ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਨਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਨਾ ਲਿਆ। ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੁਲੀਆਰੀ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਸਟਾਫ਼ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ‘ਨਵੀਂ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੀਤੀ’

ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਬਾਕੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮਸਲੇ ‘ਤੇ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ

ਮੌਕਿਆਂ ‘ਤੇ ਸਾਡੇ ਨਿਊਜ਼ ਰੂਮ ਵਿਚ ਬਹਿਸ ਭਖ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਲਕ, ਅਯਾਜ਼ ਹਾਫ਼ਿਜ਼ ਗਨੀ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੰਪਾਦਕ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸਿਆਸਤ, ਨੈਸ਼ਨਲ

ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਘਰ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨਹੀਂ।” 4 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਹੁਰੀਅਤ ਨੇਤਾ ਮੀਰਵਾਇਜ਼ ਉਮਰ ਫਾਰੂਕ ਨੇ ਰੈਡੀ ਦੇ ਬਿਆਨ



ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਇਲਾਕੇ ਰੰਗਰੇਟ ਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਵਿਚ ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਛਪਾਈ ਦੀ ਤਸਵੀਰ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਅਖਬਾਰ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ‘ਤੇ ਸਿਰਫ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਮਨੋਜ ਸਿਨਹਾ ਦੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਕਢ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਜਾਂ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ‘ਚ ਹੋਈਆਂ ਹਿੰਸਕ ਝੜਪਾਂ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗਿਆ ਸੀ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਅਖਬਾਰ ਉਦਯੋਗ ਅਸੰਗਠਿਤ ਹੈ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਰਸਮੀ ਜੁਆਇੰਟ ਲੈਟਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਲੀਫਿੰਗ ਲੈਟਰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਘੱਟ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ-ਜ਼ਬਾਨੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੂੰਹ-ਜ਼ਬਾਨੀ ਹੀ ਇਸ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਹ ਮੁਸਤੈਦੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਸੰਪਾਦਕੀ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਹਾਲੀਆ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ‘ਚ ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਹੁਣ ਸਭ ਤੋਂ ਭੈਣੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। 2021 ‘ਚ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਸੱਤ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਅਗਸਤ 2021 ਵਿਚ ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦੇ ਆਨਲਾਈਨ ਸੰਪਾਦਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਰਫਾਨ ਅਮੀਨ ਮਲਿਕ ਨੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਲਈ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ ਨੀਤੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਟਵੀਟ ਲਿਖਿਆ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਟਿੰਗ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਕ੍ਰਿਪਟ ਦਿਖਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਟਵੀਟ ਦੇ ਅੰਜਾਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਹੀ ਟਵੀਟ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਖਣੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਤਰਾਲ ਕਸਬੇ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਥਾਣੇ ‘ਚ ਤਲਬ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੰਜ ਘੰਟੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸੇ ਦਿਨ ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਨੇ ਮਲਿਕ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ।

‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਪੰਨੇ ਦੇ ਕਰਤਾ-ਧਰਤਾ ਉਪ ਸੰਪਾਦਕ ਮੁਹੰਮਦ ਰਫੀ ਨੂੰ 7 ਫਰਵਰੀ 2021 ਦੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਫੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, “ਕਈ

ਕਾਨਫਰੰਸ ਅਤੇ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਨੂੰ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਸਥਾਨਕ ਅਖਬਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਸਿਆਸਤ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਝਲਕਦੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।” ਗਨੀ ਜਨਵਰੀ 2020 ‘ਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਮੀਡੀਆ ਕਰਮੀਆਂ ਦੇ ਵਫਦ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਰਫੀ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਕਿਸ਼ਨ ਰੈਡੀ ਨੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 370 ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ “ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਰਕਰਾਂ, ਪੱਥਰਬਾਜ਼ਾਂ ਆਦਿ ਸਮੇਤ 613 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ ‘ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ।” ਰੈਡੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ‘ਚ ਲਏ ਲੋਕਾਂ ‘ਚੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 430 ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ “ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ



‘ਦਿ ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੰਨਾ।

‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦੇ ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜਿਸ ਨੇ ਛੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਅਖਬਾਰ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ 2018 ਤੋਂ ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ‘ਖਾਤਕੂ’ ਦੀ ਬਜਾਏ ‘ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ’ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਬਦਲਾਓ ਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ – ਜਿਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸ਼ਾਸਿਤ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਹ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸੰਪਾਦਕ ਤੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਤਲਖੀ ਬਣ ਗਈ।

ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹਕੁਨ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੀਰਵਾਇਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਸਤ 2019 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੱਡੀ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਤਾਇਨਾਤ ਹੈ ਅਤੇ “ਮੈਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਦਮ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੀ ਹੈ? ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਘਰ ‘ਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ?” ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦੇ 4 ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਅੰਕ ਨੇ ਰੈਡੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪੰਨੇ ‘ਤੇ ਲੀਡ ਸਟੋਰੀ ਵਜੋਂ ਛਾਪਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੀਰਵਾਇਜ਼ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਫੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੀਰਵਾਇਜ਼ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਪੰਨੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਰਫੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 7 ਫਰਵਰੀ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ “ਮੈਨੂੰ ਮਹਿਬੂਬਾ ਮੁਫਤੀ ਅਤੇ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਮੈਂ ਝੁਕਿਆ ਨਹੀਂ, ਆਖਿਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਨਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਐਮ.ਐਮ.ਐੱਸ. ਆਇਆ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।”

‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦੇ ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜਿਸ ਨੇ ਛੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਅਖਬਾਰ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ, “ਮੈਂ 2018 ਤੋਂ ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਸੀ। ‘ਖਾਤਕੂ’ ਦੀ ਬਜਾਏ ‘ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ’ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਬਦਲਾਓ ਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ; ਜਿਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸ਼ਾਸਿਤ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਹ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸੰਪਾਦਕ ਤੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਟੀਮ ਵਿਚ

ਆਖਰੀ ਕਿਸ਼ਤ

ਤਲਖੀ ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ ਪੰਦਰਾਂ-ਵੀਹ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਚਾਰ ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਵਿਸ ਪੀਰੀਅਡ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਗਾਊਂ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਅਖਬਾਰ ‘ਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ।” ਇਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

ਸਾਬਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਜਾ ਰਹੇ ਸੰਪਾਦਕ ਕਵਰੇਜ ਵਿਚ ਜੋ ਬਦਲਾਓ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ, “ਸਾਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਮੂੰਹ ਜ਼ਬਾਨੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪੋਸਟ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜੋ ਸੰਪਾਦਕੀ ਲਾਈਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਬਦਲਾਓ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ ਮੂੰਹ-ਜ਼ਬਾਨੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਚਿਕਾਰਡ ‘ਤੇ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਉੱਪਰ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਕ ਜਗ੍ਹਾ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੇਰ-ਸਵੇਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਹੀ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਨਾ ਰਹੇ। ਸਾਨੂੰ ਬਸ ਇੰਨਾ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ‘ਹੁਕਮ ਉੱਪਰ ਆਏ ਹਨ’ ਅਤੇ ਸਾਥੋਂ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਕਿੱਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੀਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ... (ਅਸਲ ਵਿਚ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਝੁਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਰੀਗਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੀਗਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਆਪਣੀਆਂ ਕਬਰਾਂ ਖੁਦ ਪੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ।”

ਸੰਪਾਦਕੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਘੁਸਰ-ਮੁਸਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੀਡੀਆ ‘ਤੇ ਕਰਤੋਂ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੈ। 15 ਮਈ 2020 ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਐਂਡ ਕਸ਼ਮੀਰ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪਬਲਿਕ ਰਿਲੇਸ਼ਨ ਨੇ 53 ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਮੀਡੀਆ ਨੀਤੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ‘ਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਤੋਂ ਕੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੀਤੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੰਚਾਂ ਉੱਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ‘ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ’ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਖਾਕਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਚਾਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ‘ਵਿਕਾਸ’ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਫੋਕਸ ਬਣਾਉਣ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਮੀਡੀਆ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਮੀਡੀਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, “ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਭਫਕਾਉਣ ਦਾ ਭਠਕਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਉੱਪਰ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਮਰਿਆਦਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।” ਨੀਤੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਇਸਤਿਹਾਰ ਛਪਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਸੂਚੀ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨੀਤੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮੀਡੀਆ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ ‘ਤੇ)

ਡੀ.ਆਈ.ਪੀ.ਆਰ. ‘ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ’ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੰਤਰ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਹ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪੈਨਲਿੰਗ ਦਾ ਅੰਤਮ ਅਧਿਕਾਰ ਡੀ.ਆਈ.ਪੀ.ਆਰ. ਕੋਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨੀਤੀ ਰਵਾਇਤੀ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਆਨਲਾਈਨ ਮੀਡੀਆ ਆਉਟਲੈਟਸ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਤੇ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਉੱਪਰ ਫੋਕਸ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਮਗਰਲੇ ਲਈ ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਬਜਟ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 40 ਫੀਸਦੀ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਨਲਾਈਨ ਸਮਾਚਾਰ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ‘ਖਾਸ ਪਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ’ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ‘ਮੁੱਖ ਭਾਗਾਂ’ ਵਿਚ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਗਲਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਉੱਪਰ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਡੀ.ਆਈ.ਪੀ.ਆਰ. ਦੁਆਰਾ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਸੈੱਲ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਜਾਂ ਰੇਡੀਓ ਚੈਨਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ - ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਮੁਤਵਜ਼ੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਉੱਪਰ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਮੀਡੀਆ ਨੀਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਪੱਤਰਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡੀ.ਆਈ.ਪੀ.ਆਰ. ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ‘ਚ ‘ਢੁੱਕਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ’ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ। ‘ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੰਦੇ ਵਕਤ, ਸਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕੰਮ ਸਮੇਤ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।’

ਮੈਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਮਲ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਨਾਲ ਡੀ.ਆਈ.ਪੀ.ਆਰ. ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਸਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਖੁੱਸ ਜਾਣਗੇ। ਜਬਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ, ਜਿਵੇਂ ਯੂਸਫ ਵਿਰੁੱਧ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਦਾ ਕੇਸ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜੇ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ, ਉਹ ਸੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੋਣ ਉੱਪਰ ਹੀ ਸਵਾਲ ਉਠਾ ਦੇਣਾ।

ਮੀਡੀਆ ਨੀਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨਬੰਦੀ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਖਾਕਾ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ‘ਜਾਅਲੀ ਖਬਰਾਂ’ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ‘ਜਾਅਲੀ ਖਬਰਾਂ, ਅਨੈਠਿਕ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਜਾਂ ਸਾਹਿਤਕ ਚੋਰੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡ

ਕੇ ਪੈਨਲ ਤੋਂ ਵੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।’ ਐਸੇ ਕੇਸਾਂ ‘ਚ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਅਤੇ ਸਾਈਬਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨੀਤੀ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਮਲ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਜਾਅਲੀ ਖਬਰ ਕੀ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਉਸ ਅਮਲ ‘ਚ ਕਿਸੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਸਮੀ ਤੱਥ-ਜਾਂਚ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ-ਧਮਕਾਉਣ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ‘ਚ ‘ਫਿਰਕੂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਲਈ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ

ਲੈਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜਨਤਾ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।’

ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਦੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਾਂਗ ਬਿਰਤਾਂਤ ਵੀ ਮੇਨਲੈਂਡ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਦਰਮਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਬਣਤਰ ‘ਚ ਰਾਜ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਰਗੇ ਬਿਕ-ਟੈਂਕ ਹਨ।’’ ਇਕ ਸੱਜੇ-ਪੱਖੀ ਦਿੱਲੀ-ਆਧਾਰਿਤ ਸੰਸਥਾ

ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਤੋਂ ਗਾਇਬ ਹਨ। ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਨੇ ਸੈਂਕੜੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਣ ਗਿਆ। ਕਈ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਖਾਰੀ ਨੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਵੱਡੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਸਾਲਿਆਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਊਜ਼ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਲਿਖਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਇਕ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਫਰੋਟਲਾਈਨ’ ਨਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਰੂਪ ‘ਚ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਲੇਖ ਹੁਣ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਕਿਹਾ, ‘‘ਇਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੂੰਹ ਜ਼ਬਾਨੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖੈਰ ਇਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਮਿਟਾਇਆ ਗਿਆ।’’ ਰਿਪੋਰਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਧਾਰਾ 370 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਆਨਲਾਈਨ ਉਪਲਬਧ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਗਾਇਬ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਗੋਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ‘‘ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ, ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਘੜਨ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ‘ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ।’’

ਧਾਰਾ 370 ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਰਿਪੋਰਟਰ ਜੁਨੈਦ ਕਾਟਜੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲੱਭਣੀ ਚਾਹੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਖਬਾਰ ਲਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਉੱਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਅਖਬਾਰ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ।

... ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ’’ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਸੀ। ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਡੀ.ਆਈ.ਪੀ.ਆਰ. ਨੇ ਈਮੇਲ ਕੀਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਗਰਾਨ ਸੰਸਥਾ ‘ਰਿਪੋਰਟਰਜ਼ ਵਿਦਾਊਟ ਬਾਰਡਰਜ਼’ ਨੇ ਨੀਤੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਨੀਤੀ ‘‘ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰਾ’’ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਲਗਾਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਮੀਡੀਆ ਸੈਂਸਰਸ਼ਿਪ ਬਾਰੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੁਤੰਤਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਰਯਾਨ ਨਕਸ਼ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਮੀਡੀਆ ਨੀਤੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੇ ਦਿੱਲੀ-ਸੰਚਾਲਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਟ ਸਪੇਸ ਉੱਪਰ ਹਾਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਖਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਸਮੱਗਰੀ ‘ਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ‘ਨਿਊਜ਼ਲਾਂਡਰੀ’ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ, ‘‘ਇਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੀਤੀ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਸੋਚ ਸਰਕਾਰੀ ਪਹਿਲਕਦਮਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪੰਨੇ ਭਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ‘ਚ ਅਸੰਤੋਖ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਦੂਮਈ ਗੋਲੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬਿਨਾ ਫਰਕ ਦਰਸਾਏ ਜਾਂ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਗੀਆਂ।’’

ਨਕਸ਼ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ‘‘ਨੀਤੀ ਦਾ ਇਹ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਸਮਝਣ ‘ਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਮੰਨ

ਜੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨੇਤੇ ਹੈ ‘‘ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ।’’ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਦੀਆਂ ਸਤਕਾਂ ‘ਤੇ ‘ਨਵਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਆਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 370 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ!

ਧਾਰਾ 370 ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਰਿਪੋਰਟਰ ਜੁਨੈਦ ਕਾਟਜੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲੱਭਣੀ ਚਾਹੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਖਬਾਰ ਲਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਉੱਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਅਖਬਾਰ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਪੁੱਛਣ ‘ਤੇ ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਖਬਾਰ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਅੱਪਗਰੇਡ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਕਾਈਵ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਜੇ ਅੱਪਲੋਡ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ।’’ ਤੇ ਕਾਟਜੂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁੜ ਕਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਈਆਂ।

ਕਾਟਜੂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਸਾਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂ ਐਸੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸੀ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭੈੜੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਕ ਰਿਪੋਰਟਰ ਲਈ ਬਾਈਲਾਈਨ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਂ ਕਿਤੇ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਕੀ ਦਿਖਾਵਾਂਗਾ?’’

ਕਾਟਜੂ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਉਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸੰਪਾਦਕ ਮਰਹੂਮ ਸੁਜਾਤ ਬੁਖਾਰੀ ਦੀਆਂ ਕਈ

ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਰਕਾਈਵ ਮਿਟਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਘਾਟੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਰਕੂਲੇਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਅਖਬਾਰ ‘ਗ੍ਰੇਟਰ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦਾ ਦੱਖਣੀ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਇਰਫਾਨ ਅਮੀਨ ਮਲਿਕ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਆਨਲਾਈਨ ਆਰਕਾਈਵ ਦੇ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਆ ਬੈਠਾ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ‘‘ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ‘ਗ੍ਰੇਟਰ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ‘ਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀਆਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ। ਇਹ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ‘ਗ੍ਰੇਟਰ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦੇ ਕਰਤਿਆਂ-ਧਰਤਿਆਂ ਨੇ ਗੋਡੇ ਟੋਕ ਦਿੱਤੇ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡੇਟਾਬੇਸ ਤੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਮਿਟਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਈ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਟੋਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਤੇ ਉਹ ਮੇਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਮੈਂ ਕੰਮ ਸਟੋਰੇਜ ਡਿਵਾਈਸ ਉੱਪਰ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੋਲ ਨੂੰ ਆਫਲਾਈਨ ਆਰਕਾਈਵ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ।’’ ਮਲਿਕ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਬਕਾ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਆਰਕਾਈਵ ਤੋਂ ਗਾਇਬ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਸ਼ਾਇਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ‘ਗ੍ਰੇਟਰ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਉੱਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਛਪੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਹੋਵੇ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ।’’

‘ਗ੍ਰੇਟਰ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਅਤੇ ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਤਿੰਨਾਂ ਹੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ‘ਤੇ

ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਰਕਾਈਵ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਗਾਇਬ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ‘ਚ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਹਾਫਿਜ਼ ਅਯਾਜ਼ ਗਨੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ- ‘‘ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਿਊਜ਼ ਸਟੋਰੀ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ।’’

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ‘ਚ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਦੀ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮਿਸਾਲ 22 ਅਕਤੂਬਰ 2020 ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਮਨੋਜ ਸਿਨਹਾ ‘22 ਅਕਤੂਬਰ 1947 ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਉੱਪਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ’ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਪਖਤੂਨ ਮਿਲੀਸ਼ੀਆ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਰਲੇਵਾਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬੋਝੂ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਥੇ ਦਾਖਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦਿਨ (22 ਅਕਤੂਬਰ 1947) ਦੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ‘ਚ ਛਪੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਨ ਜੋ ਸਿਨਹਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਟਵਿੱਟਰ ਹੈਂਡਲ ਉੱਪਰ ਪੋਸਟ ਕੀਤੀਆਂ। ‘ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦੀ ਸੂਰਖੀ ਸੀ- ‘ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਰਲੇਵਾਂ’ ਜਿਸ ਦੀ ਸਿਨਹਾ ਤਾਰੀਫ ਕਰ ਰਹੇ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ‘ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ਉਸੇ ਪੰਨੇ ਉੱਪਰ ਇਕ ਹੋਰ ਖਬਰ ਦੀ ਸੂਰਖੀ ਸੀ- ‘ਰਾਜੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਪਰ ਜਨਮਤ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਛੇਤੀ ਹੀ’ ਪਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ‘ਚ ਲਗਾਈ ਗਈ ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਉਦਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। (ਸਮਾਪਤ)

77 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗੈਂਗਸਟਰ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵਿਚ ਹੀ ਲੱਭਦਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਗੈਂਗਸਟਰ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਬੁੱਲਬੁਲੀ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹੈ; ਇਸ ਨੇ ‘ਗੈਂਗਸਟਰ’ ਨੂੰ ਵੀ

ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਮੋਗਾ

ਆਪਣੀ ਬੁੱਲਕ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ, ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਗੈਂਗਸਟਰ ਦੇ ਅਰਥ ਫ਼ਸਾਦੀ ਅਤੇ ਬਦਮਾਸ਼ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ- (ਬਦਮਾਸ਼ ਫ਼ਾਰਸੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਬਦ-ਮੁਆਸ) ਸੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਦਮਾਸ਼ ਕਹਿਣਾ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ, ਗਾਲ੍ਹ ਵਰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਆਪਾਂ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਭੈੜੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਥਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਉਦਾਹਰਨ ਇਕੋ ਹੀ ਬਹੁਤ ਹੈ- ਲੈਟਰੀਨ, ਬਾਥਰੂਮ ਆਦਿ। ਸੋ ਅਖਬਾਰ ਅਤੇ ਆਪਾਂ ਬਦਮਾਸ਼ ਦੀ ਥਾਂ ਗੈਂਗਸਟਰ ਆਖ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਵੈਸੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਕਾਰਨ ਕੁਰਾਹੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਦਮਾਸ਼ ਦੀ ਥਾਂ ਗੈਂਗਸਟਰ ਕਹਾਉਣ ਵਿਚ ਹੀ ਫ਼ਖਰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ‘ਬੀਬੇ’ ਦੇ ਅਰਥ ‘ਭਲਾ’

ਬੀਤੇ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਬਾਤਾਂ

ਅਤੇ ‘ਨੋਕ’ ਲਿਖੇ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂ ‘ਬੀਬੇ’ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੋਵੇ: ਫ਼ਰਮਾਬਰਦਾਰ, ਆਦਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਭਲਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਾ, ਹਮਦਰਦ ਅਤੇ ਸਿਆਣਾ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਚਲੋ ਅਸਲੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ; ਮੋਗੇ ਦੇ ਬੀਬੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੀ... 77 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 1945 ਵਿਚ ਮੈਂ ਦਸਵੀਂ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੋਗੇ ਵਿਚ ਜਿਸ ਥਾਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕੈਂਪ ਕੱਪੜਾ ਮਾਰਕੀਟ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਰੇਲ ਪਟੜੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਮੋਟੀ ਰਾਮ ਦਾ ਬਾਗ ਸੀ ਅਤੇ ਹਲਟੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਅਖਾੜਾ ਵੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮੋਗੇ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੂੰਡੇ ਡੰਡ ਬੈਠਕਾਂ ਮਾਰਦੇ, ਮਾਲਸ਼ਾਂ ਕਰਦੇ, ਘੁਲਦੇ, ਹਲਟੀ ਗੋੜ ਕੇ ਨਹਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੋਗਾ ਛੋਟਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ‘ਮੋਗਾ ਚਾਹ ਜੋਗਾ’ ਹੀ ਕਹਾਉਂਦਾ ਸੀ।

ਪੁਰਾਣੇ ਮੋਗੇ ਸਾਡੇ ਦੁੱਨੇ ਕੇ ਅਗਵਾਰ ਵਿਧਵਾ ਬੇਬੇ ਭੋਲੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਇਕੋ- ਇਕ ਮੁੰਡਾ ਸ਼ੇਰਾ ਚੰਗਾ ਜਵਾਨ ਸੀ। ਪੂਰੀ ਲਿਸ਼ਕਦੀ ਟਿੱਡ ਅਤੇ ਤਕੜਾ ਪਹਿਲਵਾਨ। ਉਹ ਵੀ ਰੋਜ਼ ਮੋਟੀ ਰਾਮ ਦੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਘੁਲਦਾ ਅਤੇ ਪੱਠਿਆਂ ਨੂੰ ਦਾਅ ਸਿਖਾਉਂਦਾ। ਹੁਣ ਦੂਜਿਆਂ ‘ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਮੂੰਡੇ ਉਸ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਅਤੇ

ਝੋਪ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਬਦਮਾਸ਼ ਅਖਵਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਅੱਜ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗੈਂਗਸਟਰ ਆਖਦੇ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਮੂੰਡਿਆਂ ਦੀ ਜੁੰਡਲੀ ਬਣਾ ਲਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਰਜ਼ੀ ਫੜ ਕੇ ਕੁੱਟ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਦਬਦਬਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੋਗੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਹੀ ਸਕੂਲ ਸਨ: ਆਰੀਆ, ਦੇਵ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰਾ ਖਾਲਸਾ। ਪਿੰਡ ਚੜ੍ਹਕੇ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮੂੰਡੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਦੋ ਭਰਾ ਤਕੜੇ ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਘਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਬੜੇ ਖਰਾਂਟ। ਕੋਠੀ ਦੇ ਵਧੀਆ ਖਿਡਾਰੀ ਅਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਾਫੀ। ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਰੱਸੇ ਦੀ ਟੀਮ ਦਾ ਕਪਤਾਨ ਅਤੇ ਸਦਾ ਬੀਡੀ ਲਗਦਾ ਸੀ। ਹਰ ਮੈਚ ਵਿਚ ਝੰਡੀ। ਉਸ ਦਾ ਚੰਗਾ ਤਕੜਾ ਗਰੁੱਪ ਸੀ ਅਤੇ ਦਬਦਬਾ ਵੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਸ਼ੇਰੇ ਨੂੰ ਰੜਕਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰਾ ਪੂਰੀ ਖਾਰ ਖਾਂਦਾ ਸੀ।

ਮਾਰਚ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦਸਵੀਂ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਾਹੌਰ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਇਕੋ ਹੀ ਸੈਂਟਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਡੀ.ਐੱਮ. ਕਾਲਜ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹਾਲ। ਪੁਲਿਸ ਨਕਲ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਅੱਜ ਵਾਂਗ

ਕਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਨਕਲ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਕਲ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਚੜ੍ਹਕੇ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਦਾ ਵੀ ਦਸਵੀਂ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਪਰਚੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਦੋ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਸਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਸ਼ੇਰੇ ਨੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਨੇੜੇ ਬਰਫ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਅੱਗੇ ਜਿੱਥੇ ਅੱਜ ਈਜ਼ੀ ਡੇ ਹੈ, ਘੇਰ ਲਿਆ। ਦੋ ਚਾਰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹੱਥੋ-ਪਾਈ। ਮੂੰਡੇ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜੇ ਅਤੇ ਮਿੰਨਤ ਕੀਤੀ, ‘‘ਬਾਈ, ਮੇਰਾ ਪਰਚਾ ਹੈ ਜਾਣ ਦੇ।’’ ਸ਼ੇਰਾ ਬਦਮਾਸ਼ ਸੀ ਪਰ ਬੀਬਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ੇਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਪੁੱਤ ਤੈਨੂੰ ਲੱਤ ਹੇਠੋਂ ਦੀ ਲੰਘਾਉਣਾ, ਵੱਡਾ ਬਦਮਾਸ਼ ਬਣਿਆ ਫਿਰਦਾ ਏ।’’ ਸ਼ੇਰੇ ਨੇ ਲੱਤ ਉੱਚੀ ਕੀਤੀ, ਉਹ ਵਿਚਾਰਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ੇਰੇ ਦੀ ਲੱਤ ਹੇਠੋਂ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਸ਼ੇਰੇ ਨੇ ਬੜਕ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਅੱਗੇ ਘੁੰਮ ਰੱਖ ਕੇ ਬੱਕਰਾ ਬੁਲਾਇਆ। ਗੱਲ ਮੁੱਕੀ। ਮੂੰਡੇ ਨੇ ਪਰਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਜਾ, ਆਖਰੀ ਪਰਚਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਮੁੱਕਿਆ ਇਮਤਿਹਾਨ, ਸ਼ੁਕਰ ਹੋਇਆ।

ਹਫਤੇ ਕੁ ਮਗਰੋਂ ਚੜ੍ਹਕੇ ਵਾਲਾ ਮੂੰਡਾ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਥੀ ਲੈ ਕੇ ਮੋਗੇ ਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹਾਕੀਆਂ ਹੀ ਸਨ। ਉਹ ਬਲਬੀਰ ਉਲੱਪੀਅਨ

ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਹਾਕੀ ਹੀ ਮੁੱਖ ਖੇਡ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਵਾਂਗ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਕੋਲ ਬੇਸਬਾਲ, ਬੈਟ, ਪਿਸਤੌਲ, ਚਾਕੂ, ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਅਤੇ ਜੀਪਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਮੂੰਡਿਆਂ ਨੇ ਫਿਰ ਤੁਰ ਕੇ ਸ਼ੇਰੇ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਫੜ ਲਿਆ ਤੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਿਆ। ਚੰਗੀ ਖੜਕਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਪੁੱਤ ਨਹੀਂ, ਤੂੰ ਵੱਡਾ ਏ; ਬਾਈ, ਅੱਜ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਮੇਰੀ ਲੱਤ ਹੇਠੋਂ ਦੀ ਲੰਘਣਾ ਪੈਣਾ।’’ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਸ਼ੇਰੇ ਨੂੰ ਲੱਤ ਹੇਠੋਂ ਦੀ ਲੰਘਾਇਆ। ਉਸ ਦੀ ਕਮੀਜ਼ ਅਤੇ ਕੱਛਾ ਲਗਾ ਲਿਆ। ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਲੰਗੇਟ ਨਾਲ ਭੱਜਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਮੂੰਡੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਬਾਈ, ‘ਕੱਲਾ ਜਾਂਗੀਆ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ।’’ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਕੱਛਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੂੰਡਿਆਂ ਨੇ ਹਾਕੀ ‘ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਮੀਜ਼ ਟੰਗ ਕੇ ਫਾਟਕਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਦੇ ਦੇਵ ਹੋਟਲ ਤੱਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਜਲੂਸ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ: ‘‘ਇਹ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਮੋਗੇ ਦੇ ਬਦਮਾਸ਼ ਦਾ ਝੰਗਾ।’’

ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੁਝ ਦਿਨ ਮਗਰੋਂ ਮੋਗੇ ਦੇ ਕੁਝ ਸਿਆਣੇ ਬੰਦੇ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ੇਰਾ ਚੜ੍ਹਕੇ ਗਿਆ। ਸੁਲਾਹ ਕਰਵਾਈ, ਹੱਥ ਮਿਲਾਏ ਅਤੇ ਜੱਫੀ ਵੀ ਪਾਈ ਪਰ ਮੁੜ ਕੇ ਸ਼ੇਰਾ ਮੋਗੇ ਨਹੀਂ ਦਿਸਿਆ, ਆਪਣੇ ਨਾਨਕੀ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਗਾਇਕਾ ਨੱਯਾਰਾ ਨੂਰ ਦਾ ਨਿਆਰਾ ਨੂਰ



ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਗਾਇਕਾ ਨੱਯਾਰਾ ਨੂਰ 20 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਇਸ ਫਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਰੁਖਸਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ 71 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਸਨ।

ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ

ਗੁਰਾਣੀ ਵਿਚ 3 ਨਵੰਬਰ 1950 'ਚ ਜਨਮੀ ਨੱਯਾਰਾ ਨੂਰ ਕਾਨਨ ਬਾਲਾ, ਬੇਗਮ ਅਖਤਰ ਅਤੇ ਲਤਾ ਮੰਗੇਸ਼ਕਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ ਦੀ ਮੋਜ਼ਬਾਨੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ (ਜਿਨਾਹ) ਅਸਾਮ ਪੁੱਜੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ 1958 'ਚ ਲਾਹੌਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਰਾਚੀ ਜਾ ਵਸਿਆ ਸੀ। ਉਥੇ ਨੱਯਾਰਾ ਦੇ ਔਬਾ 1993 ਤੱਕ ਅਸਾਮ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹੇ ਜਿਥੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਨੱਯਾਰਾ ਨੂਰ ਜਦੋਂ 1968 ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ ਆਫ ਆਰਟਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਕ ਸਾਲਾਨਾ ਰਾਤਰੀ ਭੋਜ ਵੇਲੇ ਨੱਯਾਰਾ ਨੇ ਇਸਲਾਮੀਆ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਗੀਤ ਗਾਇਆ। ਇਸ ਮਹਿਫਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਸਰਾਰ ਅਹਿਮਦ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੱਯਾਰਾ ਨੂਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅੰਦਰਲੀ ਕਸਿਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਸਰਾਰ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਨੱਯਾਰਾ ਨੂਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਕ ਦਿਨ ਅਜਿਹਾ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਨੱਯਾਰਾ ਨੂਰ ਨੂੰ ਰੇਡੀਓ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਗਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 1971 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਟੀ.ਵੀ. ਲੜੀਵਾਰ ਤੋਂ ਪਿਠਵਰਤੀ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਘਰਾਣਾ' ਅਤੇ 'ਤਾਨਸੇਨ' ਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਆਪਣੀ

ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਗੀਤ ਗਜ਼ਲਾਂ ਗਾਏ।



ਨੱਯਾਰਾ ਨੂਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਗਜ਼ਲ ਗਾਇਕੀ ਲਈ ਸਦਾ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਜ਼ਲ 'ਐ ਜਜ਼ਬਾ-ਏ-ਦਿਲ ਗਰ ਮੈਂ ਚਾਹੂੰ' ਸੀ ਜੋ ਸਾਇਰ ਬਹਿਜ਼ਾਦ ਲਖਨਵੀ ਨੇ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਨੂਰ

ਨੱਯਾਰਾ ਨੂਰ ਜਦੋਂ 1968 ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ ਆਫ ਆਰਟਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਕ ਸਾਲਾਨਾ ਰਾਤਰੀ ਭੋਜ ਵੇਲੇ ਗੀਤ ਗਾਇਆ। ਇਸ ਮਹਿਫਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਸਰਾਰ ਅਹਿਮਦ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੱਯਾਰਾ ਨੂਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅੰਦਰਲੀ ਕਸਿਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ।

ਨੇ ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼ ਦੀ ਹਿੰਦੀ ਕਵਿਤਾ 'ਬਰਖਾ ਬਰਸੇ ਛੱਤ ਪਰ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ 1976 'ਚ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਸ਼ਹਰਯਾਰ ਜ਼ੈਦੀ ਨਾਲ ਗਾਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ 2006 ਵਿਚ 'ਬੁਲਬੁਲ-ਏ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ' ਦੇ ਖਿਤਾਬ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਨਾਮਣਾ ਖੱਟਣ ਵਾਲੀ 'ਬੁਲਬੁਲ-ਏ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ' ਨੱਯਾਰਾ ਨੂਰ ਨੂੰ ਕਰਾਚੀ ਵਿਚ ਅੰਤਿਮ ਵਿਦਾਇਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ, ਫਿਲਮੀ ਹਸਤੀਆਂ, ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਨੱਯਾਰਾ ਨੂਰ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੋਸ਼ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਰੋਗ ਆਪਣੀ ਅੰਤਿਮ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਯਾਦਗਾਰੀ ਗੀਤ ਗਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 'ਵੋਹ ਜੋ ਹਮ ਤੁਮ ਮੇਂ ਕਰਾਰ ਥਾ', 'ਕਥੀ ਹਮ ਭੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਥੇ', 'ਮੇਰੇ ਕਾਤਲ ਮੇਰੇ ਦਿਲਦਾਰ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਰਹੋ', 'ਵਤਨ ਕੀ ਮਿੱਟੀ ਗਵਾਹ ਰਹਿਨਾ' ਆਦਿ ਗਜ਼ਲਾਂ ਤੇ ਗੀਤ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਾਇਰ ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼ ਦੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਅਤੇ ਨਜ਼ਮਾਂ ਗਾਉਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਉਰਦੂ ਸਾਇਰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗਾਲਿਬ ਦੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਵੀ ਗਾਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ-ਏ-ਗਜ਼ਲ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਮਹਿੰਦੀ ਹਸਨ ਅਤੇ ਅਹਿਮਦ ਰਸ਼ੀਦੀ ਨਾਲ ਵੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਫਨ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ। ਨੱਯਾਰਾ ਨੂਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਗਾਇਆ ਕੌਮੀ ਗੀਤ 'ਵਤਨ ਕੀ ਮਿੱਟੀ ਗਵਾਹ ਰਹਿਨਾ' ਅੱਜ ਵੀ ਕਰਾਚੀ ਤੋਂ ਬੇਬਰ ਤੱਕ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨੱਯਾਰਾ ਨੂਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸ਼ਹਰਯਾਰ ਜ਼ੈਦੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰ-ਨਾਦ-ਏ-ਅਲੀ ਅਤੇ ਜਾਫਰ ਜ਼ੈਦੀ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਨਾਦ ਅਲੀ ਸੋਲੋ ਗਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤਰ ਜਾਫਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੰਗੀਤ ਗਰੁੱਪ 'ਕਾਵਿਸ਼' ਦਾ ਮੁੱਖ ਗਾਇਕ ਹੈ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੋ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 3 ਸਤੰਬਰ 2022 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-549



ਮਾਂ ਬਾਪੂ ਬਿਮਾਰ ਪਏ ਘਰ, ਪਿਆ ਮਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣਾ, ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਮੁਕਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਕੁੱਛੜ ਲੈ ਸਕੂਲੇ ਜਾਣਾ ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਕੇ, ਹੋਮ-ਵਰਕ ਵਾਲਾ ਫਾਹਾ ਵੱਢਣਾ, ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਹੋਵੇ ਮਾਵਾਂ ਜੇਹੀ, ਪਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਗੰਢਣਾ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-547



ਲੱਖ ਉਪਰੋਂ ਕੋਈ ਸੁਹਣਾ ਲੱਗੇ ਪਰ ਬੋਝੇ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਾ ਪਾਵੇ। ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਸੱਟ ਨੀ ਸਹਿੰਦਾ ਵਾਂਗ ਠੀਕਰੀਆਂ ਖਿੰਡ-ਪੁੰਡ ਜਾਵੇ। -ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ ਫੋਨ: 204 296 3177

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਬੋਲੇ ਦੱਬਿਆ ਇਨਸਾਨ ਹੈ, ਤਿਤਕ ਗਿਆ ਵਜੂਦ ਅੱਜ ਵਿਕਿਆ ਈਮਾਨ ਹੈ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੁੰਨਾ-ਸੁੰਨਾ ਸੰਸਾਰ ਜਾਪਦੈ, ਕਦੋਂ ਮੋਝੇਗਾ ਮੁਹਾਰ ਵਕਤ ਜਾਵੇ ਰਾਸਤਾ ਨਾਪਦੈ। -ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਅੰਦਰੋਂ ਖਾਲੀ, ਉੱਪਰੋਂ ਸੋਹਣੇ, ਬਣਦੇ ਨੂੰ ਇਤਬਾਰ ਦੇ ਪਾਤਰ। ਮੁਸਕਲਾਂ ਵਿਚ ਬਿਖਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,

ਲਿਪਾ-ਪੋਚੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਖਾਤਰ। ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਖਾਤਰ। -ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਪਾਲੀ ਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨਗਰ ਬਠਿੰਡਾ। ਫੋਨ: 94176-49275

ਰੱਬ ਨਾਲ ਬੁੱਤ ਘਾੜੇ ਨੇ ਗਿਲਾ ਕੀਤਾ ਤੇਰੇ ਬਣਾਏ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਕਰਨ ਬੇਅਦਬੀ ਮੇਰੇ ਬਣਾਏ ਬੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਜਦੇ ਨੇ ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਤਾਂ ਪਾਸਾ ਪਲਟਿਆ ਪਿਆ ਤੇਰੇ ਬਣਾਏ ਬੰਦੇ ਤੇ ਮੇਰਾ ਬਣਾਇਆ ਬੁੱਤ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜੂਝਦੇ ਨੇ। ਫੋਕ ਦੋਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇਤਨਾ ਤੇਰੀ ਬਣਾਈ ਕਾਇਨਾਤ ਸੱਚ ਬਾਕੀ ਤਾਂ ਪਸਾਰੇ ਸਭ ਝੂਠ ਦੇ ਨੇ। -ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ ਕੁਲਬੁਰਫਾਂ, ਪਟਿਆਲਾ ਫੋਨ: 98784-69639

ਕਲਪਿਤ ਅਖੌਤੀ ਜਾਲ ਭਰਮ ਹੈ ਭਾਰੂ ਸੋਚ ਸੋਚ ਨਿੱਕੀ ਨਿੱਕੀ ਗੱਲ ਧਰਮ ਵਸ ਹੈ ਮੈਂ ਕੀ ਗੁਨਾਹ ਕਰ ਲਿਆ ਝੁਰ ਝੁਰ ਮਾਨਸਿਕ ਅੰਧੀ ਮੋਝੇ ਮਰ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਮੈਂ ਹੀ ਮੈਂ ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸੀ ਭਰਮ ਟੁੱਟਿਆ ਜਦੋਂ ਸੋਚ ਸ਼ਕਤੀ ਪੁੱਜੀ ਇੱਥੇ ਕੀ, ਕਿਉਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਦਾ ਮਾਜਰਾ। -ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ ਦੋਸਾਂਝ



ਨੱਯਾਰਾ ਨੂਰ ਅਤੇ (ਸੱਜੇ) ਨੱਯਾਰਾ ਨੂਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਾਇਰ ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਸੁਰਖਰੂ ਆਂ



ਮੈਂ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠੀ ਚੁੱਪ ਸ਼ੇਰ ਰਹੀ ਹਾਂ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਮੈਸੇਜ਼ ਰਿੰਗ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਮੋਬਾਈਲ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਮੋਬਾਈਲ ਦੀ ਸਕਰੀਨ 'ਤੇ ਉੱਗਲਾਂ ਵੱਜਣ ਲੱਗੀਆਂ, ਵੂਟਸਐਪ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੇਖਦੀ ਹਾਂ ਵੀਰ ਗੈਰੀ ਦਾ ਮੈਸੇਜ਼ ਹੈ।

‘ਸਿਮੀ ਤੇਰੀ ਭਾਬੀ ਦਾ ਬਰਥ ਡੇਅ ਆ ਅੱਜ, ਤੂੰ ਵਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਪਾਪਾ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਆਖ, ਕਾਲ ਕਰ ਲੈਣਾ। ਕਿਹੜਾ ਟੁੱਟਿਆ ਜਾਣਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਈ ਆ ਗੁੱਸੇ ‘ਚ ਕਮਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਆ। ਉੱਝ ਉਹਦੇ ਮਨ ‘ਚ ਕੁਛ ਨੀ ਨਾਲੇ ਨੇਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਮਾਸ ਵੀ ਕਦੇ ਟੁੱਟਿਆ ਆਪਾਂ ਜੁੜਦੇ ਜੁੜ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਸਮਝਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਗੁੱਸਾ ਚੁੱਕ ਦੇਣਾ। ਉਹਦੇ ਕਰਕੇ ਈ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਬੈਠੇ ਆਂ। ਦੋ ਹੀ ਤਾਂ ਭੈਣ ਭਰਾ ਹਾਂ ਆਪਾਂ। ਇੱਝ ਕਿਨਾ ਚਿਰ ਸਰਦਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਤੇਰੀ ਭਾਬੀ ਫਿਰ ਬੀਬੀ

ਪਵਿੱਤਰ ਕੌਰ ਮਾਟੀ

ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਘਰ ਬੁਲਾ ਲਵੇ। ਵੀਕ ਐਂਡ ‘ਤੇ ਕੇਕ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੱਖਿਆ।’

ਮੈਂ ਪਾਪਾ ਤੇ ਬੀਬੀ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ।

‘ਚੁਗ ਲੋ, ਚੁਗ ਲੋ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲਿਓ ਜਿਹੜਾ ਦਾਣਾ ਪਾਣੀ ਕਰਮਾਂ ‘ਚ ਲਿਖਿਆ। ਬੋਰੇ ਕਿੱਥੇ-ਕਿੱਥੇ ਭਟਕਣਾ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵਾਂਗ। ਬੀਬੀ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਬਚੀ ਅੱਧੀ ਕੁ ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਬਰੀਕ-ਬਰੀਕ ਚੁਰ ਕੇ ਪਲੇਟ ‘ਚ ਪਾ ਕੇ ਫਰਸ਼ ‘ਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਚਿੱਤੀਆਂ ਵੱਲ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਚਿੱਤੀਆਂ ਬੁਟਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਝ ਕੇ ਪਲੇਟ ਦੁਆਲੇ ਆ ਕੇ ਬੈਠਣ ਲੱਗੀਆਂ।

ਬੀਬੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ‘ਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਰੌਅ ਚਿੱਤੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਸਮਝ ਲਈ ਸੀ।

ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਨਿਕਲੀ ਕੋਸੀ ਜਿਹੀ ਧੁੱਪ ਨੇ ਗਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਫੁੱਲ-ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਟਹਿਕਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

‘ਬਲਿਹਾਰੀ ਕੁਦਰਤ ਵਸਿਆ, ਤੇਰਾ ਅੰਤ ਨਾ ਜਾਣੀ ਲਿਖਿਆ।’

ਪਾਪਾ ਗੁਣਗੁਣਾ ਰਹੇ ਸੀ। ਆਪਣੀਆਂ ਬੀਜੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਨੇ।

ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮੈਸੇਜ਼ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ। ਨਾ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੈਰੀ ਵੀਰ ‘ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਐਡੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਉਹ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਵਿਸਾਰ ਗਿਆ। ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ ਹੋਈ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦਾ ਦਰਦ ਕਿਉਂ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ? ਇਹ ਉਹੀ ਗੈਰੀ ਆ ਜਿਹਨੂੰ ਪਾਪਾ ਦੇ ਵਿੱਛ ‘ਤੇ ਪਏ ਨੂੰ ਹੀ ਨੀਂਦ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਬੀਬੀ ਸਿਰਫ਼ ਮੇਰੀ ਆ। ਮੈਂ ਗੈਰੀ ਤੋਂ ਸਾਲ ਕੁ ਛੋਟੀ ਆਂ ਮੈਨੂੰ ਬੀਬੀ ਨੇ ਬੋਲਦੇ ਵੇਲੇ ‘ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਾਰਾ ਦੁੱਧ ਗੈਰੀ ਚੁੰਘਦਾ ਰਿਹਾ। ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਵੀ। ਦਿਲ ਤਾਂ ਕਰਦਾ ਇਹਨੂੰ ਪੁੱਛ ਕਿ ਇਹ ਉਹੀ ਬੀਬੀ-ਪਾਪਾ ਨੇ ਕਿ ਹੁਣ ਸੰਦੀਪ ਭਾਬੀ ਹੀ ਤੇਰਾ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋ ਗਈ ਏ? ਚੁੱਪ ਹੀ ਚੰਗੀ ਬਸ, ਪਾਪਾ ਦੇ ਕਹਿਣ ਵਾਂਗ, ‘ਇੱਕ ਚੁੱਪ ਸੌ ਸੁੱਖ ਭਾਈ ਇਹ ਤਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਆ, ਵੱਡੀ ਮੰਛੀ ਛੋਟੀ ਨੂੰ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਐ। ਇੱਥੇ ਰਿਵਾਜ ਆ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਂਦਾ, ਦੂਜੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਉਹ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਈਨ ਮੰਨਣ ਜੁੱਤੀ ਖੋਲੇ ਰਹਿਣ।’

ਸੰਦੀਪ ਗੱਲ-ਗੱਲ ‘ਤੇ ਆਪਣੀ ਧਾਕ ਜਮਾਉਂਦੀ ਆਈ ਆ ਸੁਰ ਤੋਂ। ਉਹ ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਉਹੀ ਦੇਖਦਾ, ਜੋ ਸੁਣਾਉਂਦੀ ਉਹੀ ਸੁਣਦਾ, ਪਰ ਖੁਸ਼ ਫਿਰ ਵੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ। ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਨੌਕਰਾਂ ਵਾਂਗ ਉਹਦੇ ਅੱਗੇ-ਪਿੱਛੇ ਫਿਰਦੇ। ਬੀਬੀ-ਪਾਪਾ ਅਵੀ ਤੇ ਸਵੀ ਦੀ ਸਾਂਝ-ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਨੌਕਰਾਂ ਵਾਂਗ ਕਰਦੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹਦੀ ਅੱਖ ਤਿਣ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਦੀ ਮੈਂ ਅਮਰੀਕਾ ਆਈ ਆਂ, ਉਹ ਬਹਾਨਾ ਲੱਭਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਕੋਲ ਚਲੇ ਜਾਣ।

ਸੰਦੀਪ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੰਮੀ ਦੇ ਘਰ ਸੀ। ਅਵੀ-ਸਵੀ ਵੀ ਨਾਨਕੇ ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਆ ਜਾਂਦੇ। ਗੈਰੀ ਨੇ ਟਰੱਕ ‘ਤੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਆਉਂਦਾ। ਉਨੇ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਰੋਟੀ-ਟੁੱਕ ਘਰੋਂ ਬਣਵਾ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ। ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬੁਖਾਰ ਸੀ। ਚੱਕਰ ਆਈ ਜਾਂਦੇ। ਉਹਨੇ ਸੰਦੀਪ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕੀਤੀ। ਉਹਨੇ ਨਾ ਚੁੱਕੀ। ਮੰਮੀ ਨੇ ਸੰਦੀਪ ਦੀ ਮੰਮੀ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਕੇ ਕਿਹਾ, ‘ਭੈਣ ਜੀ, ਸੰਦੀਪ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿਓ, ਗੈਰੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕਾਮ ਹੈ ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ, ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਇੱਕਲਾ ਨਹੀਂ ਵਿਚਰਦਾ। ਉਸ ਦਾ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੁਰਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੁਆਲੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਆਂ ਦਾ ਝੁਰਮਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ/ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਪਵਿੱਤਰ ਕੌਰ ਮਾਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਹੁਣ ਮੈਂ ਸੁਰਖਰੂ ਆਂ’ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਝੁਰਮਟ ‘ਤੇ ਝਾਤੀ ਪਾਈ ਹੈ।

ਨੇ ਟਰੱਕ ‘ਤੇ ਜਾਣਾ ਮੇਰੀ ਤਬੀਅਤ ਖਰਾਬ ਹੈ।’ ਸੰਦੀਪ ਆ ਗਈ ਭਖਦੀ-ਭਖਾਉਂਦੀ। ‘ਨਾ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ‘ਤੇ ਕਾਹਦਾ ਰੋਹ ਬ ਮਾਰਦੀ ਸੀ ਹੁਣ ਤੇਰੀ ਲੋਲੇ ਗਿੱਠ ਦੀ ਹੋਗੀ। ਤੇਰੇ ਪੁੱਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮਾਉਣੀ ਆਂ। ਮੇਰੇ ਘਰੋਂ ਬੈਠੇ ਮੈਨੂੰ ਈ ਅੱਖਾਂ ਦਿਖਾਉਂਦੇ।’ ਸੰਦੀਪ ਬਾਰੂਦ ਬਣ ਫੁੱਟ ਗਈ। ਸਾਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਬੋਲ-ਬੁਲਾਰਾ ਗੂੰਜਣ ਲੱਗਾ। ਗੈਰੀ ਵੀਰ ਅਜੇ ਟਰੱਕ ‘ਤੇ ਲੋਭ ਚੁੱਕਣ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਚਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰੇ ਮੁੜਨਾ, ਫਿਰ



ਰੋਟੀ-ਟੁੱਕ ਚੁੱਕ ਕੇ ਗੱਡੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਕੰਨਾਂ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਸੁਣਦਾ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਗਈਆਂ। ਉਹ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ, ‘ਸੰਦੀਪ ਪੁੱਤ ਕਾਹਨੂੰ ਐਵੇਂ ਬੋਲੀ ਜਾਨੀ ਐਂ, ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲ ਜੇ ਕਦੇ ਮੁੜ ਕੇ ਮੂੰਹ ‘ਚ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।’ ‘ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਗਿਆਨ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ। ਜਿਹੜੀ ਤੈਨੂੰ ਉਂਗਲਾਂ ਲਾਉਂਦੀ ਆ, ਮੈਂ ਜਾਣਦੀ ਆਂ।’

ਬੀਬੀ ਵੀ ਰਸੋਈ ‘ਚੋਂ ਆ ਕੇ ਬੋਲਣ ਲੱਗੀ, ‘ਹੱਦ ਹੋ ਗਈ, ਆਵਦੀ ਸ਼ਬਾਨ ਸਾਂਭ’ ‘ਮੈਂ ਕੀ ਕਿਹਾ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਚੁਆਤੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਤੋਰਤਾ।’ ‘ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਆਤੀਆਂ ਲਾਉਣੀ ਕਹਿਨੀ ਆਂ। ਹੁਣੇ ਹੋ ਜੋ ਮੇਰੇ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਮੈਂ ਡਾਇਵੋਰਸ ਲੈ ਲੈਣਾ। ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਘਰ ‘ਚ ਰਹੋਗੇ ਜਾਂ ਮੈਂ।’

ਬੀਬੀ ਨੇ ਟੋਬਲ ‘ਤੇ ਪਿਆ ਫੋਨ ਲਾ ਲਿਆ। ਰੋਣ ਲੱਗੀ ਭੁੱਬਾਂ ਮਾਰ-ਮਾਰ। ਸੰਦੀਪ ਨੇ ਝਟਕੇ ਨਾਲ ਮੰਮੀ ਤੋਂ ਫੋਨ ਖੋਲ ਲਿਆ, ਆਖਰੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ, ‘ਇਸ ਘਰ ਵਿਚ ਜਾਂ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਪਿਓ ਰਹਿਣਗੇ ਜਾਂ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ। ਮਰਜ਼ੀ ਤੇਰੀ ਆ।’

ਸੰਦੀਪ ਨੇ ਫੋਨ ਬੀਬੀ ਅੱਗੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ‘ਬੀਬੀ।’ ‘ਹਾਂ ਪੁੱਤ।’

ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ, ‘ਬੀਬੀ ਤੂੰ ਆਵਦੀਆਂ ਤੇ ਪਾਪੇ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਲੈ।’ ਫੋਨ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਟਰੱਕ ਦਾ ਗੇੜਾ ਲਿਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਬੀ-ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਛੱਡ ਗਿਆ। ਮੁੜ ਕਦੇ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਲਈ।

ਮੈਂ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਕਿ ਕਦੇ ਉਹ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਕਰਨ ਅਸੀਂ ਧੀ ਘਰ ਬੈਠੇ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਦਿਲਵਾਰ ਵਲੋਂ ਵੀ ਪੂਰਾ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਉਹ ਸਦਮੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾ ਸਕਦੇ। ਬੀਬੀ ਆਖਦੀ, ‘ਜਦੋਂ ਅਵੀ ਤੇ ਸਵੀ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ, ਆਵਦੀਆਂ ਨਰਸਿੰਗ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਸੀ। ਗੈਰੀ ਟਰੱਕ ‘ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਉਦੋਂ ਸਾਡੀ ਲੋੜ ਤੀ। ਕਿਚਨ ਤੋਂ ਗਾਰਡਨ-ਗਾਰਡਨ ਤਕ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਗੋਡੇ-ਗਿੱਟੇ ਜੁਆਬ ਦੇਗੇ, ਤੇਰੇ ਪਿਓ

ਦੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਸਰਜਰੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਸਾਂਭਣਾ ਪੈਣਾ ਤੀ ਅਸੀਂ ਵਾਧੂ ਹੋਗੇ।’

ਮੈਂ ਘਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਕਮਰੇ ‘ਚ ਬੀਬੀ ਪਾਪਾ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਟਿਕਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਪਾਪਾ ਨੇ ਟੋਕਿਆ, ‘ਨਾ ਧੀਏ ਨਾ ਇਹ ਰੂਮ ਤੇਰਾ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਛੋਟਾ-ਮੋਟਾ ਰੂਮ ਦੇ-ਦੇ...’

‘ਕਿਉਂ ਪਾਪਾ, ਤੁਸੀਂ ਵੱਡੇ ਓ। ਇਹ ਕਮਰਾ ਤੁਹਾਡਾ। ਇਹਦਾ ਬਾਬਰੂਮ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਸੁਖਾਲਾ।’

ਪਾਪਾ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਕੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ, ‘ਬੈਠੂ ਬੈਠੂ ਸ਼ੇਰਾ ਜੀਉਂਦਾ ਰਹਿ।’ ‘ਪਾਪਾ ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲੀ ਆਂ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰਹੋਗੇ। ਮੈਂ ਬਚਪਨ ਇੰਜੁਆਏ ਕਰੁੰਗੀ।’

ਬੀਬੀ ਬੋਲੀ, ‘ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਖੁਸ਼ ਆਂ ਜੇਲੂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਆਏ।’ ਕਦੇ ਬੀਬੀ ਸੰਦੀਪ ਜੇਲੂਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਲੂ ਕੰਡੇ ਖੜੋ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਜਾਵਾਂ ਦੱਸਣ ਲੱਗਦੀ, ‘ਪੁੱਤ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਉਡੀਕ ‘ਚ ਉੱਥੇ ਫਸੇ ਬੈਠੇ ਸੀ। ਜਦ ਪੁੱਤ ਨੀ ਸਿਆਣਦਾ ਪੋਤਿਆਂ ਕੀ ਹਾਰ ਪਾਉਣੇ ਸੀ। ਪੋਤਾ-ਪੋਤੀ ਦੋਵੇਂ ਮਨ ਆਈਆਂ ਕਰਦੇ। ਅੱਧੀ-ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਘਰ ਮੁੜਦੇ। ਪੋਤੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਡੱਫਰ ਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਅਕਾਲ ਆਉ ਜਦ ਸਿਰ ਸਵਾਹ ਪਾਏ। ਇਹ ਦਿਨ ਰਾਤ ਕੰਮਾਂ ‘ਤੇ ਨਿਆਣੇ ਮਨ ਆਈਆਂ ਕਰਦੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਜਨਮ ਦਿਨ ਸੀ ਉਹਦਾ। ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਨਾ ਮੁੜੀ, ਮੁੱਛਿਆਂ ਨਾਲ ਖੜਦੁੱਮ ਪਾਉਂਦੀ ਰਹੀ। ਸਵੇਰੇ ਜਿਹੇ ਲੈ ਕੇ ਅੰਦੀ ਰੱਜੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ।’

ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਰੂਮ ‘ਚ ਪਾਇਆ। ਮੇਰਾ ਉੱਦਣ ਦਾ ਬਲੰਡ ਘਟਣ-ਵਧਣ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਮੰਗਣੀ ਤਾਂ ਸੰਦੀਪ ਨੇ ਗਲ ਪੈ ਜਾਣਾ, ‘ਮਾਤਾ ਡਾਲਰ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੇ। ਦਸ-ਦਸ ਘੰਟੇ ਖੜੀ ਲੋੜ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਜਦੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲੱਗੀ ਫਿਰ ਗੈਰੀ ਨੂੰ ਕਰੋ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖ ਅੱਧੀ ਘਰੇ ਦਿਆ ਕਰੋ।’

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ‘ਲਓ ਦੱਸੋ ਤੁਸੀਂ ਲਵਾ ਕੇ ਦਿੱਤੀ? ਜਿਉਂਦਾ ਰਹੇ ਤੇਰਾ ਅੰਕਲ ਨਿਹਾਲ ਸਿਹੂ ਜਿਸ ਨੇ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਲਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵਰਤਣ ਨੂੰ ਕਦੇ ਆਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।’

ਤੇਰਾ ਪਿਓ ਕਹਿੰਦਾ, ‘ਛੱਡ ਕਾਹਨੂੰ ਨਿੱਤ ਕੁੱਤ ਕਲੇਸ਼ ਕਰੀ ਜਾਇਆ ਕਰੁ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਆਏ ਮਹੀਨੇ ਅੱਧੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਫੜਾ ਦੇਣੀ। ਪੁੱਤ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਤੇਰੇ ਲਈ ਹੀ ਝੱਲਿਆ, ਸਾਡਾ ਮਕਸਦ ਸੀ ਕੇਰਾਂ, ਤੂੰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆ ਜਾਵੇ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ ਹੀ ਖੂਨ ਦੀ ਪਿਆਸੀ ਹੋ ਗਈ। ਹਰੇਕ ਗੱਲ ‘ਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਲੈ ਬੈਠਦੀ। ਗੈਰੀ ਤੇਰੇ ਪਿਓ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦਾ, ‘ਹੈਂ ਪਾਪਾ ਪਿੱਛੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਆਈਏ, ਇੱਥੇ ਖਰਚੇ ਬਹੁਤ ਆ। ਬੋਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਭੁੱਲ ਆ। ਹੁਣ ਅਵੀ ਹੁਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਡੋ-ਅੱਡ ਕਾਰਾਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਛੋਟੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਟਾਈਮ ਪਾਸ ਕਰਲੇ, ਇਹ ਇਧਰਲੇ ਜੁਆਕ ਨੇ। ਇਹ ਨੀ ਲਾਈਕ ਕਰਦੇ। ਨਾਲੇ ਸਾਰਾ

ਟੱਬਰ ਇੰਧਰ ਆ। ਆਪਾਂ ਕਿਹੜਾ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਹੁਣੀ ਆ ਇੰਡੀਆ ਜਾ ਕੇ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿਨਾ ਪਾਪਾ ਸਿਆਲਾਂ ਨੂੰ ਚੱਲ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਿਬੇੜ ਆਈਏ। ਜੋ ਵੱਟਿਆ ਸੋ ਖੱਟਿਆ।’

‘ਦੇਖ ਸ਼ੇਰਾ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਮੈਂ ਜਿਉਂਦਾ ਉਨਾ ਟੈਮ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਮੇਰੇ ਮਰੇ ਤੋਂ ਭਾਵੇਂ ਦੂਜਾ ਦਿਨ ਨਾ ਪੈਣ ਦਿਓ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਔਖੇ ਟਾਈਮ ਕੱਟੇ ਆ ਕਦੇ ਇਕ ਮਰਲਾ ਨੀ ਵਿਕਣ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਮਿੱਟੀ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਪਈ ਈ ਮੁੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਆ। ਹਰ ਸਾਲ ਤੇਰਾ ਤਾਇਆ ਤੇਰੇ ਖਾਤੇ ‘ਚ ਠੇਕੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਪਾ ਦਿੰਦੇ। ਇਥੇ ਤੁਸੀਂ ਏਨੀ ਸੋਹਣੀ ਦੋਹੋਂ ਜੀਅ ਕਮਾਈ ਕਰਦੇ ਓ। ਰੱਜ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਕੀ ਵੀ ਨੀ ਆਉਣਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਨਾ ਵੇਚੀ ਸ਼ੇਰਾ ਜਦੋਂ ਪੰਜ ਭਤੀਜੀਆਂ, ਦੋ ਧੀਆਂ ਵਿਆਹੀਆਂ ਮੈਂ ਤੇ ਤੇਰੇ ਤਾਏ ਨੇ ਜਿੰਨੇ ਜੋਗੇ ਸੀ ਅਸੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਭ ਦੇ ਦਿਨ ਵਿਹਾਰ, ਦੁੱਖ ਦੇ ਸੁੱਖ ਦੇ ਖੜਦੇ ਰਹੇ। ਜਦੋਂ ਸਿਮੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਧਰਿਆ ਉਧਰੋਂ ਦੋ ਫਸਲਾਂ ਮਰਗੀਆਂ ਜੀਰੀ ਤੇ ਕਣਕ ਦੀ। ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ, ਬੋਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ। ਸਭ ਔਖੇ ਟਾਈਮ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਕੱਟੇ ਪਰ ਸ਼ੇਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ‘ਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣ ਦਿੱਤਾ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਜੱਟ ਜਿੰਦਣ ਸਿਆੜ ‘ਤੇ ਅੰਗੂਠਾ ਲਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸਮਝੋ ਲੋਭ ਫਿਰਦੀ। ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਏਨੇ ਜੋਗੇ ਆਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਹੋਰ ਚਾਰ ਕਿੱਲੇ ਉਸ ਵਿਚ ਜੋੜ ਕੇ ਵਧਾਈਏ। ਤੂੰ ਕੱਲਾ ਕਹਿਨਾ ਸੀ ਹੁਣ ਤੇਰਾ ਮੁੰਡਾ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਭਲਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਗਿਆਂ ਦੱਸਾਗੇ ਕਿੰਨੇ ਕਿੱਲੇ ਆਉਂਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ।’

ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਪਾਪਾ ਘੰਟਾ ਹੋਰ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਗੈਰੀ ਖਿੜ ਜਾਂਦਾ ਉੱਠ ਕੇ ਤੁਰ ਜਾਂਦਾ।

ਇੰਡੀਆ ਵਾਲਾ ਤਾਇਆ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਾਪੇ ਦਾ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਉਹਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਆਵੇ।

‘ਸਾਲੀ ਸਿਹਤ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨੀ ਦਿੰਦੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮਨ ਬਹੁਤ ਕਰਦਾ ਬਾਈ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਆਵਾਂ, ਜੱਗ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਹੁੰਦੇ। ਸਾਡਾ ਪਿਓ ਤਾਂ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਦਾ ਮਰ ਗਿਆ ਤੀ। ਬਾਈ ਨੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਿਓ ਵਾਲਾ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ। ਕਦੇ ਡੋਲਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਬਣਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਮਿਲ ਆਵਾਂ। ਉਹ ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।’

ਅਸੀਂ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇ ਬੋਝੇ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ‘ਚ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਪਾਪੇ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਨਾਨ-ਸਟਾਪ ਟਿਕਟ ਲੈ ਕੇ ਪਾਪਾ ਪੰਦਰਾਂ ਘੰਟਿਆਂ ‘ਚ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਉਤਰਿਆ।

ਮਹੀਨਾ ਪਾਪੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਾ ਕਿਵੇਂ ਅੱਖ ਝਪਕਦਿਆਂ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਤਾਏ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਗੁਰਜੀਤ ਉਹਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ, ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾ ਲਿਆਇਆ, ਸਾਕ ਕਬੀਲੇ ‘ਚ ਯਾਰਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਉਹ ਉਈਂ ਤਕੜਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ, ‘ਤੇਰੀ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਬਹੁਤ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਕਹਿੰਦੇ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ। ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਤਾਂ ਬਾਅਲੀ ਮੇਹ ਤੋੜ ਰਹੀ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਭੁੱਲਗੀ। ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਬਾਅਲੀਆਂ। ਸਿਮੀ ਕੰਮ ‘ਤੇ ਜਾਂਦੀ। ਦਿਲਾਵਰ ਟਰੱਕ ‘ਤੇ ਜਾਂਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੋਟੀ-ਟੁੱਕ ਕਰਦੀ ਆ।

ਵੈਸੇ ਇੰਡੀਆ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਦਵਾਈਆਂ-ਬੁਟੀਆਂ ਮੂੰਹ ਈ ਪੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੇ ਇਲਾਜ ਆ ਕੋਈ ਹਾਲ ਸੀ ਤੇਰੇ ਤਾਏ ਦਾ। ਮੈਂ ਮਦਦ ਕਰ ਆਇਆ ਜਿੰਨਾ ਵਿੱਤ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ‘ਚ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਦਾਤੇ ਦਾ ਸੁਕਰ ਆ ਆਵਦੇ ਵਿੱਛੋਂ ਜਾਏ ਦੁਰਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਨੇ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਾਹੁਣਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸਾਂਭਦੀਆਂ, ਮੁਫਤ

ਦਵਾਈਆਂ, ਨਾਲ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਬੁਢਾਪੇ ਦੀ ਡੰਗੋਰੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰਾਂ।’

ਮੈਂ ਹੱਸ ਪਈ, ‘ਪਾਪਾ ਤੁਹਾਡਾ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਕਦੀ ਆਖਦੇ ਓ ਫਸਗੇ ਇਹ ਜੇਲੂ ਆ, ਪਿੰਡ ‘ਚ ਸਰਦਾਰੀ ਤੀ। ਹੁਣ ਆਖਦੇ ਓ ਏਥੇ ਸਵਰਗ ਆ।’

‘ਓ ਭਾਈ ਸਿਮੀ ਏਹ ਤਾਂ ਮਨ ਆ ਚੰਦਰਾ ਕਿਤੇ ਟਿਕਦਾ ਨੀ ਉਥੋਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇਖ ਆਇਆ ਹੁਣ ਟਿਕ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਪੁੱਤ ਮਰਨਾ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਈ ਆ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਿਵਿਆਂ ‘ਚੋਂ ਸਾਂਝ ਮੁੱਕਗੀ। ਦਲੀਪੋ ਬੁੜੀ ਦੇ ਸਸਕਾਰ ਆਲੇ ਦਿਨ ਸਿਵਿਆਂ ‘ਚ ਗਿਆ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਆਇਆ ਕਿ ਏਥੇ ਚਹੂੰ ਗਜ਼ਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਚ ਮੇਰੀ ਸਾਂਝ ਹੈਨੀ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਡੱਬੇ ਜਿਹੇ ‘ਚ ਪਾ ਕੇ ਬਟਨ ਦੱਬਣਗੇ।’

ਸਿਮੀ ਪੁੱਤ ਮੈਂ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਕਰ ਆਇਆ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਆਖੋਗੇ।’ ਪਾਪਾ ਨੇ ਬੈਗ ਜੇਬ ‘ਚ ਪਏ ਕਈ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜ ਕੱਢੇ।

‘ਪਾਪਾ ਇਹ ਕੀ?’ ‘ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪੁੱਤ ਵਾਸਤੇ ਵਿਘਾ-ਵਿਘਾ ਬਣਾਈ ਤੀ।’

ਬੀਬੀ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿਚ ਬੋਲੀ, ‘ਕੀ ਕਰ ਆਇਆ ਤੂੰ?’

ਮੈਂ ਪੱਪਰ ਵੇਖਦੀ ਰਹੀ। ਬੀਬੀ ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਐਂ ਦੇਖ ਰਹੀ ਸੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਪਹਾੜ ਸਿੱਟ ਦੇਵੇਗਾ।

‘ਗੱਲ ਸੁਣ ਸੁਰਜੀਤ ਕੁਝੇ ਠੰਡੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਥੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬਾਈ ਗੁਰਜੀਤ ਨੇ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਈਆਂ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਗੈਰੀ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਕਾਉ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਆ।’

ਅਖੇ, ‘ਜਿਹੜਾ ਰੋਟ ਵੱਧ ਦੁਊ ਉਸੇ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਣੀ ਆ।’

ਬਾਈ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਰੋਣ ਲੱਗਿਆ, ‘ਬਹੁਤਾ ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਆ ਭਰਵਾ ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਕੋਈ ਨੀ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਤੇਰਾ ਪੁੱਤ ਕੀ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦੀ ਸਾਡੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਪਵੇ ਗੈਰੀ ਨੇ ਆਤੁਤੀਏ ਸੇਠ ਤੋਂ ਲੱਖ ਰੁਪਈਆ ਬਿਆਨਾ ਵੀ ਫੜ ਲਿਆ ਸਭ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੋਇਆ ਸਾਡੇ ਬੁੜੇ ਨੂੰ ਨਾ ਪਤਾ ਲੱਗੇ।’

‘ਫੇਰ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰੋ ਕੀ ਭਲੀ ਕਰਦਾ ਇਸ ਸਰਵਣ ਪੁੱਤ ਨਾਲ ਜੀਹਨੇ ਤੀਵੀਂ ਆਖੇ ਲੱਗ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਮੁੜ ਸਾਡੀ ਸਾਰ ਨਾ ਲਈ। ਮਰਦੇ ਆਂ ਕਿ ਜਿਉਂਦੇ। ਮੈਨੂੰ ਮਰਿਆ ਸਮਝ ਬਿਆਨਾ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਪੈਸੇ-ਪੂਸੇ ਦੇ ਕੇ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਅਲੀ ਚੱਲਦਾ।’

ਮੈਂ ਵੀ ਮਰਦੇ ਨੇ ਅੱਕ ਚੱਬਿਆ। ਉਹਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਵਸੀਅਤ ਤੁੜਵਾ ਕੇ ਨਵੀਂ ਬਣਾ ਲਿਆਇਆ।

ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵ ਹੁਕਮਿ ਤਿਵੇ-ਤਿਵ ਕਾਰ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਜੀਅ ਜਿਉਂਦੇ ਆਂ ਜ਼ਮੀਨ ਸਾਡੀ ਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਰੀਬ-ਗਰੁਬੇ ਦੇ ਘਰ ਬਣਨਗੇ, ਸਕੂਲ ਖੁੱਲ੍ਹਗਾ, ਗਰੀਬਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਹੋਣਗੇ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਸੀਰੀ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕਾਲੇ ਬਲਦ ਵਾਂਗ ਕਮਾਇਆ ਦੋ ਕਿੱਲੇ ਉਹਦੇ ਨਾਂ ਕਰਾਤੇ। ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਬੋਝ ਮੈਂ ਮਨ ਤੋਂ ਲਾਹ ਆਇਆ।’

ਪਾਪਾ ਨੇ ਬੈਗ ਵਿਚੋਂ ਛੋਟਾ ਬੈਗ ਕੱਢਿਆ, ‘ਆਹ ਲੈ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰੋ।’

‘ਇਹ ਕੀ?’ ਬੀਬੀ ਨੇ ਬੈਗ ਫੜਿਆ। ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਖੋਲਦੀ ਪਾਪੇ ਵੱਲ ਦੇਖਦੀ ਆਂ।

‘ਪਾਪਾ ਇਹ ਕੀ ਆ? ਇਹ ਕੀਹਦੀਆਂ?’ ਇਕੋ ਸਾਹ ਕਈ ਸਵਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਪਾਪਾ ਮਿੰਨਾ ਜਿਹਾ ਮੁਸਕਰਾਏ, ‘ਜਿਹੜੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਉਲਭੇ ਦਿੰਦੀ ਰਹੀ ਆ, ਅਖੇ ਤੇਰੇ ਘਰੇ ਨਾ ਮੈਂ ਚੱਜ ਦਾ ਪਾਇਆ ਨਾ ਹੰਢਾਇਆ।’ ਬੀਬੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋਈ ਵੇਖ ਰਹੀ ਪਾਪਾ ਵੱਲ। ‘ਕੀ ਦੇਖਦੀ ਆ ਪਾ ਲਾ, ਪਾ ਲਾ। ਚਾਰ ਤੇਰੀਆਂ ਚਾਰ ਮੇਰੇ ਸਿਮੀ ਪੁੱਤ ਦੀਆਂ।’

ਮੈਂ ਬੀਬੀ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਿਚ ਦੋ-ਦੋ ਚੂੜੀਆਂ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਹ ਖੁਸ਼ੀ ‘ਚ ਖੀਵੀ ਹੋ ਗਈ, ‘ਵਾਗਰੂ ਵਾਗਰੂ’ ਕਰਦੀ ਦੇ ਹੰਝੂ ਵਗ ਤੁਰੇ। ‘ਹੁਣ ਮੈਂ ਸੁਰਖਰੂ ਆਂ।’ ਪਾਪਾ ਮੈਨੂੰ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾ ਹੱਸਣ ਲੱਗੇ।

ਵਾਸ-ਪਰਵਾਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਮਨੋ-ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ‘ਲਟ ਲਟ ਬਲਦਾ ਦੀਵਾ’

ਲਾਜ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਮੈਂ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਪਰਵਾਸੀ ਕਵਿਤਰੀ ਵਜੋਂ ਤਾਂ ਚਿਰੰਕਯਾ ਜਾਣਦਾ ਸਾਂ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਇਕ ਸਮਰੱਥ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਪਛਾਣ ਮੇਰੇ ਲਈ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਸਾਲ ਹੀ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ। ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੋਂ ਏਧਰਲੇ ਕੁਝ ਪਰਚਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਵੀ ਪੂਰਾ ਦਮ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਦਸ ਮੌਲਿਕ ਤੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਲੇਖਿਕਾ ਦਾ ਪਲੇਠਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਲਟ ਲਟ

ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸੱਕ ਰੂਪੀ ਪੁੰਝੇਂ ਦੇ ਬੱਦਲ ਏਨੇ ਸੰਘਣੇ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਏਸ਼ੀਆ ਖੇਤਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਸੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੁਨਾਖ਼ਤ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਮੁਸੀਬਤ ਬਣ ਗਈ। ਪਛਾਣ

ਫਟਪਟਾਹਟ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ‘ਪਛਾਣਵੇ ਦੀ ਅੱਗ’ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹੇ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਸਮਾਂ ਨਾ ਕੱਢ ਸਕਣ ਵਾਲੇ

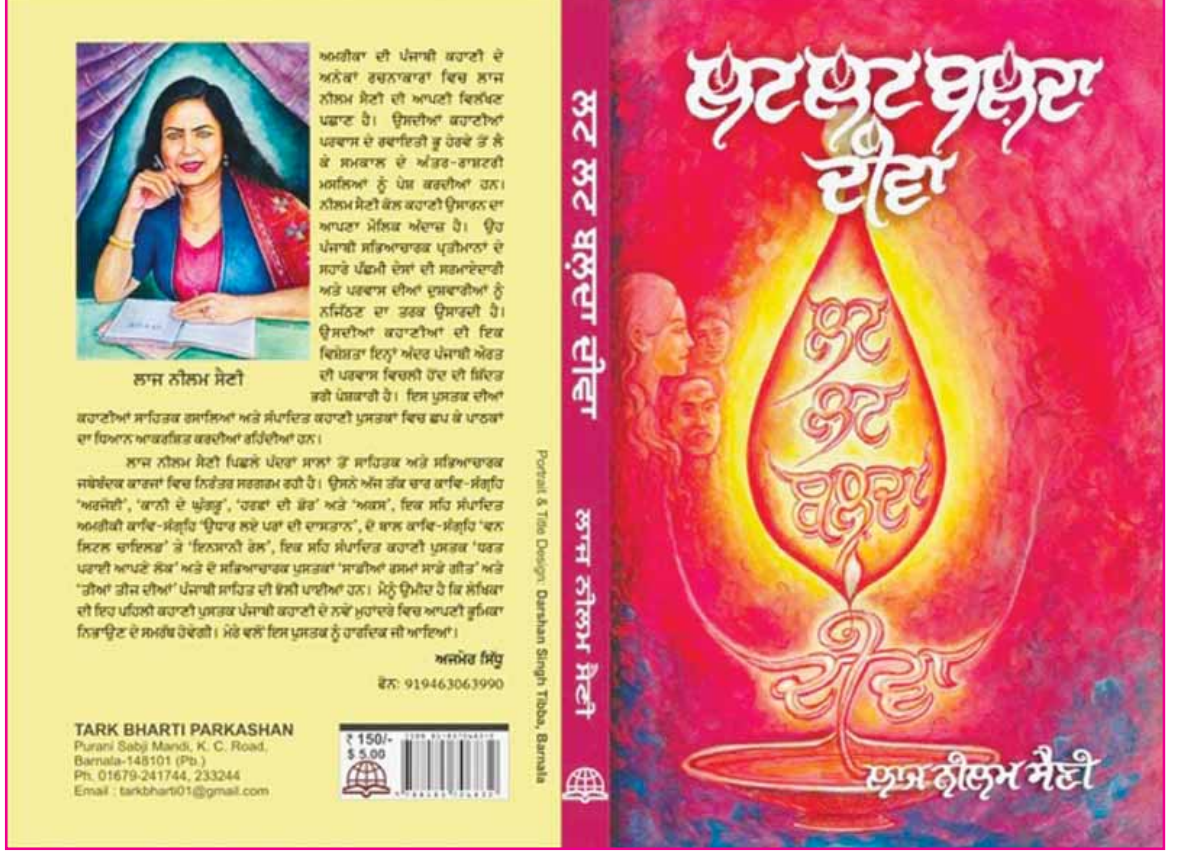
ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸੈਟ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪੌੜੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕੇ। ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਤੇ

ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਸਬੂਤ ਬਣਦੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ‘ਪੁੰਝੇਂ’ ਦੇ ਬੱਦਲ ਵਿਚਲੀ ਕੀਰਤੀ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਤੇ ਤਿਆਗ ਦੀ ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਸ਼ਿਦਤ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਹਾਣੀ ‘ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ’ ਦੀ ਰਾਣੀ ਦੀ ਮਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਖਪਤ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਲੋਂ ਸਾਡੀਆਂ ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ, ਮੂਲ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਰਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਅੰਤ ‘ਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕਮਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਉਤਰ ਸਿਰਜਦੀ ਹੈ। ਨਿਧੀ ਤੋਰੀ ਮਾਂ ਮਰੀ ਨੂੰ! ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਤਾਂ ਅਮਰ ਹੈ। ਆਹ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਜੇੜੀ ਜਾਗੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਗਈ ਆ ਨਾ, ਇਹ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤਕ ਜਗਮਗ-ਜਗਮਗ ਕਰੂਗੀ ... ਚੱਲ ਕੁੜੇ ਇਕ ਹੋਰ ਗੀਤ ਗਾ, ਮੈਂ ਵੀ ਸੁਣਾ।

ਕਹਾਣੀ ‘ਚਿਹਰੇ’ ਦੁਸਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਵਿਸ਼ੇ ‘ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਜੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੰਗਤੀਆਂ ਤੇ ਕੂਹਜ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਲੇਖਕ ਵਰਗ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚਲੇ ਕੂਹਜ ਲਈ ਇਸ ਵਰਗ ਨੂੰ ਹੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ‘ਤੇ ਲਾਏ ਹੋਏ ਦਾਨਸਵਰੀ ਦੇ ਨਕਾਬ ਉਤਾਰਦਿਆਂ ਇਸ ਤਲਖ ਸੱਚ ਨੂੰ ਬਿਆਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਮਾਮ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਨੰਗੇ ਹੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਏਧਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਥਾਕਾਰ ਜਸਵੀਰ ਭੁੱਲ ਨੇ ਨਾਵਲ ‘ਖਿੱਦੇ’ ਲਿਖ ਕੇ ਕੀਤਾ ਉਹੀ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਦਲੇਰੀ ਉੱਧਰ ਲਾਜ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਨੇ ਵੀ ਵਿਖਾਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਫਰਜ਼ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਏ ਰਹੇ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਲਿਖਤ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੂਰਦੀ।

ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਆਪਣੇ ਕਥਾ ਰਸ ਕਾਰਨ ਪਾਠਕੀ ਬਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫਲ ਹਨ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਕੋਲ ਮੁਹਾਵਰੇਦਾਰ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਹ ਕਹਾਣੀ ਪਾਠ ਦੇ ਸੁਹਜ ਸੁਆਦ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਮਨੋ-ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਪਛਾਣੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਧਾਨ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੁੱਧੀ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਨਸੋਅ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਆਪਣੀਆਂ ਹੱਡ-ਬੀੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪਾਤਰਾਂ ਵਲੋਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਅਨੁਭਵ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਅਨੁਭਵ ਹੀ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਈ ਬਾਈ ਉਸਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਭਾਵਕ ਤੇ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵੀ ਅਪਨਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਉਹ ਨਵੀਂ ਕਹਾਣੀ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਇਕਸੁਰਤਾ ਬਿਨਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਹਾਰਦਿਕ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।



ਨਿਰੰਜਣ ਬੋਰਾ
ਫੋਨ: 91-89682-82700

ਪੁਸਤਕ ਚਰਚਾ

ਬਲਦਾ ਦੀਵਾ’ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪੁੱਜਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਪੂਰਨ ਤਸੱਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਸ-ਪਰਵਾਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਨੋ-ਸਮਾਜਿਕ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਤਰਕਮੰਗਤ ਹੱਲ ਸੁਝਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਹੋਰ ਪਰਪੱਕ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਪਣੀ ਜਨ-ਭੂਮੀ ਤੋਂ ਵਿਛੜ ਕੇ ਪਰਵਾਸੀ ਬਣਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਉੱਥੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮਾਨਸਿਕ ਖਲਾਅ ਨੂੰ ਵੀ ਰੂਪਮਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟੇ ਹੋਣ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਦੀਆਂ ਪੀੜਾਂ ਨੂੰ ਭੋਗਦੇ ਇਹ ਪਾਤਰ ਬਾਹਰੋਂ ਤਾਂ ਸਾਬਤ ਸਬੂਤ ਵਿਖਾਈ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟੇ ਤੇ ਬਿਖਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਏ ਪਾਤਰਾਂ ਅੰਦਰਲੇ ਖਲਾਅ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਨਵੇਂ ਉੱਰਜਾਮਈ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਵੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਮਾਜਿਕ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਸਾਬਤ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਣ।

ਦੇ ਇਸ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਪਾਤਰ ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਬਰੀ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਕੀਰਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਮਹਾਂ ਸੰਤਾਪ ਝੱਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਮਨੋ ਸੰਤਾਪ ਦਾ ਅੰਤ ਇੱਥੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸਗੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਪਸੀ ‘ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਸੂਮ ਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਇਕ ਗੁਰਦਾ ਨੁਕਸਾਨੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਦਮਾ ਵੀ ਸਹਿਣ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੋਇੰ-ਖੰਡ ਵਿਚ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੇ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਕੁਲ ਆਲਮ ‘ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰ ਕੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਪੱਖ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਪੂਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਹਾਣੀ ‘ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ’ ਆਪਣੀਆਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਕੇ ਬਿਗਾਨੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਲਾਉਣ ਵੇਲੇ ਦੀ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਮਨੋ ਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਰੂਪਮਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਤਾਪ ਹੋਰ ਵੀ ਡੂੰਘਾ ਹੋਇਆ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਬਿਰਤਾਂਤਕਾਰ ਪਾਤਰ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ‘ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਖਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਬੇਹੱਦ ਖੁਸ਼ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਮੁਲਕ ਦੀ ਨਾਗਿਰਕਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਦਿਨ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਨਾਲ ਉਸ ਅੰਦਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੋਰਵਾ ਉਸਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਚੈਨੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ‘ਡਾਰੋਂ ਵਿਛੜੀ ਕੰਜ’ ਇਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਪਰਤਾਂ ਪਰਤਦੀ ਹੈ। ਨਵਜੋਤ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਆਏ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ, ਸਹੇਲੀਆਂ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੋਹ ਦਾ ਉਦਰੇਵਾਂ ਅਕਸਰ ਉਸਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਹਾਲਤ ਡਾਰੋਂ ਵਿਛੜੀ ਕੁੰਜ ਵਰਗੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਦੀ ਚੁਭੇਵਿਆਂ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵੀ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ‘ਨਿਰਮੋਹੀ ਧਰਤੀ’ ਕਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਜਦੋਂ ਵੀ ਡਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵਿਛੜੇ ਕਿਸੇ ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਇਕੱਲਿਆਂ ਉਡਦਾ ਵੇਖਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕੱਲਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਉਸਦੀ ਮਾਨਸਿਕ

ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਲਾਲਚ ਨੂੰ ਨਾ ਤਿਆਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਾਂਗ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦਾ ਪਛਾਣਵਾ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਹਾਣੀ ਵਿਚਲੇ ਜਗਦੀਪ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚਲੇ ਬਿਮਾਰ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਾਰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਿਕਰ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਹੈ। ਪਿਤਾ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵਧ ਜਾਣ ‘ਤੇ ਉਹ ਪਿੰਡ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਪਿਤਾ ਉਸਨੂੰ ਉਡੀਕਦਿਆਂ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮਾਂ ਵੀ ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਉਸਨੂੰ ਤੀਬਰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਦ ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਬਦਲੇ ਉਸ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਕੀਮਤੀ ਸਰਮਾਇਆ ਗੁਆ ਲਿਆ ਹੈ।

ਕਹਾਣੀ ‘ਚੀਸ’ ਸੰਸਾਰ ਅਮਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਉਭਰਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਮਿਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਖਾੜਕੂ ਰਹੇ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਪਾਤਰ ਗੁਰਜੋਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਠੀ ਪਛਾਣਵੇ ਦੀ ਇਹ ਚੀਸ ‘ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਇਹ ਖੂਨ ਖਰਾਬਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਟਵਾਰਾ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਮਾਨਵੀ ਪੱਖ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ। ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪੱਛਮੀ ਸਮਾਜਿਕ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਕੇਵਲ ਨਿਖੇਧੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖ ਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਬਣਦੀਆਂ ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਰੱਜਵੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਹਾਣੀ ‘ਮੁੜਦਾ ਫੇਰਾ’ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਦਿਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਹੈ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀ ਹੋਣ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਦੀਆਂ ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਧਰਮ, ਖੇਤਰ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ਪਈਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵੰਡੀਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਲੋਕ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ‘ਤੇ ਪੂਰਬੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਕੜ ਬਹੁਤ ਢਿੱਲੀ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਵਿਚਲੀ ਸਿੱਖ ਕੁੜੀ ਸੁਖਜੀਤ ਤੇ ਅਫਗਾਨੀ ਪਠਾਨ ਮੁੰਡੇ ਮੁਹੰਮਦ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਪਿਆਰ ਭਾਵਨਾ ਨਿਰੋਲ ਮਾਨਵੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੁਖਜੀਤ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਵਿਰੋਧ

ਪਿਛੋਕੜੀ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬੱਝੀ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਵੀ ਇਸ ਵਿਆਹ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਧੀ ਤੇ ਦੋਹੜੀਆਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਆਪਣੇ ਮਾਨਵਤਾ ਪੱਖੀ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋਰ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਜਦੋਂ ਸੁਖਜੀਤ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦਾ ਧਰਮ ਅਪਣਾ ਕੇ ਆਲੀਆ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕਹਾਣੀ ਸਰਵ ਧਰਮ ਸਾਂਝੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਕ ਟੀਚੇ ਵੱਲ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦੀ ਹੈ।

ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜਪ੍ਰਸਤ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ, ਇਸੇ ਲਈ ਇਹ ਪਾਤਰ ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਹੰਢਣਸਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਯਥਾ ਸੰਭਵ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਹਾਣੀ ‘ਧਰਤੀ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ’ ਵਿਚਲੀ ਰਵੀਨਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਅੱਖ ‘ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਘਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵੀ ਸੰਭਾਲਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ। ਕਰਵਾਚੋਥ ਦੇ ਵਰਤ ਵਾਲੀ ਰਾਤ ਚਮਨ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਅਲੌਕਿਕ ਚਮਕ ਰਿਸ਼ਤੇ

ਭਗਤੇ ਜਾਗੋ, ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ

ਭਗਤੇ ਜਾਗੋ, ਸਵੇਰ ਹੋ ਗਈ,
ਤੁਸੀਂ ਹੋ ਸੁੱਤੇ, ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ।
ਦਿਮਾਗ ਦੀਆਂ, ਟੱਲੀਆਂ ਖੜਕਾਵੇ,
ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ, ਹੋਰ ਫੇਰ ਹੋ ਗਈ।

ਪਾਣੀ ਦੀ ਤੇ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਨਾ ਕੋਈ
ਜਾਨ ਮਾਸੂਮ ਦੀ, ਢੇਰ ਹੋ ਗਈ।

ਹਾਥਰਸ ਦੀ, ਬੇਟੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ
ਦੱਬ ਉਹਦੀ ਵੀ, ਲੇਰ ਹੋ ਗਈ।

ਕਿਸਾਨ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹੀ, ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪੰਡ
ਸੇਰ ਤੋਂ ਓਹ, ਸਵਾ ਸੇਰ ਹੋ ਗਈ।

ਇਕੱਠ ਲੋਹੇ ਦੀ ਲੱਠ ਹੈ ਤਾਕਤ
ਲੱਗਦੇ ਓਹ ਕਿਤੇ, ਘੇਰ ਹੋ ਗਈ

ਬੋਦਲ ਦੇ ਸੁੱਖਵਿੰਦਰ ਨੂੰ, ਇੰਝ ਲੱਗਦੇ
ਭਗਤਾਂ ਤੋਂ ਅਕਲ, ਮਧੋਰ ਹੋ ਗਈ।

-ਸੁੱਖਵਿੰਦਰ ਬੋਦਲਾਂਵਾਲਾ
ਫੋਨ: 360 281 2624

ਅਦਾਕਾਰਾ ਮੋਨਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਮਤਾ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਚਰਚਿਤ ਰਹੀ ਅਦਾਕਾਰ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਚੱਢਾ' ਭਾਵੇਂ ਬਾਕਸਆਫਿਸ ਉੱਤੇ ਫਲਪ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਦੀ ਮਾਂ ਵਾਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਮੋਨਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਖੂਬ ਤਾਰੀਫ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਮਾਂ ਵਾਲਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਲੋਕ ਮੋਨਾ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਵਾਰੇ-ਵਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ

ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੀ ਕਰ ਸਕੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਬਜਟ 180 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੈ। ਮੋਨਾ ਸਿੰਘ

ਹਾਲਾਂਕਿ ਗੱਡੀ ਅਗਾਂਹ ਰੋੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਮਾਈ ਵੀ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੱਖ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੈਂ ਇਸ

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੋਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਿਲਮ 'ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਜੋਕਰ' ਦਾ ਉਚੇਚਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਮਾਈ ਪੱਖੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਇਕੋ ਫਿਲਮ ਨੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਈ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਇਹ ਫਿਲਮ ਕਲਾਸਿਕ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਹਾਂ-ਪੱਖਾਂ ਵੱਲ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੀ ਹਾਂ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ, ਲੋਕ ਉਡ-ਉਡ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।"

ਮੋਨਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ 8 ਅਕਤੂਬਰ 1981 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਫੌਜ ਵਿਚ ਅਫਸਰ ਸੀ। ਉਹਨੇ 27 ਦਸੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਸ਼ਿਅਮ ਰਾਜਗੋਪਾਲਨ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਅਦਾਕਾਰਾ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਟੀ.ਵੀ. ਸੀਰੀਅਲ 'ਜੱਸੀ ਜੈਸੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ' ਨਾਲ ਹੋਈ ਜੋ 2003 ਤੋਂ 2006 ਤੱਕ ਚੱਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਟੀ.ਵੀ. ਲੜੀਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 'ਰਾਧਾ ਕੀ ਬੇਟੀਆਂ ਕੁਛ ਕਰ ਦਿਖਾਏਗੀ', 'ਕਿਆ ਹੁਆ ਤੇਰਾ ਵਾਅਦਾ', 'ਇਤਨਾ ਕਰੋ ਨਾ ਮੁੱਝੇ ਪਿਆਰ', 'ਪਿਆਰ ਕੋ ਹੋ ਜਾਨੇ ਦੋ', 'ਕਵਚ: ਕਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀਓ ਸੇ', 'ਮੋਕਾ-ਏ-ਵਾਰਦਾਤ', 'ਪੁਸ਼ਪਾ ਇੰਪੋਸੀਬਲ' ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। 'ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਚੱਢਾ' ਅਤੇ '3 ਇਡੀਅਟਸ' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੇ 'ਉਟ ਪਟਾਂਗ', 'ਜੈੱਡ ਪਲੱਸ', 'ਅਮਾਵਸ', 'ਏਕ ਛੋਟੀ ਸੀ ਈਗੋ', 'ਡੋਨ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ' ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਮੋਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਨੇ ਫਿਲਮ ਦੇਖਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਕਿਰਦਾਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੋਨਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਦੀ ਬੜੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਮੋਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।



ਮੋਨਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅੰਦਾਜ਼।

ਮੋਨਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਗਹਿਰਾ ਦੁੱਖ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ 'ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਚੱਢਾ' ਖਿਲਾਫ ਗਿਣਮਿਥ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਤਬਾਹ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਇਸ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਘਸੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।



ਫਿਲਮ 'ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਚੱਢਾ' ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰਾ ਮੋਨਾ ਸਿੰਘ।

ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਮੈਂ ਉਸ ਰੂਪ ਵਿਚ ਫਿਲਮੀ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਬਾਕਸਆਫਿਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉੱਝ ਵੀ ਮੈਂ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਕਮਾਈ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਲੈ ਨਹੀਂ ਰਹੀ

ਫਿਲਮ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੀ ਹਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੇਖਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ-ਚੰਗਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਟੀਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹੀ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਖੂਬਸੂਰਤ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ ਹੈ।"

ਆਮਨਾ ਕੌਰ

ਤਾਰੀਫ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਗੌਰ ਕਰਨ ਲਾਇਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਕੁਝ ਖਾਸ ਸਿਰਜਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿੱਖ ਵਾਲਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਰਸ਼ਕ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਥਾਈਂ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਆਈ ਫਿਲਮ 'ਪੀ.ਕੇ.' ਦੇ ਝਉਲੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਖੈਰ! ਫਿਲਮੀ ਆਲੋਚਕ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮਾਂ ਦੇ ਨਿਭਾਏ ਕਿਰਦਾਰ ਲਈ ਮੋਨਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚਿਰਾਂ ਤੱਕ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਨਾਲ ਮੋਨਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਹ ਦੂਜੀ ਫਿਲਮ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਹਾਂ ਜਣਿਆਂ ਨੇ ਫਿਲਮ '3 ਇਡੀਅਟਸ' ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਫਿਲਮ 2009 ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਵੀ ਇਤਫਾਕਵੱਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਕਰੀਨਾ ਕਪੂਰ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੋਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕਰੀਨਾ ਕਪੂਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ।

ਬਾਕਸਆਫਿਸ 'ਤੇ ਫਿਲਮ 'ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਚੱਢਾ' ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਮੋਨਾ ਸਿੰਘ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ

ਜਾਹਨਵੀ ਕਪੂਰ ਦਾ ਨਵਾਂ ਜਹਾਨ



ਅਦਾਕਾਰਾ ਜਾਹਨਵੀ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕਾਮੇਡੀ ਫਿਲਮ 'ਗੁੱਡ ਲੱਕ ਜੈਰੀ' ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇਖ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕ ਉਸ ਦੀ ਭੋਲੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰੀ ਦਿੱਖ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਗੇ। 2018 ਵਿਚ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਡਰਾਮਾ 'ਧੜਕ' ਤੋਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਸਫਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ 25 ਸਾਲਾ ਅਦਾਕਾਰਾ ਹੁਣ ਤੱਕ 'ਰੂਹੀ', 'ਗੁੰਜਨ ਸਕਸੈਨਾ' ਅਤੇ 'ਨੈੱਟਫਲਿਕਸ ਦੀ ਸੀਰੀਜ਼ 'ਗੋਸਟ ਸਟੋਰੀਜ਼' ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। 'ਗੁੱਡ ਲੱਕ ਜੈਰੀ' 2018 ਵਿਚ ਆਈ

ਤਾਮਿਲ ਫਿਲਮ 'ਕੋਲਮਾਵੂ ਕੋਕਿਲਾ' ਦੀ ਰੀਮੇਕ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਯਨਤਾਰਾ ਤੇ ਯੋਗੀ ਬਾਬੂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਸਨ। ਫਿਲਮ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਹਨਵੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਫਿਲਮ ਦੇਖੀ ਤੇ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਤੇ ਮਜ਼ਾਹੀਆ ਲੱਗੀ। ਮੈਂ ਨਯਨਤਾਰਾ ਤੇ ਯੋਗੀ ਬਾਬੂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਹਾਂ ਤੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਨਯਨਤਾਰਾ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਗੁੱਡ ਲੱਕ ਜੈਰੀ' ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਰਹੀ ਹੈ।"

ਫਿਲਮ 'ਦੋਬਾਰਾ' ਵੀ ਪਛੜੀ

ਅਦਾਕਾਰਾ ਤਾਪਸੀ ਪੰਨੂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਹੁਣ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਨਿਗੂਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਤਾਪਸੀ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਦੋਬਾਰਾ' ਸਿਨੇਮਾਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਅਨੁਰਾਗ ਕਸ਼ਯਪ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤਾਪਸੀ ਪੰਨੂ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਫੈਲਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਤੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਫਿਲਮ 'ਦੋਬਾਰਾ' ਵੀ ਬਾਕਸਆਫਿਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਕਾਰ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਚੱਢਾ' ਅਤੇ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਰਕਸ਼ਾ ਬੰਧਨ' ਬਾਕਸਆਫਿਸ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਸਾਬਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ 'ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਚੱਢਾ' ਅਤੇ 'ਰਕਸ਼ਾ ਬੰਧਨ' ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਟਰੈਂਡ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ

ਸੀ ਤਾਂ ਅਨੁਰਾਗ ਕਸ਼ਯਪ ਨੇ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਉਸ ਦੀ ਫਿਲਮ (ਦੋਬਾਰਾ) ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਵੀ ਹੋਕਾ ਦੇਵੇ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਹੁਣ

ਚੁਟਕੀ ਲੈ ਰਹੇ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਨੁਰਾਗ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ਫਿਲਮ ਦੇਖਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਏ।



ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਨੁਰਾਗ ਕਸ਼ਯਪ



ਅਦਾਕਾਰਾ ਤਾਪਸੀ ਪੰਨੂ



ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ



ਪੰਜਵਾਂ ਸਾਲਾਨਾ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ

4 ਸਤੰਬਰ 2022 (ਐਤਵਾਰ) ਸਵੇਰੇ 11:30 ਵਜੇ ਤੋਂ 2:30 ਵਜੇ ਤੱਕ
(ਲੇਬਰ ਡੇਅ ਵੀਕਐਂਡ)



ਭਾਈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਵਾਲੇ

25 ਅਗਸਤ ਤੋਂ 27 ਅਗਸਤ 2022 ਤੱਕ

ਸ਼ਾਮ 7:30 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 8:30 ਵਜੇ ਤੱਕ

28 ਅਗਸਤ 2022 (ਐਤਵਾਰ)

ਸਵੇਰੇ 12:00 ਤੋਂ 1:00 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਭਾਈ ਧਰਮ ਸਿੰਘ
ਹਜੂਰੀ ਅਰਦਾਸੀਆ
ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ
ਵਾਲੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ
ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨਗੇ

ਰਾਜਾ ਸਵੀਟਸ
ਵਲੋਂ ਫੋਲੋ
ਭਟੂਰਿਆਂ ਦੇ
ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਰੂਟ: ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਵੇਨਿਊ ਤੋਂ ਖੱਬੇ, ਅਬੋਰਨ ਰੋਡ ਤੋਂ ਸੱਜੇ, ਰੂਬੀ ਐਵੇਨਿਊ ਤੋਂ ਸੱਜੇ, ਕੁਇੰਬੀ ਰੋਡ ਤੋਂ ਸੱਜੇ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਵੇਨਿਊ ਤੋਂ ਸੱਜੇ।

ਹੋਰ ਪਾਰਕਿੰਗ: ਐਵਰਗਰੀਨ ਵੈਲੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਫੁਬੋਇਆ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ, ਕੈਰੋਲਿਨ ਕਲਾਰਕ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਫਰੀ ਸ਼ਟਲ ਸਰਵਿਸ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ: ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਫੋਨ: 408-394-3595

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ: ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਪੁਆਰ, ਫੋਨ: 408-416-7200 ਅਤੇ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਫੋਨ: 408-219-6532

ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ: ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੈਣੀਵਾਲ, ਫੋਨ: 408-421-9463

ਸਿਆਸੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ: ਭੁਪਿੰਦਰ (ਬਾਬ) ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਫੋਨ: 408-568-0034, ਨਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਫੋਨ: 408-623-4977

ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ: ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਝੱਜ, ਫੋਨ: 408-600-7857 ਅਤੇ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਫੋਨ: 408-835-7712

ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ: ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਫੋਨ: 408-274-9373

ਬੁਥ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ: ਖੁਸ਼ਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਫੋਨ: 408-507-1290

ਲੰਗਰ ਸੇਵਾ: ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਧੜ, ਫੋਨ: 408-904-9158 ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ, ਫੋਨ: 408-230-8319

ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

3636 Gurdwara Ave, San Jose, CA 95148 Gurdwara website: www.sanjosegurdwara.org

Donation to Gurdwara Sahib: You can now donate on-line as well using Credit/Debit card or Paypal.

Visit: www.sanjosegurdwara.org and touch "Donate" tab and enter information. You can also enter a message like Ardas etc and listen it on Gurdwara website radio same day after Rehras Sahib Path at 6pm.